

ຫັນປ່ຽນດິນ ໃຫ້ກາຍເປັນທົນ

ການທວນຄືນການຄົ້ນຄວ້າໃໝ່ໆ ກ່ຽວກັບການສຳປະທານທີ່ດິນ

ເພື່ອການລົງທຶນຢູ່ໃນ ສ.ປ.ປ.ລ

ສັງລວມເອກະສານທີ່ມີຢູ່ໃນປະຈຸບັນ

ບົດລາຍງານສະໜັບສະໜູນໂດຍ
ກຸ່ມທີ່ເຮັດວຽກກ່ຽວກັບບັນຫາທີ່ດິນ

CIDSE-Laos

CONCERN

GTZ

HELVETAS

PLAN International

VECO

ໄມດາຍເອີ, mdwyer@berkeley.edu

ນັກຄົ້ນຄວ້າປຣິນຍາເອກ, ກຸ່ມພະລັງງານ&ຊັບພະຍາກອນ, ມະຫາວິທະຍາໄລ ແຄລິຟໍເນຍ, ເບີເກີເລ

ຜະລິດໂດຍອົງການ ຊິດເຊ-ລາວ, ສະໜັບສະໜູນທຶນໂດຍອົງການ ແປລນສາກົນ ລາວ

ການປັບປຸງບາງລະບຽບການທີ່ນຳໄປສູ່ຄວາມຜິດພາດໃນສັງຄົມ,
ຖ້າຫາກອັດຕາຂອງຄວາມຜິດພາດຍັງມີຫລາຍ, ຊຸມຊົນຈະຕ້ອງຕົກຢູ່ໃນທ່າຮັບຕໍ່ຂະບວນການດັ່ງກ່າວ
Karl Polanyi, ການປ່ຽນແປງຄັ້ງຍິ່ງໃຫຍ່, 1944

1. ອະລຳພະບົດ: ການຫຍຸດໂຄງການຊົ່ວຄາວ

ໃນວັນທີ 9 ເດືອນ ພຶດສະພາ ປີ 2007, ທ່ານ ບົວສອນ ບຸບຜາວັນ, ນາຍົກລັດຖະມົນຕີແຫ່ງ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ ໄດ້ອອກປະກາດຫຍຸດໂຄງການການໃຫ້ທີ່ດິນ ເພື່ອ ການສຳປະທານສຳລັບການປູກຕົ້ນໄມ້ອຸດສາຫະກຳ, ການປູກພືດຍືນຕົ້ນ ແລະ ການລົງທຶນດ້ານການ ຊຸດຄົ້ນແຮ່ທາດຕ່າງໆ (ຫນັງສືພິມວຽງຈັນທາຍມ໌ 2007) ກ່າວເຖິງການຂາດຄວາມເອົາໃຈໃສ່ ຕໍ່ກັບຄວາມສຳຄັນຂອງດິນ, ພູມິປະເທດຂອງລາວ, ຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງທີ່ດິນ ແລະ ການກຳນົດເຂດ ນິເວດວິທະຍາ ແລະ ໄດ້ເນັ້ນເຖິງຄວາມຈຳເປັນຈະຕ້ອງ “ໄດ້ປັບປຸງຍຸດທະສາດ ແລະ ເນັ້ນເຖິງການ ຂາດຕົກບົກຜ່ອງຂອງການວາງຍຸດທະສາດທີ່ຜ່ານມາ”, ທ່ານນາຍົກລັດຖະມົນຕີໄດ້ອະທິບາຍລັກສະນະ ຂອງບັນຫາທີ່ມີການພົວພັນກັບສັງຄົມ, ເສດຖະກິດ ແລະ ນິເວດ. ການໂຕ້ແຍ້ງກັນເລື່ອງທີ່ດິນນຳໃຊ້ ໄດ້ເກີດຂຶ້ນຢູ່ ເມືອງເລົ່າງາມ ແຂວງສາລະວັນ ແລະ ເມືອງບາຈຽງ ແຂວງຈຳປາສັກ, ເຊິ່ງ ທ່ານເຈົ້າແຂວງໄດ້ກຳນົດເປັນເຂດປົກປັກຮັກສາ ແຕ່ໃນມື້ຕໍ່ມາ, ບັນດານັກລົງທຶນຊ້ຳພັດທຳລາຍຜົນ ລະບູກ ແລະ ຕົ້ນໄມ້ (ໄມ້ສັກ) ຂອງຊາວບ້ານ. ທັງນີ້ນັກລົງທຶນຈະປູກຕົ້ນໄມ້ອຸດສາຫະກຳຢ່າງພາລາ ໂດຍບໍ່ມີການແຈ້ງໃຫ້ຊາວບ້ານຮູ້ລ່ວງຫນ້າ (ຫນັງສືພິມວຽງຈັນທາຍມ໌, 2007). ທີ່ນັ້ນໄດ້ມີການປູກ ຢ່າງພາລາ ເຊິ່ງທີ່ດິນຕອນນັ້ນອາດຈະປູກພືດທີ່ມີຄ່າສູງກວ່ານີ້ໄດ້, ໃນຂະນະນັ້ນທີ່ເມືອງ ປາກກະດິງ ແຂວງ ບໍລິຄຳໄຊ, ປ່າໄມ້ທີ່ມີຄຸນຄ່າຢ່າງມະຫາສານໄດ້ຖືກຕັດຢ່າງຫລວງຫລາຍໂດຍບໍ່ມີການຈ່າຍຄ່າ ທົດແທນໃຫ້ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ ຫລື ປູກທົດແທນຄືນທັງສິ້ນ.

ຄຳຖະແຫລງການຂອງທ່ານນາຍົກລັດຖະມົນຕີໄດ້ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນຫລາຍແງ່ມຸມ: ໂຄງການທີ່ໃຫ້ສຳ ປະທານທີ່ດິນແມ່ນມີຄວາມສ່ຽງ ແລະ ບາງກໍລະນີກໍ່ມີໃຫ້ເຫັນແລ້ວເຊັ່ນ (1) ບໍ່ມີການທົດແທນຄືນຄ່າ ເສຍຫາຍທາງຊັບສິນຂອງຊາວບ້ານເອງ, ຂອງຂະແໜງການເອກະຊົນ ຫລື ຂອງລັດ (2) ບໍ່ມີການທົດແທນຄືນຄ່າເສຍຫາຍທີ່ບໍ່ແມ່ນຊັບສິນຂອງປະຊາຊົນ (ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ) ຫລືວ່າການປົກ ປັກຮັກສາແຫລ່ງນ້ຳເພື່ອການທຳມາຫາກິນຂອງປະຊາຊົນ ແລະ (3) ມີການເຊັນສັນຍາເພື່ອຄວບຄຸມ ແຫລ່ງຊັບພະຍາກອນ ແຕ່ຫລຸດຜ່ອນຜົນປະໂຫຍດໂດຍລວມ, ໃນເມື່ອເປັນແນວນີ້ແລ້ວ ມັນຈະຕົກ

ໄປໃນຮູບການລົງທຶນໃຫ້ເຂົາເຈົ້າໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດໄປຂ້າງດຽວ ໃນການສົມທຽບກັບຜົນທີ່ເຂົາເຈົ້າໄດ້ຮັບ. ການຖະແຫລງການຂອງທ່ານນາຍົກລັດຖະມົນຕີຍັງໄດ້ກ່າວເຖິງ ເຫດການທີ່ທາກໍເກີດຂຶ້ນໃຫມ່ໃນຂະແໜງການພະລັງງານ, ຊຶ່ງໄດ້ກ່າວເຖິງການສະເໜີໃຫ້ມີການປ່ຽນແປງພູມິປະເທດ ໃນການພັດທະນາບັນດາກິດຈະກຳຕ່າງໆ ເຊິ່ງລັດຖະບານແຫ່ງ ສ.ປ.ປ.ລາວ ໄດ້ຊອກຫາການນຳໃຊ້ທີ່ດິນເພື່ອການສຳປະທານ ໂດຍມີການເລືອກເຟັ້ນເປັນພິເສດໂດຍ (a) ມີການຊຸກຍູ້ອີງໃສ່ (“2+3”) ໃຫ້ໄດ້ມີການຕົກລົງສັນຍາເລື່ອງການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ (b) ສືບຕໍ່ໃຫ້ມີການສຳປະທານທີ່ດິນແຕ່ໃນຂອບເຂດຈຳກັດ ຄື ມີເນື້ອທີ່ນ້ອຍກວ່າ 100 ຮຕ ລົງມາ. ທັງນີ້ເພື່ອດຶງດູດຄວາມສົນໃຈບາງຂະແໜງການເຊັ່ນ: ການທ່ອງທ່ຽວດ້ານອຸດສາຫະກຳ, ກະເສດຕະກຳ ແລະ (c) ປະເມີນຄືນບັນດາກິດຈະກຳຈະໃຫ້ເຊົ່າເຊັ່ນ ຢູ່ຂະແໜງບໍ່ແຮ່ເປັນຕົ້ນ. Art

ໃນຫລາຍໆຮູບການກ່ຽວກັບການສຳປະທານທີ່ດິນໄດ້ກາຍມາເປັນປະເດັດຄຳຖາມທີ່ໃຫຍ່ໂຕ ເຊິ່ງບາງຄັ້ງກໍ່ມີການກ່າວວ່າ ແມ່ນພູມິປະເທດຂອງລັດຖະບານ: ຈະມີການປັບດ້ວຍວິທີໃດ ບັນ ດາຄວາມຮັ່ງມີຂອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຢູ່ເຂດຂົນນະບົດ, ເຊິ່ງປັບຈາກພູມິປະເທດດ້ານພູມິສາດ ເຊິ່ງສ່ວນຫລາຍແລ້ວຍັງບໍ່ທັນເຫມາະສົມ “ຊົມໃຊ້ບໍ່ຮຸ້ມຄ່າ” ເຊິ່ງລັດຖະບານເອງທີ່ຢາກເປັນເຈົ້າການ (ເຊັ່ນ ຜົນໄດ້ຮັບຈາກການຜະລິດ ແລະ ຊັບພະຍາກອນເລືອກເຟັ້ນ ແຕ່ຍັງຢູ່ສ່ວນສູນກາງສົມທຽບໃສ່ການປະ ກອບສ່ວນໃຫ້ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນດີຂຶ້ນ) ໃນການນຳໃຊ້ແຫລ່ງຊັບພະຍາກອນ ອອກມາຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ - ເພື່ອນຳໃຊ້ໃຫ້ປະເທດຊາດ ແລະ ປະຊາກອນຂອງຕົນ - ໃນຄວາມເປັນຈິງ, ລັດຈະສາມາດເຮັດສິ່ງນັ້ນເພື່ອພັດທະນາ ຫລືຈະພັດທະນາສິ່ງນັ້ນໄດ້ຫລືບໍ່? ກ່າວໄດ້ອີກວິທີການໜຶ່ງຄືວ່າ ຈະສ້າງຊັບພະຍາກອນໄປປັບປຸງຊຸມຊົນ ຂອງປະເທດຊາດດ້ວຍວິທີໃດ ໂດຍປາສະຈາກການເຂົ້າຮ່ວມຂອງຊຸມຊົນນັ້ນໆ “ກໍ່ຄືການເຂົ້າຮ່ວມ ໃນຂະບວນການ”. ການຫຍຸດໂຄງການຊົ່ວຄາວຂອງການສຳປະທານທີ່ດິນທີ່ກວ້າງສະແດງໃຫ້ເຫັນຢ່າງຈະແຈ້ງໃນບົດຮຽນທີ່ໄດ້ຮັບໂດຍສະ ເພາະກໍລະນີທີ່ເກີດຂຶ້ນຢູ່ເມືອງ ເລົ່າງາມ, ບາຈຽງ, ປາກກະດິງ. ເຫມືອນດັ່ງທີ່ທ່ານນາຍົກໄດ້ສະເໜີ ວ່າ ການຫຍຸດການສຳປະທານທີ່ດິນ ແມ່ນໄດ້ເຊີນພາກສ່ວນຕ່າງໆເຂົ້າມາກວດກາຄືນ, ພ້ອມທັງເນັ້ນ ເຖິງບົດບາດຂອງການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ເພື່ອສຳປະທານເຊິ່ງໄດ້ກ່າວໄວ້ວ່າ ໄດ້ມີການອອກແຮງເພື່ອຫລຸດ ຜ່ອນຄວາມທຸກຈົນ. ເກືອບທັງຫມົດຂອງບົດລາຍງານນີ້ໄດ້ສະຫລຸບບົດຮຽນທີ່ໄດ້ຮັບ ແລະ ຄຳຖາມ ໄດ້ຍົກມາເວົ້າກ່ຽວກັບການຄົ້ນຄວ້າທີ່ຜ່ານມາ ແລະ ກຳລັງຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບການສຳປະທານທີ່ດິນ ຢູ່ ສ.ປ.ປ.ລາວ ບົດສັງລວມນີ້ໄດ້ກຳນົດຢູ່ພາກ 3 ກ່ອນໜ້ານັ້ນ, ພາກນີ້ໄດ້ເພີ່ມເຕີມບັນດາເງື່ອນໄຂ ຕ່າງໆ ເພື່ອຊ່ວຍໃນການວິເຄາະສິ່ງທີ່ພົບເຫັນ ເຊິ່ງໄດ້ສະຫລຸບຢູ່ພາກ 3.

2. ວິທີການແລະຄວາມເປັນມາ: ເປັນຫຍັງແລະວິທີການສຶກສາການສໍາປະທານທີ່ດິນ?

ຂໍ້ເລີ່ມຕົ້ນກັບນິຍາມຂອງການສໍາປະທານທີ່ດິນ: ການສໍາປະທານທີ່ດິນແມ່ນຫຍັງ?

ທໍາອິດ, ການສໍາປະທານທີ່ດິນມີຄວາມໝາຍສອງຢ່າງແຕກຕ່າງກັນ: ຄວາມໝາຍວ່າ "ໃຫ້ສໍາປະທານ" ແມ່ນໄດ້ຖືກນໍາໃຊ້ຢ່າງກວ້າງຂວາງ ແລະ ແຜ່ຫລາຍ, ສ່ວນອີກຄວາມໝາຍໜຶ່ງແມ່ນ "ໃຫ້ເຊົ່າດິນ". ໃນການຄົ້ນຄວ້າໃນທີ່ນີ້ຈຶ່ງນໍາໃຊ້ "ສໍາປະທານທີ່ດິນ" ຫລືວ່າ "land concession" ເຊິ່ງມາຈາກສອງແຫລ່ງຄົ້ນຄວ້າ. ອັນທີໜຶ່ງກ່ຽວພັນເຖິງການຄົ້ນຄວ້າດ້ານການພັດທະນາ ເຊິ່ງໄດ້ກ່າວເຖິງການສໍາປະທານທີ່ດິນໂດຍຜານການສໍາຫລວດທີ່ກ່ຽວພັນເຖິງປະເດັນການພັດທະນາຕ່າງໆ. ຢ່າງທີສອງ, ມາຈາກການຄົ້ນຄວ້າປະເດັນກ່ຽວກັບດິນສະເພາະ ໂດຍສະເພາະແມ່ນກ່ຽວກັບດິນ ແລະ ການພົວພັນກັບຊັບສົມບັດຂອງທຸກຄົນ.

ຕໍ່ມາ, "ການສໍາປະທານທີ່ດິນ" ແມ່ນມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນໃນພາກປະຕິບັດຕົວຈິງ. ບາງເທື່ອການໃຫ້ສໍາປະທານແມ່ນການກຳນົດໃຫ້ດິນຕາມເນື້ອທີ່ໃຫ້ເຊົ່າທາງດ້ານພູມສາດ ເຊັ່ນ: ຕົວຢ່າງ ໃຫ້ເຊົ່າບູກຢາງພາລາ ທີ່ກວມເອົາເນື້ອທີ່ດິນພາກສ່ວນໜຶ່ງຂອງຊາວບ້ານຈຳນວນໜຶ່ງ. ໃນເວລາອື່ນ, "ການໃຫ້ສໍາປະທານ" ແມ່ນສິດທີ່ໃຫ້ເພື່ອການສໍາຫລວດເນື້ອທີ່ດິນ ເພື່ອຈະຄາດຄະເນສໍາປະທານຫາບໍ່ແຮ່ຕ່າງໆ. ແຕ່ວ່າດິນດັ່ງກ່າວຈະຕ້ອງພົບແຫລ່ງບໍ່ແຮ່ກ່ອນຈຶ່ງມີການ "ເຊົ່າດິນເພື່ອສໍາປະທານ" ໃນຂັ້ນຕໍ່ໆໄປ.

ຄວາມໝາຍທີສາມ, ໄດ້ເກີດມີຄວາມບໍ່ຈະແຈ້ງລະຫວ່າງຂັ້ນຕອນຂະບວນການຂອງການອະນຸມັດໃນການລົງທຶນ (ພ້ອມທັງການອອກແຮງໃຫ້ບໍລິການຢູ່ "ບ່ອນດຽວ" ສໍາລັບນັກລົງທຶນ) ບັນດາເອກະສານຕ່າງໆໄດ້ກາຍເປັນລະບຽບຫລັກການ ແຕ່ຍັງບໍ່ໄດ້ຖືກນໍາມານໍາໃຊ້ກັບຂະບວນການວິເຄາະ ການປະເມີນຜົນກະທົບທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ (ESIA) ເຊິ່ງພົວພັນກັບຂະບວນການປະຕິບັດຕົວຈິງຂອງບັນດາໂຄງການຕ່າງໆ. ການລາຍງານເມື່ອບໍ່ດົນທີ່ຜ່ານມານີ້ທີ່ມີເນື້ອໃນກ່ຽວກັບຂະບວນການຮັບຮອງການປ່ຽນແປງຂອງການລົງທຶນໄດ້ຍົກໃຫ້ເຫັນບັນຫາວ່າການບໍລິການຢູ່ "ປະຕູດຽວ" ຫລື ບ່ອນດຽວຍັງຢູ່ໄກຫລາຍກ່ຽວກັບຂະບວນການ ESIA ທັງໆທີ່ໄດ້ກຳນົດວ່າໃຫ້ໄດ້ຮັບຮອງເອກະສານພາຍໃນ 15 ມື້ ແລະ 60 ມື້ ໃນການອອກແຮງບໍລິການຢູ່ບ່ອນປະຕູດຽວ ທັງນີ້ແມ່ນການອອກແຮງເລັ່ງໃຫ້ມີການຮອງຮັບຂະບວນການໄວຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ (ຫນັງສືພິມວຽງຈັນທາຍມ໌ 2007). ຂັ້ນຕອນຂອງ ESIA ໄດ້ກຳນົດຢ່າງຈະແຈ້ງນັບແຕ່ຂະບວນການລິເລີ່ມ, ແຕ່ວ່າໄດ້ເກີດມີກົນໄກປະຕິບັດຕົວຈິງຍັງບໍ່ຈະແຈ້ງ. ປະເດັນທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງການປະຕິບັດຕົວຈິງນັ້ນແມ່ນມີຄວາມໝາຍສໍາຄັນທີ່ສຸດ ເພາະວ່າມີຫລາຍໂຄງການທີ່ກ່ຽວກັບກະສິກໍາ ແລະ ຂະແໜງການປູກພືດຕ່າງໆຍັງບໍ່ທັນໄດ້ປະຕິບັດຫນ້າທີ່ຂອງຕົນຕໍ່ ESIA ຢ່າງເປັນທາງການເທື່ອ.

ສຸດທ້າຍ, ໄດ້ເກີດມີສາມຄໍາຖາມໃນການສົນທະນາສໍາລັບການສໍາປະທານທີ່ດິນ: ຄໍາຖາມທໍາອິດ, ດິນຂອງລັດນັ້ນມີບໍ່ ແລະ ຖ້າມີຢູ່ໃສແທ້? ຄໍາຖາມທີສອງ ດິນຂອງບ້ານມີບໍ່ແລະ ຖ້າມີຢູ່ບ່ອນໃດ? ສຸດທ້າຍ ການພົວພັນກັນລະຫວ່າງສອງຢ່າງດັ່ງກ່າວມີໃນຮູບແບບໃດ? ໃນບາງບ່ອນໄດ້ກ່າວວ່າ (ອີງຕາມຫລາຍແຫ່ງອ້າງອີງ) ໄດ້ກ່າວວ່າ "ການສໍາປະທານທີ່ດິນ" ແມ່ນດິນໃຫ້ສໍາປະທານມາຈາກລັດຢ່າງດຽວ ເຊິ່ງການໃຫ້ຜູ້ລົງທຶນເຊົ່າທີ່ດິນໃນໄລຍະຍາວນານ, ແບບທີ່ສອງໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນຕົວຈິງເພີ່ມຂຶ້ນເລື້ອຍໆກ່ຽວກັບການໃຫ້ສໍາປະທານທີ່ດິນ ແມ່ນສິດທີ່ດິນມາຈາກດິນຂອງລັດຢ່າງດຽວເທົ່ານັ້ນ. ດັ່ງທ່ານ ຄໍາອ້ວນ ບຸບຜາ ໄດ້ເນັ້ນໃນກອງປະຊຸມສໍາມະນາເລື່ອງ ການປູກຕົ້ນໄມ້ໃນເດືອນກຸມພາ ເຊິ່ງເນັ້ນໜັກວ່າດິນໃຫ້ສໍາປະທານຕ້ອງໄດ້ວິເຄາະພິຈາລະນາຢ່າງຖີ່ຖ້ວນ ຍ້ອນວ່າໄດ້ເກີດມີການໄປກວມເອົາດິນຂອງຊາວບ້ານຢູ່ເລື້ອຍໆ. ການກວມເອົາດິນຂອງຊາວບ້ານນັ້ນໄດ້ເກີດມີຜົນກະທົບສໍາຄັນຫລາຍຕໍ່ການອອກແຮງ ຫລື ຄວາມພະຍາຍາມຂອງລັດຖະບານ ເພື່ອບັບປຸງອະນຸມັດການລົງທຶນຕ່າງໆ, ຈາກນັ້ນກໍ່ເກີດມີການບໍ່ລົງຮອຍກັນເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາທີ່ເກີດຂຶ້ນ. ຈາກນັ້ນມັນໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ຊາວບ້ານສໍາລັບການຕັດສິນບັນຫາຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງເຂົາເຈົ້າ.

ສະຫລຸບລວມແລ້ວ, ການສໍາປະທານທີ່ດິນແມ່ນມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ແຕ່ກໍ່ມີຄ່າທີ່ຈໍາເປັນຕ້ອງມີການລະມັດລະວັງ. ທັງນີ້ ຜ່ານມາໄດ້ມີການຖືກຖຽງກັນກ່ຽວກັບສິດທິທາງດ້ານຊັບສົມບັດ ແລະ ແຫລ່ງຊັບພະຍາກອນອື່ນໆ ແລະ ພ້ອມທັງສິດທິທາງດ້ານການເປັນພົນລະເມືອງ ແລະ ດ້ານການພັດທະນາ. "ການໂຕ້ຖຽງກັນຢ່າງກວ້າງຂວາງ" ນີ້ມີຄວາມສໍາຄັນທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ສັງຄົມຂອງລາວ, ແລະ INGOs ຕ່າງໆ, ຜູ້ໃຫ້ທຶນ ແລະ ບັນດາຄົນອື່ນທີ່ເປັນຍາດຕິພົນອ້າງກັນ (ບົດລາຍງານບົດນີ້ໄດ້ກ່າວເຖິງ) ຕ້ອງໄດ້ຕັດສິນໃຈວ່າຈະພ້ອມກັນ "ໃຫ້ຄໍາແນະນໍາ" ແລະ "ຊ່ວຍເຫລືອ" ໄດ້ແນວໃດທາງດ້ານການປະຕິບັດຕົວຈິງ. ໃນບົດລາຍງານບົດນີ້, ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ພະຍາຍາມອອກແຮງເພື່ອສັງລວມຫລາຍກວ່າການເລັ່ງໃສ່ແຕ່ການຕໍາຫນິຕິຕຽນ ໂດຍສະເພາະສໍາລັບການສຶກສາໃນເວລານີ້. ໃນນີ້ໄດ້ສະເໜີສິດອໍານາດຢ່າງຄົບຖ້ວນຂອງການສໍາປະທານທີ່ດິນຂອງລາວມາເຖິງຍຸກປະຈຸບັນ ການບັນທຶກຈາກຫນັງສືພິມວຽງຈັນທາຍມ໌ ບາງເທື່ອກໍ່ແມ່ນຂໍ້ມູນໃນຮູບການບໍ່ໄດ້ວິເຄາະ ທີ່ຈະນໍາມາເປັນເອກະສານຕິດຄັດເຊິ່ງແຍກກັນກັບອີກພາກຫນຶ່ງ.

3. ການຄົ້ນຄວ້າການສໍາປະທານທີ່ດິນ

ບັນດາຂະແໜງການຕໍ່ໄປນີ້ແມ່ນການສະຫລຸບວິທີການ ແລະ ການພົບເຫັນຂອງການສຶກສາໃຫມ່ໆກ່ຽວກັບປະເດັນການສໍາປະທານທີ່ດິນ ບາງກໍ່ລະນີແມ່ນ "ການຄົ້ນຄວ້າສະເພາະ", ບາງກໍ່ລະນີແມ່ນການສຶກສາໂຄງການດ້ານການພັດທະນາ. ອີກຢ່າງຫນຶ່ງທີ່ປະກົດມີແມ່ນປະເດັນທີ່ຍັງບໍ່ຈະແຈ້ງຢູ່ລະຫວ່າງສອງຢ່າງທີ່ກ່າວມາ. ໃນຂະນະທີ່ສະຫລຸບສັງລວມຢູ່ນີ້, ຂ້າພະເຈົ້າພະຍາຍາມໃຫ້ບົດນີ້ອອກໄປ

ທາງພູມິສາດ ແລະ ໄປຕາມຂັ້ນຕອນວິທີການຕ່າງໆເພື່ອສະແດງອອກໃນໃນບົດນີ້ເທົ່າທີ່ເປັນໄປໄດ້. ທັງນີ້ເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ນັກຄົ້ນຄວ້າຄົນອື່ນໃນອະນາຄົດໄດ້ສຶກສາຄົ້ນ ບັນກາເອກະສານທີ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຕົກລົງກັນ. ສິ່ງທີ່ບໍ່ຍັງບໍ່ສາມາດຕົກລົງກັນໄດ້ນັ້ນ ຈະເກີດຂຶ້ນໃນດ້ານການແຕກຕ່າງກັນຂອງທີ່ດິນ ກຳນົດວິທີການຕີລາຄາ, ການເກີດມີການແຕກຕ່າງກັນຍ້ອນວິທີການເກັບກຳຂໍ້ມູນ ຫລືມີຫລາຍວິທີເກີດຂຶ້ນຢ່າງມີການປະສານຮ່ວມກັນ? ພາກ 3.1 ທວນຄືນການສຶກສາການສຳປະທານທີ່ດິນ ເຊິ່ງມີການພົວພັນເຖິງນະໂຍບາຍກ່ຽວກັບດິນ. ພາກ 3.2 ເຖິງ 3.4 ສັງເກດການສຶກສາສະເພາະກໍລະນີການສຳປະທານທີ່ດິນຂອງຂະແໜງການຕ່າງໆ. ສຸດທ້າຍ ພາກ 3.5 ແມ່ນການສຶກສາການພົວພັນການສຳປະທານທີ່ດິນໃນການຖາມເຖິງການພັດທະນາຢູ່ ສ.ປ.ປ.ລາວ.

3.1.1 ການຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບນະໂຍບາຍທີ່ດິນ

ການສຶກສາໃນພາກດັ່ງກ່າວນີ້ແມ່ນມາຈາກໄລຍະ II ຂອງໂຄງການຈັດແບ່ງບັນດິນ (LTP II) ເຊິ່ງໄດ້ຮັບເງິນກູ້ຢືມຈາກທະນາຄານໂລກ (WB) ແລະເງິນຊ່ວຍເຫລືອລ້າຈາກລັດຖະບານອົດສະຕາລີ ແລະ ເຢຍລະມັນ ເຊິ່ງຊ່ວຍເຫລືອທາງດ້ານທີ່ປຶກສາການຍັງຢືນໃຫ້ທີ່ດິນ, ດ້ານການປົກຄອງ ແລະ ການຕີລາຄາ, ແລະ ນະໂຍບາຍທີ່ດິນ. ການສຳປະທານທີ່ດິນໄດ້ກາຍເປັນປະເດັນສຳຄັນໃນດ້ານນະໂຍບາຍ (ກະລຸນາເບິ່ງ Box 1: ການວັດແທກດິນໃຫ້ສຳປະທານ) ໃນຂະບວນການສຶກສາໂດຍເຢຍລະມັນ (GTZ) ໃນໄລຍະ II ຂອງໂຄງການຈັດສັນອອກໃບຕາດິນ LTP (2003-2007) ເຊິ່ງເຂົາເຈົ້າເປັນທັງຜູ້ປະຕິບັດ ແລະ ຜູ້ແນະນຳທີ່ພະຍາຍາມເຂົ້າໃຈດິນຂອງຂົງເຂດຊົນນະບົດໃຫ້ຖືກຕ້ອງ ແລະ ຊັດເຈນກ່ອນທີ່ຈະອອກໃບຕາດິນໂດຍຈະເຮັດເວລາໃດ ແລະຈະອອກໃບຕາດິນໃຫ້ກັບດິນເຂດຊົນນະບົດແນວໃດ? ພາກສ່ວນ GTZ ໄດ້ສຶກສານະໂຍບາຍດ້ານທີ່ດິນຕາມຂັ້ນຕອນແຕ່ລະໄລຍະ ໃນ 4 ຂົງເຂດ ໄດ້ສຶກສາກວດຄືນຢູ່ທີ່ນີ້ ແລະໄດ້ມີການພິມເຜີຍແຜ່. ການສຶກສາຂອງ LNRRIC ແລະ WB ຕ້ອງການແນໃສ່ກົນລະຍຸດການເຈລະຈາຫລາຍກວ່າ. ບາງຂໍ້ມູນແລະເອກະສານແມ່ນເປັນຂອງສາທາລະນະ ແລະບາງສ່ວນກໍ່ແມ່ນຂອງບຸກຄົນ¹.

GTZ (ຈັນທະລາສີ ແລະເພື່ອນຮ່ວມງານ) 2005. ການສຶກສານະໂຍບາຍກ່ຽວກັບທີ່ດິນ 2: ຕະຫລາດທີ່ດິນໃນຂົງເຂດຕົວເມືອງ ແລະຊົນນະບົດຂອງ ສ.ປ.ປ.ລາວ

ອົງການ GTZ ຂອງເຢຍລະມັນໄດ້ສຶກສາຕະຫລາດທີ່ດິນ ໃນປີ 2005 ໂດຍເຮັດວຽກຢູ່ພື້ນຖານ 3 ອາທິດຢູ່ແຂວງວຽງຈັນ ແລະ ແຂວງຈຳປາສັກ, ເຊກອງ, ອຸດົມໄຊ ແລະແຂວງຫລວງພະບາງ ເຊິ່ງໄດ້ວິເຄາະ "ດິນໃຫ້ເຊົ່າ ແລະດິນໃຫ້ສຳປະທານ" ເຊິ່ງຈະນຳໄປເປັນຫົວຂໍ້ສຳຄັນໃນການຄົ້ນຄວ້າໃນອະນາຄົດ. ການພົບເຫັນທີ່ເດັ່ນຊັດມີຄື: (1) ດິນລັດທີ່ໃຫ້ເຊົ່າ ແລະສຳປະທານໄດ້ມີການເພີ່ມຂຶ້ນ ອັນ

¹ ເບິ່ງ <http://worldbank.org> → ໂຄງການ & ການປະຕິບັດ → ຊອກໂດຍ ປະເທດ/ພື້ນທີ່ → ສ.ປ.ປ.ລາວ ສຳລັບຂໍ້ມູນທີ່ມີພາຍໃຕ້ນະໂຍບາຍເປີດກວ້າງຂອງ ທະນາຄານໂລກ; ອາດຕິດຕໍ່ ຫ້ອງການທະນາຄານໂລກ, ວຽງຈັນ ຫ້ນປ່ຽນດິນ ໃຫ້ກາຍເປັນທຶນ

ເນື່ອງມາຈາກຜົນຂອງ FDI ແຕ່ແມ່ນດິນທີ່ບໍ່ມີການຜະລິດ (ໄດ້ມີການລົບລ້າງຈາກຜູ້ລົງທຶນເປັນປະຈຳ, ແຕ່ລັດພັດບໍ່ໄດ້ມີການລົບລ້າງຫຍັງ); (2) ໄດ້ມີຫລາຍໆເຫດຜົນພ້ອມທັງ "ບົດລາຍງານວ່າດ້ວຍດິນຂອງລັດທີ່ໃຫ້ເຊົ່າ ແລະໃຫ້ສຳປະທານ ແມ່ນຍ້ອນໄດ້ຮັບອະນຸຍາດຈາກອຳນາດການປົກຄອງເມືອງ", "ບໍ່ມີການສັນຍາກັນຢ່າງຈະແຈ້ງ" ແລະ "ຂໍ້ກຳນົດບາງກົດໝາຍກໍ່ບໍ່ຈະແຈ້ງ" ສຳລັບສັນຍາກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ. ນອກນັ້ນຍັງເຫັນວ່າ "ການຈ່າຍຄ່າເຊົ່າ ແລະສຳປະທານທີ່ດິນຍັງມີລາຄາ "ຕໍ່າຫລາຍ". ດັ່ງນັ້ນຄວາມຮັບຜິດຊອບເພື່ອອະນຸຍາດໃຫ້ເຊົ່າ ແລະສຳປະທານການນຳໃຊ້ດິນຂອງລັດຄວນໃຫ້ຈະແຈ້ງ ແລະ "ຕ້ອງການຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງກຳນົດລະອຽດໃນອະນາຄົດ" *(ສາມາດເອົາຂໍ້ມູນໄດ້ຈາກ GTZ ຢູ່ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ)*

GTZ (ສຸແມນ ແລະເພື່ອນຮ່ວມງານ) 2005. ການສຶກສາສາຍໂຍບາຍກ່ຽວກັບທີ່ດິນ 2: ດິນຂອງລັດທີ່ໃຫ້ເຊົ່າ ແລະໃຫ້ສຳປະທານຢູ່ ສ.ປ.ປ.ລາວ

ການສຶກສາດັ່ງກ່າວໄດ້ອີງໃສ່ການລົງເຮັດວຽກຢູ່ພື້ນຖານບັນດາແຂວງຕ່າງໆເປັນໄລຍະເວລາ 3 ອາທິດເຊັ່ນ: ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ, ແຂວງຈຳປາສັກ, ສາລະວັນ, ສະຫວັນນະເຂດ ແລະ ຄຳມ່ວນ. ຜົນການສຶກສາໄດ້ຍັງຍືນສົ່ງທີ່ພົບເຫັນມາຈາກການສຶກສາກ່ຽວກັບທີ່ດິນຄັ້ງທີ 2. ການພົບເຫັນມີດັ່ງນີ້: (1) ເຖິງແມ່ນວ່າດິນສຳປະທານ ແມ່ນດິນທີ່ໄດ້ມອບໃຫ້ຕາມກົນໄກຂອງປະເທດໃນການດຶງດູດການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດເຊັ່ນ: ໂຄງການໃຫຍ່ລະດັບປະເທດຄື ນ້ຳເທີນ 2 ເຊິ່ງເປັນໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳຕົກ, ໂຄງການບໍ່ຄຳຢູ່ ເມືອງເຊໂປນ, ແຫລ່ງລາຍຮັບດ້ານການສຳປະທານເຫັນວ່າຢູ່ໃນລະດັບນ້ອຍທີ່ສຸດ ໂດຍອີງໃສ່ GDP ຂອງປະເທດ ແລະລາຍຮັບຈາກຊັບສົມບັດຂອງປະເທດ. ນັ້ນສະແດງໃຫ້ເຫັນໄດ້ວ່າ ລັດຖະບານລາວຍັງບໍ່ທັນໄດ້ກຳນົດ ຫລືພັດທະນາແຫລ່ງລາຍຮັບນີ້ໄດ້ເຕັມສ່ວນ. (2) ການຂາດລະບອບດຸ່ນດ່ຽງໃນຫລັກການການລົງທຶນຢູ່ຂັ້ນສູນກາງ ໄດ້ນຳໄປສູ່ການອະນຸຍາດໃຫ້ຫລາຍພາກສ່ວນເຂົ້າມາມີສ່ວນຮ່ວມ (ຕົວຢ່າງ ບໍ່ມີການກຳນົດການບໍລິການຢູ່ບ່ອນດຽວ) ໃນຂະນະທີ່ດິນຂອງລັດມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະການມີເນື້ອທີ່ດິນຈຳກັດຫລາຍເກີນໄປເພື່ອໃຫ້ແຂວງ ແລະເມືອງສາມາດຈຳກັດການລົງທຶນຂອງຕ່າງປະເທດ ແລະ ເພື່ອການປ້ອງການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດເຊິ່ງອາດເຂົ້າມາໃນຮູບການແອບແຝງເພື່ອການພັດທະນາ ຍ້ອນຜົນປະໂຫຍດຈາກການເຈລະຈາທີ່ເບິ່ງຈາກນັກລົງທຶນ (3) ຂົງເຂດດັ່ງກ່າວແມ່ນຈຳກັດພື້ນທີ່ສຳປະທານເພາະ "ຖືກຈຳກັດເກີນໄປ" ແລະ "ສະເໜີແນະແຂວງເພື່ອກຳໃຫ້ເກີດມີອຳນາດການອະນຸຍາດທາງດ້ານກົດໝາຍ (4) "ບັນຊີລາຍການສະຫລຸບຂອງທີ່ດິນແມ່ນສູນຫາຍ" ປະກອບກັບສະຖານະການທີ່ນັກລົງທຶນ "ຄົ້ນຫາທີ່ດິນທີ່ເໝາະສົມກັບເຂົາເຈົ້າ"; (5) "ນັກລົງທຶນທຸກທ່ານແມ່ນທວນຄືນການສັນຍານ້ອຍ ແລະມີການບັງຄັບໃຫ້ຄົ້ນຄົ້ນສັນຍາ, ການໂຕ້ຖຽງກັນເລື່ອງຄ່າເສຍຫາຍ, ບັບໄຫມ, ການສິ້ນສຸດສັນຍາ ແລະການໂຕ້ຖຽງກັນເລື່ອງລະງັບການສັນຍາ"; ການປະຕິບັດການຍອມໃຫ້ມີທີ່ດິນທີ່ບໍ່ເສຍຄ່າ - ການຂາຍທີ່ດິນເພື່ອການລົງທຶນ - ຕົວແທນບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງອຸດທະນູນຕໍ່ນັກລົງທຶນ ແລະນອກຈາກ (ຖ້າເປັນໄປ

ໄດ້) ການລົງທຶນຮ່ວມກັນ (7) ເຖິງແມ່ນວ່າໂຄງການຍັງດຳເນີນຢູ່, ການຕິດຕາມ ແລະກວດກາຂອງ ບັນດາກະຊວງຕ່າງໆຍັງນ້ອຍ ແລະທ້ອງຖານຂອງສູນກາງ ແລະແຂວງແມ່ນຮັບຜິດຊອບການ ຄຸ້ມຄອງຊັບສົມບັດຂອງລັດ "ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຮັບຜົນສຳເລັດໃນການສ້າງການເກັບເອກະສານ, ການ ຕິດຕາມ ແລະລະບົບການລາຍງານ" *ເອກະສານມີຢູ່ GTZ ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ*

Box 1: ການວັດແທກດິນສຳປະທານ

ການສຳປະທານທີ່ດິນສ່ວນຫລາຍແມ່ນຄິດເປັນເງິນ (ຊະນິດ ເງິນດອນລ່າອາເມລິກາ), ພື້ນ ທີ່ (ເຮັກຕາຫລືຕາກິໂລແມັດ) ແລະ ເວລາ (ສ່ວນຫລາຍເປັນປີ). ເຫມືອນດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວມາ ແລ້ວ, ເນື້ອທີ່ສາມາດອ້າງອີງເຖິງໄດ້ຫລາຍຢ່າງ ກຳນົດຕັ້ງແຕ່ການສຳຫລວດ ແລະ ການ ຊອກຮູ້ຂອບເຂດຂອງເນື້ອທີ່ເພື່ອການພັດທະນາ ແລະການນຳໃຊ້. ການຄິດໄລ່ດ້ານການ ເງິນຫມາຍເຖິງການຄຳນວນປະລິມານຂະໜາດຂອງການລົງທຶນ (ສ່ວນຫລາຍແມ່ນການ ຄາດຄະເນເປັນຢ່າງລະຊື່ນສ່ວນ ຈົນເຖິງຄາດປະມານມູນຄ່າ ແລະຄຳນວນການຄ້ຳປະກັນ) ພ້ອມທັງແຫລ່ງລາຍຮັບທີ່ໄດ້ມາ. ຍ້ອນວ່າການສຳປະທານມີຄວາມຫມາຍເຖິງການຈຳກັດ ການນຳໃຊ້ຫລາຍກວ່າການເປັນເຈົ້າຂອງທີ່ດິນຖາວອນ. ດັ່ງນັ້ນການນຳໃຊ້ຕົວຈິງຈຶ່ງໄດ້ ກຳນົດສຳປະທານເປັນປີເປັນຫລັກ. ອາດເປັນໄປໄດ້ວ່າ ແນວຄວາມຄິດປັດຈຸບັນໄດ້ແນໃສ່ ການລົງທຶນໂດຍເລັ່ງໃສ່ໃຫ້ມີຄວາມຕັ້ງໃຈປະຕິບັດລະບຽບຫລັກການ, ແນ່ໃສ່ທາງດ້ານການ ເງິນເຊິ່ງມີຂໍ້ສະດວກຫລາຍກວ່າການກຳນົດເອົາເນື້ອທີ່ດິນໃຫ້ເຊົ່າ (cf: GTZ 2006a: 80, ບັນທຶກທີ 5). ເຖິງແມ່ນວ່າຈະອ້າງອີງເຖິງພື້ນທີ່ເປົ້າຫມາຍແລ້ວກໍຕາມ - ນອກຈາກນີ້ ການ ປະກົດຕົວເລັກໆນ້ອຍໆຂອງການລົງທຶນທີ່ມີເປົ້າຫມາຍຄ້າຍໆຄືກັນກໍໄດ້ມີເລັກນ້ອຍ. ຈາກ ທັດສະນະຄະຕິຂອງການປະເມີນຜົນກະທົບທາງບວກ ແລະລົບແລ້ວ, ເນື້ອທີ່ດິນ ແລະ ໄລຍະເວລາໃຫ້ເຊົ່າເຊິ່ງອາດມີຄວາມສຳຄັນຫລາຍ, ເຖິງແມ່ນສອງປະເດັນຍົກໃຫ້ເຫັນຄຳ ຖາມເພີ່ມເຕີມສຳລັບຕົວມັນເອງ: ມີເນື້ອທີ່ດິນທັງຫມົດເທົ່າໃດ ທີ່ປ່ຽນໄປໃຫ້ມີການສຳປະ ທານທີ່ດິນ? ຈະມີທັງເກີດຂຶ້ນສຳລັບດິນໃຫ້ເຊົ່າ ແລະໃຫ້ສຳປະທານ? ເວລາໃດຊຸມຊົນໃນ ທ້ອງຖິ່ນຈະໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກໂຄງການ ແລະອື່ນໆ

ນອກນັ້ນ, ເຂດທີ່ບໍ່ມີການກະທົບ ແລະ ເຂດທີ່ມີການກະທົບຈາກການສ້າງໂຄງການໄຟຟ້າ ນ້ຳຕົກ (ການຫາປາ ແລະນ້ຳຖ້ວມ) ແລະການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ (ມົນລະພິດທາງນ້ຳ) ທັງຫມົດ ແມ່ນອາດຮູ້ກັນດີແລ້ວ, ແລະຍັງມີການກະທົບຕໍ່ການເຄື່ອນຍ້າຍແຮງງານອີກດ້ວຍ (cf. Lyttleton ແລະທີມງານ 2004), ເຊິ່ງໄດ້ພັນລະນາສະພາບການຂອງການເຊົ່າດິນ ຂະໜາດນ້ອຍຂອງເອກະຊົນ). ຄຳຖາມກໍວ່າ ພວກເຮົາຕ້ອງດຳເນີນສືບຕໍ່ຊອກຫາວິທີການ ອັນເຫມາະສົມ ເພື່ອວັດແທກຜົນກະທົບຈາກການສຳປະທານທີ່ດິນ.

ຫນ້າປຸງນດິນ

GTZ (Wehrmann ແລະທີມງານ) 2006b. ການສຶກສາກ່ຽວກັບນະໂຍບາຍທີ່ດິນ 5: ການຕະຫລາດກ່ຽວກັບດິນໃນຕົວເມືອງຂອງ ສ.ປ.ປ.ລາວ

ການສຶກສາປະເດັນດັ່ງກ່າວແມ່ນອີງໃສ່ການຄົ້ນຄວ້າໄລຍະສີ່ອາທິດຢູ່ ແຂວງວຽງຈັນ, ແຂວງຫລວງພະບາງ, ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ ແລະ ແຂວງອຸດົມໄຊ ເຊິ່ງໄດ້ເນັ້ນໃສ່ທີ່ດິນຂອງເອກະຊົນ ເຊິ່ງສຸດທ້າຍໄດ້ກາຍມາເປັນຮູບແບບດິນໃຫ້ສໍາປະທານ. ດິນຂອງລັດກໍ່ດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວມາແລ້ວ ແຕ່ເປັນໃນຮູບການທີ່ບອກເຖິງຂອບເຂດຊ່ອງຫວ່າງລະຫວ່າງຜູ້ທີ່ມີກໍາມະສິດທີ່ດິນຂອງລັດ ແລະຂອງເອກະຊົນ. ໃນຂະນະທີ່ສົນທະນາລະບຽບການທາງດ້ານກົດໝາຍ ເຊິ່ງເປັນຮູບການທົ່ວໄປໃນທາງບວກ, ປະໂຫຍດການສົນທະນາກໍ່ຈົບລົງໃນປັດຈຸບັນທັນດ່ວນພ້ອມກັບທີມງານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເຊິ່ງກໍ່ແມ່ນກໍລະນີດິນຂອງລັດໃຫ້ບຸກຄົນທີ່ບໍ່ໄດ້ມີການຍັ້ງຍືນມອບໃຫ້ (20). **ເອກະສານມີຢູ່ທີ່ GTZ ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ**

GTZ (Seidan ແລະທີມງານ) 2007. ການສຶກສາກ່ຽວກັບນະໂຍບາຍທີ່ດິນ 6: ດິນຊຸມຊົນທີ່ມີການບັນທຶກຢູ່ ສ.ປ.ປ.ລາວ

ອີງຕາມການເຮັດວຽກ 6 ອາທິດທີ່ພື້ນທີ່ຕົວຈິງພ້ອມສຶກສາເອກະສານຕ່າງໆ ແລະ ສອບຖາມບຸກຄົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຢູ່ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ, ການສຶກສາຂອງ GTZ 2007 ກ່ຽວກັບທີ່ດິນຊຸມຊົນທີ່ມີການບັນທຶກ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນຢ່າງຈະແຈ້ງທີ່ມີການກະທົບໃນທາງລົບຂອງການສໍາປະທານທີ່ດິນ ກໍ່ແລ້ວແຕ່ເຫດຜົນທີ່ຈະເປັນໄປໄດ້: “ການເບິ່ງ ແລະຄິດທວນຄືນກ່ຽວກັບບູລິມະສິດການອອກໃບຕາດິນຢູ່ລາວ ເຫັນວ່າມີຄວາມຈໍາເປັນເພື່ອຍຸດທໍາອ່ຽງໄປຫາການຫມູນໃຊ້ທີ່ດິນຂອງຊຸມຊົນໄປນໍາໃຊ້ໃນເຫດຜົນອື່ນໆ, ເຊິ່ງສ່ວນຫລາຍແມ່ນທາງດ້ານກະສິກໍາ ແລະການປູກຕົ້ນໄມ້”. ເງື່ອນໄຂການຊອກຫາແມ່ນ (1) ດິນຂອງຊຸມຊົນນໍາໃຊ້ຢູ່ໃນປະເທດກວມເອົາພູມິປະເທດທີ່ກວ້າງໃຫຍ່ໄປຕາມຄວາມຫລາກຫລາຍຂອງເຜົ່າຊົນ. (2) ທຸກໆຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ລົງຢັ້ງມຍາມ, “ດິນລວມຂອງຊຸມຊົນກຸ່ມນໍາໃຊ້ທີ່ດິນໄດ້ມີບົດບາດສໍາຄັນຕໍ່ກັບຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງຊຸມຊົນ” ໄດ້ມີການຍັ້ງຍືນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນໃຫ້ຊຸມຊົນ “ສິ່ງດັ່ງກ່າວແມ່ນໄດ້ປະຕິບັດຕາມເປົ້າໝາຍຈຸດປະສົງແຫ່ງຊາດ ກ່ຽວກັບການຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບຍືນຍົງທີ່ພົວພັນເຖິງຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດຕ່າງໆຢູ່ພາຍໃນປະເທດ; ແລະ (3) ການຫັນປ່ຽນການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນຂອງຊຸມຊົນໄປໃນຮູບການແຂງກະດ້າງຕ້ອງໄດ້ມີການປ່ຽນແປງດ້ານຕົວຈິງ ກໍ່ຄືດ້ານກົດໝາຍເປັນຕົ້ນ, ແຕ່ກໍ່ມີທາງເລືອກບາງທາງເໝືອນກັນ. **ເອກະສານມີຢູ່ GTZ ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ**

ຄະນະຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນແຫ່ງຊາດ (NLMA), ສູນກາງຂໍ້ມູນຂ່າວສານດ້ານທີ່ດິນ ແລະການຄົ້ນຄວ້າແຫລ່ງ ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ (LNRRI) 2007. ບັນຊີລາຍການການສໍາປະທານທີ່ດິນແຫ່ງຊາດ

ຕະຫລອດໄລຍະໜຶ່ງເດືອນທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ພື້ນທີ່ຕົວຈິງ, ຄະນະຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນແຫ່ງຊາດໄດ້ລົງເຮັດວຽກຢູ່ທຸກໆແຂວງ ເພື່ອຮວບຮວມເອກະສານຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການສໍາປະທານທີ່ດິນຢູ່ຂະແໜງການກໍາສິກໍາ ແລະບໍ່ແຮ່. ເອກະສານເກັບກໍາຈາກຫລາຍໜ່ວຍງານຫ້ອງການປະກອບດ້ວຍ ຫ້ອງການການວາງແຜນ ແລະລົງທຶນຢູ່ແຂວງ, ຫ້ອງການກະສິກໍາ ແລະປ່າໄມ້ແຂວງ, ຫ້ອງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນຂອງແຂວງ, ແຕ່ເອກະສານເນື້ອໃນບໍ່ໄດ້ກວດຄືນ, ຫລືວ່າໄດ້ກວດຢູ່ກັບທີ່ ຫລືມີການຊັກຖາມຄືນ - ທັງນີ້ເນື່ອງຈາກເວລາມີຈໍາກັດ. ເກືອບທັງໝົດຂອງຂໍ້ມູນທີ່ເກັບໄດ້ບົ່ງບອກເຖິງລັກສະນະຂອງໂຄງການ, ສະຖານທີ່ຕັ້ງຂອງໂຄງການ, ເນື້ອທີ່, ໄລຍະເວລາການດໍາເນີນໂຄງການ ແລະໜ່ວຍງານທີ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ ແມ່ນໄດ້ມາຈາກ ບົດຂໍ້ຕົກລົງຂອງການລົງທຶນ. ຂໍ້ມູນອື່ນໆສໍາລັບການຄັດເລືອກໂຄງການບົດລາຍງານການສໍາຫລວດຂອງບົດວິພາກເສດຖະກິດ ແລະບົດສັນຍາ. ຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວກໍາລັງນໍາເຂົ້າວິເຄາະທາງດ້ານເນື້ອໃນ ແລະຄວາມຄົບຖ້ວນຂອງບົດ ພ້ອມດ້ວຍການກວດຄືນຂໍ້ມູນ ແລະຕິດຕາມແຜນການການລົງທຶນຢູ່ສູນກາງ ແລະກະຊວງກະສິກໍາ ແລະປ່າໄມ້ທີ່ໄດ້ວາງຕາຕະລາງເວລາທີ່ຈະເລີ່ມໃນເດືອນສິງຫາ 2000. *ສາມາດຮັບຂໍ້ມູນໄດ້ຈາກ LNRRIC*

GTZ (ກໍາລັງດໍາເນີນການ). ການສຶກສາການຕະຫລາດທີ່ດິນຊົນນະບົດ
ສາມາດເອົາຂໍ້ມູນຈາກ GTZ ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ

GTZ (ກໍາລັງດໍາເນີນການ). ການສຶກສາການຂັດແຍ້ງ ແລະການແກ້ໄຂບັນຫາຂອງທີ່ດິນ
ສາມາດເອົາຂໍ້ມູນຈາກ GTZ ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ

ທະນາຄານໂລກ, ອົງການຊ່ວຍເຫລືອອິດສະຕາລີ, ກົມທີ່ດິນ (ກໍາລັງຈະມາເຖິງ). ໂຄງການໃບຕາດິນລາວໄລຍະທີ 2 ໄດ້ສັງລວມ ແລະກະກຽມການສຶກສາໄລຍະທີ 3
ສາມາດເອົາຂໍ້ມູນໄດ້ຈາກທະນາຄານໂລກ, ອົງການຊ່ວຍເຫລືອອິດສະຕາລີ ຫລື ກົມທີ່ດິນ

3.2. ຂະແໜງການບໍ່ແຮ່

ຈາກການຍັ້ງຍືນຄວາມເປັນຈິງຈາກການທວນຄືນກ່ຽວກັບການປົກຄຸມຂອງບັນດາຊັບພະຍາກອນຕ່າງໆ ເຊິ່ງຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບການສໍາປະທານທີ່ດິນ ໃນຂະແໜງການບໍ່ແຮ່ໄດ້ມີການສຸມໃສ່ຢ່າງສູງທາງດ້ານການກະທໍາໃຫ້ໄດ້ດີ ໂດຍມີຂອບເຂດອັນກວ້າງຂວາງຂະຫຍາຍອອກຕໍ່ໄປ. ບັນດາເອກະສານຕ່າງໆ ເກືອບທັງໝົດແມ່ນໄດ້ພິມເຜີຍແຜ່ຈາກ ທະນາຄານໂລກ ຫລືບໍ່ແຮ່ເຊໂປນ, ເຊິ່ງບົດລາຍງານດັ່ງກ່າວໄດ້ອໍານວຍຂໍ້ສະດວກຕ່າງໆທີ່ນໍາໄປສູ່ການພັດທະນາທາງດ້ານອຸດສາຫະກໍາ ແຕ່ພ້ອມດຽວກັນກໍຍົກໃຫ້ເຫັນເຖິງຄໍາຖາມກ່ຽວກັບຄວາມໂປ່ງໃສ ແລະຄວາມເປັນເອກະລາດ ເຊິ່ງຜູ້ເບິ່ງດ້ານອຸດສາຫະກໍາກໍຕ້ອງຄໍານຶງເຖິງຄວາມຍືນຍົງຂອງສ່ວນລວມ (RTEA; ການປະເມີນຢ່າງວ່ອງໄວດ້ານການຄ້າ

ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ 2007, ຕອນ 3.5 ລຸ່ມນີ້) ຖ້າຫາກມີຄວາມຍືນຍົງທາງດ້ານຜູ້ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນກໍ່ເວົ້າໄດ້ວ່າມີຄວາມຈຳເປັນທາງດ້ານການປົກຄອງທີ່ດີ ແລະ ມີການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ. ແຫ່ງທີ່ມາດັ່ງກ່າວໄດ້ຂະຫຍາຍວົງກວ້າງໃຫ້ຜູ້ເປັນເຈົ້າການເຂົ້າຮ່ວມ ໃນການຖືກຖຽງກັນໃນລະດັບສາກົນ ກ່ຽວກັບການພັດທະນາແບບຍືນຍົງໃນຂະແໜງການບໍ່ແຮ່ ຈົນກ້າວໄປເຖິງຂະແໜງອຸດສາຫະກຳວ່າຈ້າງຜູ້ຊ່ວຍຊານທີ່ປຶກສາຈົນໄປເຖິງພາກສ່ວນທີ່ເຕັມໃຈເຂົ້າຮ່ວມຂະບວນການ ກ້າວໄປເຖິງການກວດກາການຈັດຕັ້ງທີ່ປາສະຈາກການມີໜ້າຂອງພະນັກງານຢ່າງເປັນທາງການເຂົ້າຮ່ວມກໍ່ສາມາດເຮັດໄດ້ຢູ່ໃນລາວ. ຈາກທັງຫມົດຂະແໜງການທີ່ໄດ້ກວດກາຄືນແລ້ວນັ້ນ, ຂະແໜງບໍ່ແຮ່ໄດ້ມີການປັບປຸງຢ່າງໄວທີ່ສຸດຈາກບ່ອນທີ່ວ່າ ເປັນບ່ອນປັບລະບຽບທາງດ້ານຫຼັກການນະໂຍບາຍຢູ່ສູນກາງ ເຊິ່ງໄດ້ປະກົດມາແລ້ວທີ່ສູນວິທະຍາສາດ ເຕັກໂນໂລຊີແລະສິ່ງແວດລ້ອມ (STEA) ແລ້ວກໍ່ໄດ້ສ້າງຕັ້ງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນຢູ່ສູນກາງຂຶ້ນ (ລາຍງານຈາກໜັງສືພິມວຽງຈັນທາຍມ໌) ເຊິ່ງກົມທໍລະນີສາດ ແລະບໍ່ແຮ່ກຳລັງດຳເນີນການກວດຄືນ ກ້າວໄປເຖິງການສາມາດລົບລ້າງການສຳປະທານບໍ່ແຮ່ທີ່ມີຢູ່ໃນປັດຈຸບັນນີ້.

ທະນາຄານໂລກ (Boland ແລະ Walker) 2001. ຂະແໜງການບໍ່ແຮ່ຢູ່ ສ.ປ.ປ.ລາວ: ຄວາມຍືນຍົງທາງດ້ານສັງຄົມ ແລະສິ່ງແວດລ້ອມ: ຜົນຂອງທີມງານທະນາຄານໂລກກ່ຽວກັບພາລະກິດການຕາມຫາຄວາມຈິງ.

ບົດລາຍງານດັ່ງກ່າວແມ່ນການເຮັດວຽກຢູ່ພາກສະໜາມໄລຍະ 2 ອາທິດຂອງຕົ້ນປີ 2001. ໃນເວລານັ້ນໄດ້ປະເມີນຂະແໜງການບໍ່ແຮ່ຂອງລາວຈົນມາເຖິງຈຸດບ່ອນວ່າຈະໄດ້ມີການຂະຫຍາຍ ເປີດກວ້າງອອກໄປເລື້ອຍໆ, ແຕ່ກໍ່ປະກົດມີການຖືກຂັດຂວາງຍ້ອນປະເດັນຂອງຕາຫນ່າງລະບົບໂຄງລ່າງຂອງນະໂຍບາຍ, ລະບຽບຫຼັກການທີ່ຍັງບໍ່ແນ່ນອນ, ບັນຫາການນຳເຂົ້າ-ການສົ່ງອອກ, ຂາດຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບຄວາມເໝາະສົມທາງດ້ານເງິນມັດຈຳ ແລະ ໃນໄລຍະຜ່ານມານີ້ກໍ່ໄດ້ມີການປິດສອງໂຮງງານບໍ່ແຮ່ (ບໍລິສັດບໍ່ຄຳຢູ່ ແຂວງຫລວງພະບາງ ແລະ ບໍລິສັດເພັດຢູ່ ແຂວງບໍ່ແກ້ວ) “ເນື່ອງຈາກມີບັນຫາທາງດ້ານກົດໝາຍ ແລະສິ່ງແວດລ້ອມ”. ການພົບເຫັນປະກອບດ້ວຍ: (1) ໃນເວລາທີ່ມີໃບອະນຸຍາດໃຫ້ຜູ້ດຽວ, ພັດມີ 13 ໃບອະນຸຍາດໃຫ້ຊຸດຄົ້ນ ແລະ 28 ໃບອະນຸຍາດໃຫ້ລົງທຶນຊອກຄົ້ນຫາບໍ່ແຮ່ກວມເອົາຖ່ານຫີນລຶກໄນ, ຍິບຊຳ, ແຮ່ທາດທີ່ໃຊ້ເຄືອບໂລຫະ, ສານປະກອບຂອງໂປຕາຊຽມ ແລະການຜະລິດເກືອ. ສ່ວນຢູ່ ເຊໂປນ ແລະ ພູເບ້ຍ ແມ່ນຢູ່ໃນ “ໄລຍະພັດທະນາກະກຽມ”; (2) ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ “ໃນການປະສານງານກັບອົງກອນຕ່າງໆຢູ່ຂັ້ນສູນກາງ ແລະແຂວງ” ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ການປັບປຸງລະບຽບຫຼັກການໃຫ້ເປັນໄປຕາມຂໍ້ຕົກລົງກໍ່ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ (ກົມທໍລະນີສາດແລະບໍ່ແຮ່ ແລະອົງການວິທະຍາສາດ ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະສິ່ງແວດລ້ອມ) ທັງນີ້ເພື່ອໃຫ້ຖືກຕ້ອງ ແລະປະຕິບັດໄປຕາມການກຳນົດຫຼັກການ ການປະເມີນຜົນທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ, ເຮັດໃຫ້ມີການແກ່ຍາວອອກໄປຫລາຍປີ; (3) ຄວາມຮັບຜິດຊອບດ້ານ ການປະເມີນຜົນກະທົບທາງດ້ານສິ່ງແວດ

ລ້ອມ ແລະສັງຄົມໄດ້ສະເໜີໃຫ້ຢູ່ອົງການວິທະຍາສາດ ເຊິ່ງໃຫ້ການອົບຮົມແກ່ ພະນັກງານຂອງ ກົມ ທໍລະນີສາດແລະບໍ່ແຮ່ (ທາງດ້ານວິຊາທໍລະນີວິທະຍາ, ດ້ານບໍ່ແຮ່, ດ້ານວິສະວະກໍາແລະອື່ນໆ) ແລະ ໃນຄວາມເປັນຈິງ “ຄວາມສໍາຄັນສໍາລັບການໃຫ້ການອົບຮົມທາງດ້ານວິທະຍາສາດສັງຄົມ ໂດຍພາຍ ໃຕ້ອົງການວິທະຍາສາດ ເຕັກໂນໂລຊີແລະສິ່ງແວດລ້ອມກໍ່ໄດ້ມີການຮັບຮູ້ຢູ່ໃນແຜນປະຕິບັດງານຂອງ ສິ່ງແວດລ້ອມແຫ່ງຊາດມາແລ້ວ” ເອກະສານປີ 2000; (4) ພາກສ່ວນທີ 3 ເຂົ້າກວດກາໂດຍສະ ເພາະໂຄງການໃຫຍ່ທີ່ມາໃໝ່ ເຊິ່ງແມ່ນວິທີການໜຶ່ງເພື່ອກໍານົດລະບຽບຫຼັກການຢ່າງຈະແຈ້ງ ຫຼືກວດກາເວັ້ນການຊໍ້າຂອງໂຄງການ ພ້ອມກັນນັ້ນກໍ່ສ້າງຄວາມອາດສາມາດໃຫ້ແກ່ພະນັກງານທີ່ເຮັດວຽກ ກັບລະບຽບຫຼັກການ; (5) ເຫັນວ່າມີຄວາມສ່ຽງກ່ຽວກັບການຈັດລະບຽບການຢູ່ແຕ່ສູນກາງໂດຍກໍາ ນົດ“ການບໍລິການບ່ອນດຽວ” ວິທີການດັ່ງກ່າວນີ້ “ໃນເມື່ອຍັງຂາດເຂີນຂໍ້ແນະນໍາອັນຈະແຈ້ງ ແຂວງ ຈະມີບົດບາດບໍ່ເປັນເຈົ້າການ ແລະການພັດທະນາແຫ່ງຊັບພະຍາກອນທີ່ເປັນທ່າແຮງ ກໍ່ຈະອີງໃສ່ ແຕ່ບັດໃຈຈາກພາຍນອກ ໂດຍສະເພາະແມ່ນໄປຕາມແຜນຍຸດທະສາດຂອງເຂົາ ໂດຍກາຍໄປເປັນ ບົດບັນຍັດໃຫ້ປະຕິບັດຕາມ”; ແລະ (6) ໃນຂະນະທີ່ສິດໃນການທົດແທນຄືນໄດ້ມີການຮັບຮູ້ ກໍ່ໄດ້ມີ ຂອບຂອງການກໍານົດດິນທີ່ນໍາໃຊ້ ໂດຍສະເພາະການພົວພັນເຖິງການເຄື່ອນຍ້າຍສະຖານທີ່ປູກຝັງຢູ່ ເລື້ອຍໆ ເຊິ່ງແມ່ນຮູບການທີ່ບໍ່ມີດິນຖາວອນຢູ່ເຂດເນີນສູງສໍາລັບການເພາະປູກ ແລະການເກັບພືດຜົນ ຜະລິດຈາກປ່າໄມ້) ສໍາລັບການທົດແທນຄືນທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍແມ່ນບໍ່ໄດ້ຖືກຮັບຮອງເອົາໂດຍ ກົດໝາຍ ຫຼືຈາກຕົວຈິງ” (ເນັ້ນໜັກຈາກຕົ້ນສະບັບ; ເບິ່ງ Box 2: ການໃຫ້ສິດຕໍ່ກັບຊັບສົມບັດ) **ສາມາດຫາຂໍ້ມູນທີ່ http://rspas.anu.edu.au/papers/rmap/Lao_report.pdf**

Box 2: ທິດສະດີກ່ຽວກັບການນໍາໃຊ້ເຄື່ອງມື: ການໃຫ້ສິດຕໍ່ກັບຊັບສົມບັດ

ແນວຄວາມຄິດການໃຫ້ສິດໄດ້ຖືກພັດທະນາໂດຍນັກເສກຖະສາດ Amartya Sen (1981) ທີ່ອ້າງເຖິງ ທຶນທາງໄປສູ່ຄວາມໝາຍຂອງການພຽງພໍຢູ່ໄດ້, ຫຼືວ່າໂດຍກົງແມ່ນການຜະລິດອາຫານ ຫຼືວ່າໂດຍທາງ ອ້ອມແມ່ນການຫາເງິນຊື້ອາຫານ. ກົງກັນຂ້າມກັບຊັບສົມບັດທີ່ມີການຮັບຮູ້ຢູ່ໃນລະບົບການເປັນເຈົ້າຂອງ ຢ່າງເປັນທາງການ;ແຕ່ບາງເທື່ອກໍ່ບໍ່ແມ່ນ. ພັດທະນາກໍ່ຄືການອະທິບາຍວ່າບັນດາປະເທດທີ່ໄດ້ຮັບສະບຽງ ອາຫານຢ່າງພຽງພໍ ແລະເໝາະສົມ ແຕ່ເຖິງປານນັ້ນກໍ່ຍັງມີຄົນອິດທົວຢູ່. ການໃຫ້ສິດໄດ້ຊ່ວຍໃຫ້ທ່ານ Sen ອະທິບາຍໄດ້ເຖິງປະກົດການຂອງ “ຄ່າຄວາມອິດທົວ”, ໃນນັ້ນບັນດາກຸ່ມຄົນທຸກຍາກມີຄວາມອິດທົວ ຍ້ອນວ່າເຂົາບໍ່ມີວິທີການທີ່ຈະຊອກຫາອາຫານໄດ້. ຈຸດສໍາຄັນສໍາຫຼັບທ່ານ Sen ບໍ່ໄດ້ໝາຍຄວາມວ່າຈະ ມີວິທີການໃດທີ່ຈະເປັນເຈົ້າຂອງຊັບສົມບັດດັ່ງກ່າວ, ແຕ່ໝາຍຄວາມວ່າເຂົາເຈົ້າຄວນລິເລີ່ມເປັນເຈົ້າການ ຊຸກຍູ້ດ້ວຍຕົນເອງວ່າອັນໃດທີ່ເຂົາເຈົ້າມີ ແລະເຮັດໃຫ້ເພື່ອໄດ້ມາເຊິ່ງສະບຽງອາຫານທີ່ພຽງພໍ ເພື່ອຄວາມຢູ່ ໄດ້ (ວິທີການໃຫ້ສິດໂດຍມີກິນລະຍຸດໃຫ້). ຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງ ຊັບສົມບັດ ແລະການໃຫ້ສິດມີ ຄວາມສໍາຄັນ ກ່ຽວກັບຄໍາຖາມວ່າ ລະບົບສະໜອງສະບຽງອາຫານ ເຊິ່ງຍັງບໍ່ທັນເປັນໄປຕາມການກໍານົດ ແລະ ກໍ່ບໍ່ສາມາດຮັບປະກັນໄດ້ ໂດຍການຮັບຮູ້ທາງດ້ານການພົວພັນຢ່າງເປັນທາງການຂອງຊັບສົມບັດ ຕ່າງໆ ແຕ່ເຖິງຢ່າງນັ້ນກໍ່ຕາມ ກໍ່ຍັງຮັບຮູ້ຢ່າງເປັນກົດໝາຍປະຕິບັດກັນມາເລື້ອຍໆຢູ່ທີ່ທ້ອງຖິ່ນດັ່ງກ່າວ.

FOEI (Harbinson, Rod) 2003. ການລອບທຳຮ້າຍຊີວິດຢູ່ໃນລາວ: ການຄັດຄ້ານການຂະຫຍາຍ ໂຄງການບໍ່ທອງແດງໄລຍະ 2 ຂອງບໍລິສັດ Oxiana ຢູ່ ສ.ປ.ປ.ລາວ

ໃນຂະນະທີ່ກຳລັງຂຽນບົດນີ້ກໍ່ແມ່ນໄລຍະທີ່ Oxiana ສະເໜີຂະຫຍາຍກິດຈະການຈາກບໍ່ຄຳ (ການ ຜະລິດກິດຈະກຳຂອງໂຄງການບໍ່ຄຳເຊໂປນໄດ້ເລີ່ມຂຶ້ນທີ່ເດືອນທັນວາ ປີ 2002) ໄປຂະຫຍາຍ ກິດຈະການໂຄງການບໍ່ທອງແດງເຊິ່ງກຳລັງຈະດຳເນີນ, ບົດລາຍງານນີ້ໄດ້ມີຄວາມພະຍາຍາມ (ແຕ່ບໍ່ ໄດ້ຮັບຜົນ) ເພື່ອເອົາຊະນະທະນາຄານເພື່ອການລົງທຶນຂອງເອີຣົບ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ທະນາຄານນີ້ປ່ອຍເງິນ 70 ລ້ານດອນລ້າ ເຊິ່ງແມ່ນເງິນກູ້ຢືມສຳລັບຂະຫຍາຍໂຄງການບໍ່ທອງແດງຢູ່ເມືອງເຊໂປນ. ສິ່ງທີ່ພົບ ເຫັນມີດັ່ງນີ້: (1) ທະນາຄານໂລກ ແລະ ບໍລິສັດສົ່ງອອກທາງດ້ານການເງິນ ແລະປະກັນໄພ ຂອງອົດສຕຣາລີ "ກໍ່ໄດ້ຮັບຮູ້ນຳກັນວ່າໂຄງການດັ່ງກ່າວມີຜົນກະທົບໃສ່ສິ່ງແວດລ້ອມເຖິງຂັ້ນລະດັບ A, ນັ້ນແມ່ນລັກສະນະທີ່ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍອັນໃຫຍ່ຫລວງໃຫ້ແກ່ສະພາບແວດລ້ອມ" ແລະ, ໂດຍອີງ ໃສ່ຄຳເຫັນຂອງທະນາຄານໂລກກໍ່ໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ໂຄງການດັ່ງກ່າວຈະມີຜົນກະທົບໃສ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ຢ່າງເດັ່ນຊັດໄປທາງດ້ານແງ່ລົບ ເຊິ່ງມີຄວາມຮູ້ສຶກໄດ້ເປັນຢ່າງດີ ໂດຍສະເພາະທີ່ມີຮູບການຕ່າງໆໃນ ສິ່ງທີ່ບໍ່ຄາດຄິດກໍ່ສາມາດເກີດຂຶ້ນໄດ້; (2) ທະນາຄານເພື່ອການລົງທຶນຂອງເອີຣົບໄດ້ມີວິທີການ ມາດຕະຖານຕ່ຳກວ່າທະນາຄານໂລກ, ດັ່ງນັ້ນ ບໍລິສັດ Oxiana ຈຶ່ງຖືກປະຕິເສດ ແລະບໍ່ໄດ້ຮັບທຶນ; (3) ເຫມືອນດັ່ງປະທານຂອງທະນາຄານເພື່ອການລົງທຶນຂອງເອີຣົບໄດ້ປະກາດວ່າ ທະນາຄານບໍ່ມີ ທາງໃດທີ່ຈະວາງເງື່ອນໄຂໃສ່ໃຫ້ເງິນກູ້ທີ່ກຽວພັນເຖິງສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ໃນເມື່ອໂຄງການຢູ່ ນອກກຸ່ມສະຫະພັນເອີຣົບ; (4) ການສຶກສາການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະສັງ ຄົມສຳລັບຂະຫຍາຍກິດຈະການຂອງໂຄງການບໍ່ທອງແດງກໍ່ມີລັກສະນະໃຫ້ເຫັນຢ່າງຈະແຈ້ງລ້ວນແຕ່ ອີງໃສ່ການສຶກສາຄັ້ງກ່ອນ ກຽວກັບໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ຄຳ ເຊິ່ງວິທີການດັ່ງກ່າວກໍ່ເຮັດໄປຢ່າງບໍ່ພໍໃຈ ເຊັ່ນວິທີການແຕກຕ່າງກັນຢ່າງສິ້ນເຊີງ ຄືການໃຊ້ [ຂຽນພູຮຶກແທນທີ່ຈະເປັນທາດໄຊຢາໄນ²], ທາງ ດ້ານພູມສາດກໍ່ກາຍເປັນຫລຸມໃຫຍ່ ແລະສະຖານທີ່ຂຸດຄົ້ນກໍ່ເກືອບຫມົດໄປແລ້ວເຊິ່ງມີລັກສະນະແຕກ ຕ່າງ. ສຳລັບໂຄງການບໍ່ທອງແດງ ແມ່ນຕ້ອງການເນື້ອທີ່ກວ້າງແຂວງ ແລະ; (5) ອາດມີຜົນກະທົບ ຈາກເສດເຫຼືອຂອງທາດໄຊຢາໄນ, ການປະກອບຂອງທາດອາຊິດ ແລ້ວໂຫລໄປຕາມຮ່ອງ, ແລະມີ ຜົນກະທົບຍ້ອນການເຊາະເຈື່ອນຂອງດິນ ເຊິ່ງກະທົບໃສ່ວຽກງານການປະມົງ ເຊິ່ງປາດຖິງກ່າວກໍ່ຈະບໍ່ມີ ບ່ອນອາໄສຍ້ອນນ້ຳຊຸ່ນ

ສາມາດເອົາຂໍ້ມູນທີ່ www.foei.org/en/publication/pdfs/laos.pdf

Jones ແລະທີມງານ (2004?) ການພັດທະນາຊຸມຊົນ ແລະໂຄງການເຊໂປນ

ເອກະສານດັ່ງກ່າວແມ່ນການອະທິບາຍທຶນສະຫນັບສະຫນູນລ້າຂອງ ບໍລິສັດ Oxiana ເພື່ອປະຕິບັດ ກິດຈະກຳຢູ່ທ້ອງຖິ່ນຂອງເຂດ ເມືອງເຊໂປນ ຈະອະທິບາຍບັນລະຍາຍເຖິງບ່ອນວ່າໂຄງການໄດ້ດຳ

² www.foei.org/en/publications/link/mining/12case.html

ເນີນ ແນວຄວາມຄິດກ່ຽວກັບ “ສິດທິໃນສັງຄົມ” (Nelson 2006) ເພື່ອການປະຕິບັດງານຂອງບໍ່ແຮ່ ເຂດເມືອງເຊໂປນ. ອີງຕາມຄະນະທີມງານ (ຄະນະທີມງານມາຈາກ ບໍລິສັດທີ່ປຶກສາຈາກ Enesar Consulting Pty Ltd.), ແນວຄວາມຄິດກ່ຽວກັບສິດທິຂອງສັງຄົມແມ່ນອົງປະກອບທີ່ມີຈຸດເດັ່ນ ທາງ ດ້ານການປະຕິບັດຕົວຈິງ. ທັງນີ້ຍ້ອນວ່າຢູ່ບ່ອນໃດສິດທິຂອງສັງຄົມທາງກົດໝາຍຕ້ອງການຮັກສາໄວ້ຄືເກົ່າ ຕ້ານກັບການປ່ຽນແປງທາງດ້ານເສດຖະກິດສັງຄົມຂອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ພື້ນຖານຄວາມຮູ້ທາງດ້ານ ວັດທະນາທຳກໍ່ມີການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນ, ຄວາມຮັ່ງມີ ຫລືຄວາມອຸດົມສົມບູນພັດເຕີບໃຫຍ່ ແລະ ພັດທະນາບໍ່ສະເໝີກັນ - ແລະໃນເວລານັ້ນກໍ່ຈະເກີດໃຫ້ມີຄວາມຫວັງສູງຂຶ້ນ. ນັ້ນສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນ ຢ່າງຈະແຈ້ງ: ໂຄງການສິດທິຂອງສັງຄົມຕ້ອງການໃຫ້ມີການພັດທະນາເສດຖະກິດສັງຄົມຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ຖ້າຫາກວ່າຕ້ອງການຮັກສາບາດກ້າວດັ່ງກ່າວໄປກັບການປ່ຽນແປງນີ້, ແລະໃຫ້ສືບຕໍ່ເບິ່ງຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບ ການກະທົບຈາກໂຄງການວ່າຄືແມ່ນ “ສິ່ງທີ່ດີ ແລະສົມເຫດສົມຜົນທີ່ໄດ້ກະທຳຢູ່” ແລະໃຫ້ຮູ້ວ່າ “ບໍ່ມີ ສິ່ງນັ້ນຄືກັນກັບປະຕິບັດໃສ່ແຕ່ກັບກະດານແຜ່ນດຽວເທົ່ານັ້ນ”. ບົດລາຍງານບົດນີ້ໄດ້ໃຫ້ບົດຮຽນບາງ ບົດຮຽນທີ່ລວມມີ (1) ເຖິງຈະມີບາງການຂັດຂວາງຂັ້ນທຳອິດຈາກທາງພາຍໃນເພື່ອທີ່ຈະວາງ ແຜນການສັງຄົມ ແລະສິ່ງແວດລ້ອມໃນຂະນະທີ່ໂຄງການຍັງຢູ່ໃນຂັ້ນຕອນການປະເມີນຜົນຄວາມເປັນ ໄປໄດ້, ຕ້ອງໄດ້ຍອມຮັບ “ການສະຫລຸບລວມ ແລະລາຍລະອຽດຂອງການວາງແຜນສັງຄົມ ແລະສິ່ງ ແວດລ້ອມ [ໃນໄວ້ນີ້]...ຜົນປະໂຫຍດຂອງການຍ້າໂຄງການ, ແລະບໍລິສັດ Oxiana ອາດຈະ ຍອມຮັບເອົາປັດຊະຍາແບບດຽວກັນຢ່າງແນ່ນອນສຳລັບໂຄງການໃນອະນາຄົດ”, (2) ການມອບ ຫມາຍຢ່າງສົມບູນຕໍ່ການປຶກສາ ແລະການເຂົ້າຮ່ວມຂອງຊຸມຊົນ” ແມ່ນ “ກະແຈສູ່ຮູບການ” ຂອງ ຄວາມສຳເລັດຂອງໂຄງການການພັດທະນາຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ, ເຊິ່ງອີງຕາມລາຄາສູງຈາກການຫຍຸດ ງານ ເຊິ່ງອາດຈະເປັນຜົນກະທົບໃຫ້ເກີດມີເຫດການບໍ່ສະຫງົບຂອງແຮງງານ, ເຊິ່ງຍອມຮັບໃຫ້ເປັນ “ບໍ່ພຽງແຕ່ການເຫັນຜົນປະໂຫຍດຂອງຄົນອື່ນເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ກໍ່ຍັງທຸລະກິດທີ່ດີແບບງ່າຍໆ; (3) ການ ລົງມືປະຕິບັດຫລັກການສຳລັບການຕິດຕໍ່ກັບຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ໄດ້ສະເໜີທີ່ Box 3.

ເອກະສານສາມາດເບິ່ງໄດ້ທີ່ www.minerals.org.au/_data/assets/pdf_file/6045/9A-1AlbertPeter.pdf

Box 3: ກົດເກນຂອງ LXML ໃນການບຳລຸງຮັກສາສິດທິທາງສັງຄົມເພື່ອຈະປະຕິບັດໂຄງການບໍ່ແຮ່ທີ່ເຊໂປນ

ການຕິດຕໍ່ສື່ສານ ແລະການໃຊ້ເວລາແມ່ນສຳຄັນຫລາຍໃນການຟັງຫລາຍກວ່າການເວົ້າ
ນຳໃຊ້ອຸປະກອນການຕິດຕໍ່ສື່ສານໃຫ້ເໝາະສົມລວມທັງໃຫ້ມີນາຍພາສາທີ່ດີ
ນຳໃຊ້ຄວາມຮູ້ທ້ອງຖິ່ນ ແລະຊັບພະຍາກອນທີ່ສາມາດນຳເອົາຂໍ້ມູນຂ້າມມາໄດ້
ປ່ຽນຈາກຫົວຂໍ້ທີ່ສັບສົນມາເປັນຂັ້ນຕອນທີ່ງ່າຍດາຍ
ກຽມພ້ອມທີ່ຈະອະທິບາຍຫລາຍເທື່ອ
ກຽມພ້ອມທີ່ຈະປະຕິເສດ, ແຕ່ໃຫ້ຄຳຕອບທີ່ມີເຫດຜົນທີ່ເໝາະສົມ
ບໍ່ຕ້ອງຮີບຮ້ອນ, ແຕ່ຮູ້ຈັກຈັດການກັບຄວາມຮີບຮ້ອນ
ມີຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບຄວາມຄາດຫມາຍທາງວັດທະນາທຳ
ມີຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບທ້ອງເລື່ອງຂອງສັງຄົມ ເຊັ່ນ: ເລື່ອງແມ່ຍິງ, ຊົນເຜົ່າ, ແລະໂຄງສ້າງຂອງ
ຫມູ່ບ້ານ
ມີຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບກຸ່ມຜູ້ທີ່ເຂົ້າຮ່ວມທັງຫມົດ
ກ່າວຫຼາກຫຼາຍຫົວຂໍ້
ກ່າວຄຳສັ່ນຍາ
ຫ້າມສະແດງອາການທີ່ຈະເປັນການທຳລາຍຄວາມຫວັງ ຫລືຄວາມບໍ່ອົດທົນ
ຫ້າມກ່າວຄຳລວງ, ກ່າວຕາມຄວາມເປັນຈິງ
ຕ້ອງເຮັດໄດ້ຄືດັ່ງການມອບຫມາຍຢ່າງແທ້ຈິງ

ຂໍ້ມູນ: Jones ແລະທີມງານ

ສະຖາບັນນະໂຍບາຍບໍ່ແຮ່ 2005. ບໍ່ແຮ່ພູເບ້ຍ - ຢູ່ໃນພາວະມີບັນຫາແລ້ວ

ເລື່ອງຂອງບໍ່ແຮ່ພູເບ້ຍທີ່ໄດ້ແນໃສ່ການລົ້ນຂອງໄຊຍາໄນ ໃນເດືອນມິຖຸນາ 2005 (ໄດ້ລາຍງານຢູ່ໃນ UDNP 2006). ສິ່ງທີ່ພົບເຫັນ, ທີ່ອີງຕາມການລາຍງານຂອງວິທະຍຸລາວແລະການຕິດຕໍ່ກັບວຽງຈັນ, ລວມມີ (1) ການລົ້ນອາດມາຈາກຜົນຂອງການຮີບຮ້ອນເຮັດວຽກເພາະວ່າໂຄງການໄດ້ພະຍາຍາມທີ່ຈະສຳເລັດກ່ອນຕົ້ນລະດູຝົນ; (2) ບັນຫາທີ່ເກີດຂຶ້ນກິນເວລາໄປ 10 ວັນທີ່ຈະແກ້ໄຂບັນຫາເຖິງຈະມີການຮູ້ຢູ່ແລ້ວ, ເຊິ່ງຍົກໃຫ້ເຫັນ “ເປັນການທຳລາຍຜູ້ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂ້າມເຖິງຄວາມອາດສາມາດຂອງບໍລິສັດ ເພື່ອປະເຊີນຫນ້າຢ່າງພໍເໝາະກັບບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມ ລວມມີທັງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ໃນຂອບເຂດຂອງຝືນຕົກຫນັກແລະ ພູມີປະເທດທີ່ສູງຊັນ, ໃນປະເທດທີ່ມີກົດເກນຄວາມອາດສາມາດຕ່ຳ ແລະ (3)

ໄດ້ມີ “ຫລັກຖານທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າບໍລິສັດດັ່ງກ່າວໄດ້ເປັນພຽງແຕ່ເຄື່ອງບັງຫນ້າທຳມະຊາດ ແລະ ການຢຶດເວລາການຂອງຜົນກະທົບຂອງການລົ້ນ ແລະ ບັນຫາທີ່ຂາດຫົວຫນ້າ ແລະ ຂາດຄວາມ ແນ່ນອນທາງດ້ານຂໍ້ມູນໃນການແຈ້ງການທີ່ຈະແລກປ່ຽນວັດຖຸດິບໃນປະເດັນນັ້ນ”

ເອກະສານມີຢູ່ທີ່ <http://mpi.org.au/campaigns/cyanide/phubia/>

ທະນາຄານໂລກ 2006. ພາກແຜນການສຳລັບການພັດທະນາແບບຍືນຍົງຂອງພາກການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ຢູ່ໃນ ສ.ປ.ປ.ລາວ

ເອກະສານນີ້ມີ 3 ພາກ - ບົດລາຍງານສະຫລຸບສັງລວມ, ບົດລາຍງານສະເພາະ 6 ບົດ (ລະບົບຂໍ້ ມູນຂ່າວສານທາງພູມິສາດ, ເສດຖະກິດພູມິວິທະຍາ, ພື້ນຖານໂຄງລ່າງ, ການແຂ່ງຂັນສາກົນ ແລະ ເສດຖະກິດມະຫາພາກ) ແລະແຜນປະຕິບັດ - ແມ່ນໄດ້ອີງໃສ່ການເຮັດວຽກຂອງຜູ້ຊ່ຽວຊານ 11 ເດືອນ (ຈາກການສັນນິຖານໄດ້ລະຫວ່າງປີ 2004-2006), ແລະລວມມີຂໍ້ມູນຫລາຍກວ່າ 500 ຫນ້າ (ລວມມີແຜນທີ່ແລະຕາຕະລາງ), ບົດປະເມີນຜົນ ແລະຂໍ້ແນະນຳກ່ຽວກັບພາກການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່, ໄດ້ ຈາກຄຸນລັກສະນະທາງກາຍະພາບເຖິງຂໍ້ມູນທາງຫລັກຖານທີ່ມີມາດົນແລ້ວ ແລະກ່ຽວກັບພາຍໃນປະ ເທດເຖິງພາກພູມິປະເທດສາກົນສຳລັບການພັດທະນາອຸດສາຫະກຳ. ສິ່ງທີ່ພົບເຫັນມີ: (1) ການຊຸດ ຄົ້ນບໍ່ແຮ່ 35 ແຫ່ງໄດ້ກຳລັງປະຕິບັດ, ແຕ່ມີພຽງແຕ່ 3 (ສັນນິຖານວ່າເປັນເຊໂປນ ແລະພູເບ້ຍໃນ ສອງສະຖານທີ່) ມີ “ລະບົບການຜະລິດທີ່ທັນສະໄຫມ” ໃນນັ້ນເຄິ່ງຫນຶ່ງລວມມີການລົງທຶນຂອງ ຕ່າງປະເທດ (ຈີນ, ໄທ, ຫວຽດນາມ ແລະອົດສະຕາລີ); ທັງຫມົດໄດ້ປະຕິບັດໂດຍກະຊວງ ພະລັງງານ ແລະບໍ່ແຮ່ (7 ບໍ່ແຮ່), ກະຊວງປ້ອງກັນຊາດ (5 ບໍ່ແຮ່) ແລະ ກະຊວງການຄ້າ (1 ບໍ່ ແຮ່); ທຸກໆບໍ່ແຮ່ “ແມ່ນສຳຄັນໃນການສະໜອງ [ການມີວຽກເຮັດ] ໃນຊຸມຊົນຂອງເຂົາເຈົ້າ” (51) ໃນສະໜາມການວາງຂໍ້ກຳນົດ, (2) ເຖິງແມ່ນວ່າ “ການກຳນົດປັດຈຸບັນຂອງກົດຈະກຳການຊຸດຄົ້ນບໍ່ ແຮ່, ສະຖານທີ່ຕັ້ງ, ແລະ ພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ແມ່ນໄດ້ມີຄວາມເຂົ້າໃຈຢ່າງຈະແຈ້ງ”, (2, ໄດ້ລວມມີ ການເນັ້ນຄວາມສຳຄັນ), “ມັນເປັນການຍາກຫລາຍທີ່ຈະປະເມີນຈຳນວນຈິງຂອງອຸດສາຫະກຳການຊຸດ ຄົ້ນບໍ່ແຮ່ຂອງລາວ, ຍ້ອນວ່າບໍ່ມີການລວບລວມເອກະສານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເປັນຕົ້ນແມ່ນຜົນຜະລິດ ແລະ ຂໍ້ມູນດິບຂອງການເງິນ” (50, ໄດ້ລວມມີການເນັ້ນຄວາມສຳຄັນ); (3) ໃນຂະນະທີ່ການອະນຸຍາດ ແລະເອກະສານສະໜັບສະໜູນກ່ຽວກັບການສຳປະທານບໍ່ແຮ່ ໄດ້ແມ່ນກົດຈະກຳຂັ້ນຕົ້ນຂອງກົມ ທໍລະນີສາດ ແລະບໍ່ແຮ່ຕັ້ງແຕ່ກ່ອນປີ 2003, ມີບັນຫາກັບການຈັດຫາຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຂະບວນການໃຫຍ່ ໃນການລົງທຶນ (ລວມມີກອບການເຮັດວຽກທາງກົດຫມາຍ), “ບາງທີ” ກໍ່ອາດເປັນການສະແດງໃຫ້ ເປັນເຫດຈູງໃຈໃຫ້ລະເວັ້ນນັກລົງທຶນຕ່າງຊາດ; (4) “ການຈຳກັດທາງດ້ານອົງການຈັດຕັ້ງ ແລະຄວາມ ອາດສາມາດຢ່າງແທ້ຈິງ” ຂອງກົມທໍລະນີສາດແລະບໍ່ແຮ່ (28-30) ສະພາບກ່ຽວກັບສ່ວນສຳຄັນທາງ ດ້ານກົດຫມາຍເກືອບຈະອັນດຽວກັບອົງການວິທະຍາສາດ ເຕັກໂນໂລຊີແລະສິ່ງແວດລ້ອມ, ໃນຂະນະ ທີ່ຂຽນແມ່ນ “ຕ້ອງການທີ່ຈະຈັດຕັ້ງການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະກົດຈະກຳການຕິດຕາມທາງ

ກົດຫມາຍ ແຕ່ໃນປັດຈຸບັນຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການຕິດຕາມບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມໃດໆເລີຍ ອີງໃສ່ການຂາດເຂີນທາງດ້ານທຶນງົບປະມານ“ (58). (ສານຈາກຜູ້ຂຽນ: ນັບແຕ່ 2 ປີຫລ້າງ, ຄວາມອາດສາມາດ ແລະການສະໜັບສະໜູນຂອງອົງການວິທະຍາສາດ ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະສິ່ງແວດລ້ອມ ແມ່ນໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງເປັນຕົວເປັນຕົນ - ເບິ່ງ ອົງການວິທະຍາສາດ ເຕັກໂນໂລຊີແລະສິ່ງແວດລ້ອມ - ການຊຸກຍູ້ການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ, ຫົວຂໍ້ຕໍ່ໄປ ແລະຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນແຫ່ງຊາດກໍເປັນຜູ້ກຳນົດກົດຫມາຍ). ພິຈາລະນາເບິ່ງອະນາຄົດ (5) ປະເທດລາວ “ແມ່ນຕັ້ງຢູ່ໃນພູມສັນຖານທີ່ອ່ານວຍແກ່ຄວາມຫລາກຫລາຍທາງດ້ານຊັບພະຍາກອນບໍ່ແຮ່” ແລະມີແຮ່ທາດທີ່ເປັນທີ່ຮັບຮູ້ຢູ່ 572 ແຮ່ທາດ, ລວມມີຄຳ (ເຊິ່ງມີຢູ່ທີ່ເຊໂປນ ແລະພູເບ້ຍ, ເຊິ່ງສະຫງວນໄວ້ເພື່ອຊາດແມ່ນປະມານ 500-600 ໂຕນ), ທອງແດງ (ແມ່ນສະຫງວນໄວ້ທີ່ເຊໂປນ ແລະພູຄຳ, ສະຫງວນໄວ້ເພື່ອຊາດແມ່ນ 8-10 ລ້ານໂຕນ), ສັງກະສີ (ເຊິ່ງມີຢູ່ໄກໂສ ແລະພູດາ, ສະຫງວນໄວ້ເພື່ອຊາດປະມານ 2-3 ລ້ານໂຕນ), ໂປຕາຊຽມ (“ບາງທີ” ອາດເຖິງ 50 ລ້ານໂຕນ), ດິນຂາວເຄໂອນລິນທີ່ໃຊ້ເຮັດຖ້ວຍຊາມ (“ບາງທີ” ອາດເຖິງ 70 ລ້ານໂຕນ), ຍົບຊຳ (“ຫລາຍເຖິງ” 100ລ້ານໂຕນ), ນອກຈາກນັ້ນຍັງມີຖ່ານ, ແຮ່ແບລຽມ, ດິນຫີນ ແລະພອຍຕ່າງໆ; (6) ພື້ນຖານໂຄງລ່າງທີ່ມີຢ່າງຈຳກັດ ແລະການຜະລິດເສດຖະກິດຕໍ່າສະຫລັບກັບການຜະລິດໂລຫະ (ຈຳນວນຫລາຍກວ່າການຂຸດຄົ້ນຂອງທອງແດງ ຫລືສັງກະສີທີ່ຕ້ອງການການຂົນສົ່ງເຖິງ ແສນໂຕນຕໍ່ປີ) ຫລື “ການຊື້ຂາຍແຮ່ທາດຂະໜາດໃຫຍ່” (ແຮ່ເຫລັກແລະບໍ່ໂປຕາຊຽມ “ຕ້ອງຜະລິດໃຫ້ໄດ້ຫລາຍກວ່າ 5 ແສນໂຕນຕໍ່ປີ ຖ້າພວກເຂົາຍັງຕ້ອງການຕໍ່ສູ້ກັບຕະຫລາດທົ່ວພື້ນທີ່ທາງທາງໂລກ”) ກຳນົດ “ຜົນກະທົບທາງລົບຢ່າງໃຫຍ່ຫລວງຂອງຄວາມເປັນໄປໄດ້ສຳລັບການລົງກຽວກັບການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ຢູ່ໃນປະເທດລາວ”; ການຜະລິດ (ແສນໂຕນຕໍ່ປີ) ຕ້ອງການຖະຫນົນຫົນທາງທີ່ສະດວກສະບາຍ, ຖ້າເປັນໄປໄດ້ (ຫ້າແສນໂຕນຕໍ່ປີ) ຕ້ອງການຂົນສົ່ງໄປທາງລົດໄຟ ຫລືທາງເຮືອໃຫຍ່ (ບົດລາຍງານ 5: ການແຂ່ງຂັນສາກົນ, ຫນ້າ 17-18); (7) ການຂຸດຄົ້ນບໍ່ຄຳ, ເງິນ, ເພັດພອຍ ແລະສັງກະສີຍັງຕ້ອງການເພີ່ມຂຶ້ນ ເນື່ອງຈາກການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງລາຄາເຄື່ອງໃຊ້ສອຍຕ່າງໆ ແລະການແຜ່ຂະຫຍາຍຂອງຕະຫລາດທາງພາກພື້ນທີ່, ຕົວຢ່າງ, ຈີນເພາະສະນັ້ນ, (8) ສະຖານທີ່ທີ່ເຫມາະສົມສຳລັບການພັດທະນາບໍ່ແຮ່ ແມ່ນສິ່ງທີ່ຄາດການບໍ່ໄດ້ເພາະວ່າສັນຍາໃນຄວາມຫມັ້ນໃຈໃນການຄົ້ນພົບທີ່ໄດ້ໃຫ້ສິດແຕ່ພຽງຜູ້ດຽວສຳລັບຂໍ້ມູນທາງດ້ານພູມິສາດ³ ພວກເຂົາເກັບກຳພື້ນທີ່ສຳປະທານ - ບົດລາຍງານໄດ້ແນະນຳໃຫ້ກົມທໍລະນີສາດ ແລະບໍ່ແຮ່ “ຕັດສິນໃຈຢ່າງລະມັດລະວັງ” ເພື່ອຈະເຂົ້າໄປເຖິງຂໍ້ມູນສ່ວນຕົວຂອງຂໍ້ມູນທາງດ້ານພູມິສາດ³, ແຕ່ລະວັງເຖິງ “ຄວາມພູມເໝືອຍໃນການກະທຳການເປີດເຜີຍຂໍ້ມູນຂອງການອາດສາມາດໃນທານຫລຸດຜ່ອນການພັດທະນາການຂຸດຄົ້ນຂອງບໍລິສັດ” ອາດຈະລົງທຶນໄດ້ (39)

ຂໍ້ມູນມີຢູ່ທີ່ <http://go.worldbank.org/UIJSQY8A0>

³ “ຂໍ້ມູນທາງດ້ານພູມິສາດ” ແມ່ນຂໍ້ມູນທີ່ຕ້ອງການເພື່ອທີ່ຈະຕັດສິນໃຈວ່າບໍ່ແຮ່ທີ່ຢູ່ໃນເຂດນັ້ນແມ່ນມີຄ່າທີ່ຈະພັດທະນາແຫລ່ງນັ້ນ ຫັນປຸງນດິນ ໃຫ້ກາຍເປັນຫີນ

ກົມທໍລະນີສາດ ແລະບໍ່ແຮ່ 2006, ແຜນທີ່ຂອງການສໍາປະທານພື້ນທີ່ໃນເດືອນ ກໍລະກົດ 2006

ແຜນທີ່ຂອງການສໍາປະທານພື້ນທີ່ຂອງ ກົມທໍລະນີສາດ ແລະ ບໍ່ແຮ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນການສໍາປະທານຂອງປີກາຍ, ແບ່ງສີຕາມລະດັບຂອງກົດຈະກຳ (ບໍ່ມີກົດຈະກຳ, ກົດຈະກຳພາຍຫນ້າ, ການຄົ້ນພົບ/ການສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້, ຫລືການໃຊ້ປະໂຫຍດ) ແລະມີລາຍການຂອງຂໍ້ມູນການໃຫ້ເຫດຜົນອີງຕາມບໍລິສັດ, ສັນຊາດຂອງບໍລິສັດ, ສະຖານທີ່ຕັ້ງຂອງໂຄງການ, ການສໍາປະທານເນື້ອທີ່ ແລະບໍ່ແຮ່. ແຜນທີ່ຂໍ້ມູນຂອງການສໍາປະທານບໍ່ແຮ່ໄດ້ບັບປຸງໃຫ້ທັນສະໄຫມສາມເຖິງສີ່ຄັ້ງຕໍ່ປີ, ແລະສາມາດຊື້ໄດ້ຈາກລະບົບຂໍ້ມູນຂ່າວສານທາງພູມິສາດ ແລະໃນຮູບແບບຮູບພາບຈາກກົມທໍລະນີສາດ ແລະບໍ່ແຮ່. ເກີດມີຂ່າວລືວ່າ, ໃນການເຮັດຫນ້າທີ່ກັບການກວດຄົ້ນຂອງພະແນກຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແລະການຫຍຸດໂຄງການຊົ່ວຄາວໃນປັດຈຸບັນຂອງການສໍາປະທານທີ່ດິນໃຫຍ່, ຕົວເລກຂອງການສໍາປະທານການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ (30 ໂຄງການໃນຊື່ດຽວ) ແມ່ນກຳລັງຢູ່ໃນຂະບວນການທີ່ກຳລັງຈະເກີດຂຶ້ນ, ຫລືກຳລັງຈະຖືກຍົກເລີກໃນໄວງນີ້. *ເອກະສານມີຢູ່ທີ່ ສູນຂໍ້ມູນການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ທີ່ DGM*

ອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອການພັດທະນາ (UNDP) 2006: ບົດລາຍງານການພັດທະນາ ຊັບພະຍາກອນມະນຸດ: ການຄຳສາກົນ ແລະການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ

ບົດລາຍງານບົດນີ້ກໍ່ໄດ້ພິຈາລະນາທີ່ຕອນທີ 3.5, ສະແດງໃຫ້ເຫັນສອງກໍລະນີສຶກສາເຊິ່ງຂຶ້ນກັບການຄົ້ນຄວ້າຕົ້ນສະບັບໃນຂະແໜງການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່. ໃນກໍລະນີຂອງບໍ່ແຮ່ເຊໂປນ, ເປັນຕົວແທນໃຫ້ແກ່ “ການກະທຳໂຄງການທີ່ໃຫຍ່ ແລະ ດີທີ່ສຸດຂອງການລົງທຶນຂອງຕ່າງປະເທດໂດຍກົງ” ຂອງອຸດສາຫະກຳ, ຈັບຕາເບິ່ງບັນຫາຂອງການກະທຳຂອງໂຄງການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ທີ່ດີທີ່ສຸດ: ໂຄງການໄດ້ສ້າງພະນັກງານ (ລວມມີທັງຈຳນວນທີ່ເທົ່າກັນສຳລັບຜູ້ຍິງໃນການຂັບລົດບັນທຸກ), ສ້າງໂຮງຮຽນ, ສ້າງສະຖານພະຍາບານ, ຖະຫນົນທີ່ຮອງຮັບທຸກສະພາບອາກາດ, ການກວດສອບລະເບີດທີ່ບໍ່ທັນແຕກ, “ກອງທຶນການພັດທະນາຄວາມໄວ້ໃຈ” (ຄາດວ່າເຖິງ \$500000 ໃນປີ 2007), ເສດຖະກິດພື້ນທີ່ແມ່ນພໍພຽງທີ່ຈະດຶງດູດອັດຕາການຍ້າຍທີ່ໃຫ້ຫລຸດລົງມາທີ່ 9 ສ່ວນຮ້ອຍຕໍ່ປີ, ແລະຄາດຫວັງຈະໄດ້ \$25 ລ້ານຕໍ່ປີໃນລາຍໄດ້ແຫ່ງຊາດ, ພາສີ ແລະລາຍໄດ້ຈາກການສໍາປະທານເນື້ອທີ່. ໃນທາງກົງກັນຂ້າມ, ພັນທະທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຂອງການສໍາປະທານເນື້ອທີ່ 1947 ຕາກິໂລແມັດ ແມ່ນເປັນຈິງ, ລວມມີ “ການຕັດໄມ້ ແລະ ການເກີດຫລຸດ (ໂດຍສະເພາະແມ່ນຍາມຝົນ) ຄວາມຕ້ອງການຂອງລັດ ແມ່ນການຈັດການກັບທາດໄຊຢາໄນ, ການຈັດການກັບຂີ້ໂລຫະ ແລະຄວາມຕ້ອງການທີ່ຈະຮັກສານ້ຳ” (ເບິ່ງ Box 4: ແຮງງານສິນຄ້າ). ລາຍການ “ຄວາມສ່ຽງ” ໄດ້ພັນລະນາເຖິງການລວມກັນຂອງຄວາມສ່ຽງ ແລະຜົນກະທົບ, ແລະກໍ່ບໍ່ໄດ້ພັນລະນາເຖິງລາຍລະອຽດລົງເລິກນອກຈາກເວົ້າວ່າ “ນ້ຳ

ລິ້ນ“ (ມີສານປົນເປື້ອນທີ່ບໍ່ຊັດເຈນ⁴) ເກີດຂຶ້ນທີ່ບາງຈຸດ ແລະການບັນເທົາກໍ່ມີການປະຕິ ບັດຢ່າງດີ. “ຂໍ້ຂັດແຍ່ງບາງຢ່າງ“ ໄດ້ຖືກລາຍງານລະຫວ່າງຜູ້ທີ່ຍ້າຍມາໃໝ່ ແລະຜູ້ທີ່ອາໄສຢູ່ກ່ອນ, ແລະ “ຊາວບ້ານພື້ນເມືອງ“ ບາງຄົນບໍ່ປະທັບໃຈໃນກິດຈະກຳຂອງກອງທຶນຄວາມໄວ້ໃຈ ຫລືຄວາມຫວັງ ພາຍຫນ້າຂອງ [ການເຊັນສັນຍາຜູກຂາດ] ຂາຍໃຫ້ແກ່ບໍລິສັດ“ ທີ່ເປັນຜູ້ນຳເຂົ້າຕາຫນ່າງອາຫານທີ່ຊື່ ນຳຊາວບ້ານຫມົດ. ບໍ່ດີບຸກທີ່ໃຊ້ເຄືອບໂລຫະຂອງ ນ້ຳຜາເທັນ, ໃນຂະນະທີ່ເຂົ້າຮ່ວມກິດຈະການ ໄດ້ ສະແດງເຖິງຕົວຢ່າງປະເພດ “ແບບຕ່າງໆ“ ຂອງບໍ່ແຮ່ - ບໍ່ແຮ່ນ້ອຍທີ່ບໍ່ໄດ້ໃຊ້ເຕັກໂນໂລຊີການ ຜະລິດ “ທີ່ທັນສະໄຫມ“ ຫລືບໍ່ໄດ້ໃຊ້ຂະບວນການຈັດການທີ່ດີທີ່ສຸດ ແຕ່ປະຕິບັດຕົວຈິງກັບການຂຸດ ຄົ້ນບໍ່ແຮ່. ປຽບທຽບກັບເຊໂປນ, ເລື່ອງຂອງ ນ້ຳຜາເທັນແມ່ນເປັນຫນ້າປະທັບໃຈກວ່າ ແລະ (ອາດ ເຫັນໃນຄັ້ງທຳອິດ) ງຽບກວ່າ. ການປ້ອງກັນສິ່ງແວດລ້ອມແມ່ນຍັງ “ອ່ອນ“: ການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ ຍັງແຜ່ຫລາຍ, ຢາພື້ນເມືອງຫລຸດລົງ, ນ້ຳແມ່ນຖືກປົນເປື້ອນກັບມົນລະພິດຈາກການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່, ແລະການທຳມາຫາກິນແມ່ນເປັນແບບດຽວກັນຫມົດ: ປະຊາຊົນໃນພື້ນທີ່ແມ່ນເປັນຄົນຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ທັງ ຫມົດ (ປະມານ 300 ຄົນເຮັດວຽກໃຫ້ບໍລິສັດ, ປະມານ 300 ຄົນແມ່ນຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ເອງ ແລະຂາຍດີ ບຸກທີ່ໃຊ້ເຄືອບໂລຫະໃຫ້ແກ່ບໍລິສັດ), ແລະ ອາຫານສ່ວນຫລາຍແລ້ວແມ່ນນຳເຂົ້າເນື່ອງຈາກວ່າ “ຕະຫລາດຂອງການກະສິກຳ ແລະ ໂອກາດຂອງທຸລະກິດປະເພດອື່ນໆແມ່ນມີນ້ອຍ“. ແຕ່ວ່າລາຍໄດ້ ສະເລ່ຍສຳລັບຊ່າງຜີມີຂອງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ຂອງດີບຸກທີ່ໃຊ້ເຄືອບໂລຫະແມ່ນ [85000 ກີບຕໍ່ມື້] ປະມານນັ້ນຫລືຫລາຍກວ່ານັ້ນ ເຊິ່ງສັງເກດໂດຍພະນັກງານຜູ້ຊ່ວຍຊານເຕັກນິກ ແລະ ການຈັດການ ຄົນລາວຢູ່ເຊໂປນ, ຜູ້ທີ່ບັນຈຸຢູ່ອັນດັບຕົ້ນໆຂອງຊັ້ນແຮງງານລາວ, ແລະບໍລິສັດຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ປະກອບ ສ່ວນພໍປະມານເຂົ້າໃນການພັດທະນາພື້ນທີ່ເຊິ່ງມີໂຮງຮຽນ, ໄຟຟ້າ ແລະ ເງິນເດືອນຂອງຕຳຫລວດ, ຄູອາຈານ ແລະ ອຸປະກອນການແພດ.

ເອກະສານມີຢູ່ທີ່

⁴ ຮູບພາບກ່ອນເດືອນ ມິຖຸນາ 2005, ການລົ້ນຂອງທາດໄຊຍາໄນທີ່ຢູ່ບໍ່ຂຸດຄົ້ນພູເບ້ຍ, ແຕ່ວ່າການລົ້ນຂອງສານເຄມີອາດຂຶ້ນກັບຂະ ບວນການຂອງການຜະລິດ - ອາດແມ່ນໄຊຍາໄນ (ສຳລັບຄຳ) ຫລື ອາຊິດຊູນພູຮິກ (ສຳລັບທອງແດງ) ຫັນປຸງນດິນ ໃຫ້ກາຍເປັນທຶນ

Box 4: ທິດສະດີການນຳໃຊ້ເຄື່ອງມື: ຜົນຜະລິດທີ່ບໍ່ເປັນຈິງ

ເຖິງແມ່ນວ່າຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຢ່າງແມ່ນ້ຳ, ແລະທຶນສາມາດປ່ຽນຮູບມາເປັນສິນຄ້າເຊັ່ນພະລັງງານນ້ຳຕົກ, ໄມ້ທ່ອນແລະຄຳ, ພວກມັນບໍ່ແມ່ນສິນຄ້າໃນຮູບແບບທຳມະຊາດຂອງມັນ. ພວກມັນເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງໂລກ. ນີ້ແມ່ນສິ່ງທີ່ຍອມຮັບຂອງແຮງງານສິນຄ້າ: ບາງສິ່ງບາງຢ່າງສາມາດຂາຍໄດ້, ແຕ່ວ່າສິ່ງນັ້ນບໍ່ໄດ້ຜະລິດມາເພື່ອຈຸດປະສົງນັ້ນ. ນັກເສດຖະສາດບູຮານທ່ານ Karl Polanyi (ໄດ້ເປີດຄຳອ້າງອີງ) ພັດທະນາແນວຄວາມຄິດເພື່ອທີ່ຈະຂັດແຍ່ງສຳລັບຄວາມລະມັດລະວັງທີ່ຕາມມາ ແລະ ໂດຍສະເພາະໃນຄວາມໄວໃນແຮງງານສິນຄ້າ (ຄືພວກທີ່ດິນແລະແຮງງານມະນຸດ) ໄດ້ປ່ຽນມາເປັນສິນຄ້າຢ່າງແທ້ຈິງ. ຍ້ອນວ່າມີການກະຈັດກະຈາຍລວມຢູ່ນຳ - ຕົວຢ່າງ, ຄວາມຕ້ອງການໃນການຫາແຫລ່ງອາຫານໃຫມ່ກັບການຫາປາ ຫລື ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ເຊິ່ງມີຈຳນວນຫລຸດລົງເນື່ອງຈາກມີການແຂ່ງຂັນກັບໂຄງການ - ການປະເຊີນຫນ້າກັບສັງຄົມມີການປ່ຽນແປງເລັກນ້ອຍດີກວ່າການປະເຊີນຫນ້າກັບສິ່ງທີ່ວ່ອງໄວ ແລະ ພວກເຂົາເຝົ້າທີ່ຈະຂັດຂວາງ ຄວາມພະຍາຍາມຂຶ້ນກັບຕະຫລາດການປ່ຽນແປງແຮງງານກາຍເປັນສິນຄ້າຢ່າງວ່ອງໄວ. ທ່ານ Polanyi ໄດ້ອະທິບາຍຄຳຊີ້ແຈງເຫດຜົນສຳລັບກົດລະບຽບໃນຮູບແບບແຂງງວ່າ: “ເພື່ອທີ່ຈະອະນຸຍາດໃຫ້ກົນໄກການຕະຫລາດແມ່ນຄົນເປັນຜູ້ສັ່ງການຜູ້ດຽວ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຂອງເຂົາເຈົ້າອາດສະແດງຜົນອອກໃນການທຳລາຍຊຸມຊົນ. ສຳລັບການກ່າວອ້າງເລື່ອງສິນຄ້າ “ກຳລັງແຮງງານ” ບໍ່ສາມາດຕັດອອກໄດ້, ໃຊ້ການຂາດຄວາມພິຈາລະນາ ຫລືບາງທີອາດບໍ່ໄດ້ພິຈາລະນາຊ້າ, ໂດຍບໍ່ມີການສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ບຸກຄົນຜູ້ທີ່ເຄີຍເປັນຜູ້ຖືສິນຄ້າຊະນິດນີ້ໂດຍສະເພາະ. ການຂາຍສິນຄ້າດ້ວຍລາຄາສູງຂອງການປ້ອງກັນສະຖານທີ່ວັດທະນາທຳ, ທຳມະຊາດອາດຫລຸດລົງທາງດ້ານທາດຕ່າງໆ, ບໍລິເວນໃກ້ຄຽງແລະພື້ນທີ່ແມ່ນເປີະເປື້ອນ, ແມ່ນ້ຳມີມົນລະພິດ, ໃນທາງການທະຫານແມ່ນມີຄວາມອັນຕະລາຍ, ກຳລັງທີ່ຈະຜະລິດອາຫານແລະ ວັດຖຸດິບແມ່ນຖືກທຳລາຍ”

ອົງການວິທະຍາສາດ ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ - ການຊຸກຍູ້ການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ (ກຳລັງດຳເນີນ) ອົງການຊຸກຍູ້ການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ

ໂຄງການຊຸກຍູ້ການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມມີກິດຈະກຳຢູ່ 2 ພາກເຊິ່ງກ່ຽວພັນໂດຍກົງກັບການສຳປະທານທີ່ດິນ: ການພັດທະນາຂະບວນການຂອງການປະເມີນຜົນກະທົບຂອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ແລະ ການພັດທະນາຂະບວນການປະສົມປະສານໄລຍະທ່າງຂອງການວາງແຜນ (ຢ່າງຫລັງນີ້ໄດ້ພິຈາລະນາຢູ່ຕອນ 3.5). ຜົນໄດ້ຮັບຂອງໂຄງການສຳຄັນສຳລັບປີ 2005-2006 ຄືແມ່ນອົງການວິທະຍາສາດ ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມກຳລັງ “ປະຕິບັດການໃຫ້ໄດ້ຜົນໃນການໄດ້ຮັບໃບອະນຸຍາດຂອງບົດປະເມີນຜົນສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ແນະນຳຈຳນວນຕໍ່ໃຫ້ກະຊວງແລະແຂວງ”, ຕົວຢ່າງທີ່ປະກົດມີ “ການກວດກາທີ່ຕັ້ງຂອງໂຄງການພ້ອມທັງເລື່ອງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບສິ່ງແວດລ້ອມ, ຊີໂຮງງານ

ຊຶມັງ, ໂຄງການຂຸດຄົ້ນສັງກະສີ, ຊຶມ, ໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ຄຳ, ໂຄງການຂຸດຄົ້ນຫີນ, ໂຮງງານຜະລິດດິນລະເບີດ ແລະ ອື່ນໆ“. ກົດຈະກຳປັດຈຸບັນກຳລັງແນ່ໃສ່ການປັບປຸງໃຫ້ທັນສະໄຫມຂອງຂະບວນການບົດປະເມີນຜົນກະທົບທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມໃນການທີ່ຈະແກ້ໄຂຂະບວນການກັ່ນກອງ - ຂະບວນການຂອງການປະເມີນຜົນຂັ້ນທຳອິດຂອງສິ່ງແວດລ້ອມ, ການປະເມີນຜົນກະທົບຂອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການປະເມີນຜົນກະທົບທາງສັງຄົມ ຈະປ່ອຍອອກມາໃນເວລາໃດ ແລະ ແນວໃດ, ແລະ ຮູບແບບແລະຄວາມຕ້ອງການທີ່ຖືກຕ້ອງກັບຄວາມສົນໃຈຂອງປະຊາຊົນໃນຂະນະນັ້ນສຳລັບ ເອກະສານທີ່ນຳອອກມາສະແດງ - ແລະເພື່ອສ້າງຂະບວນການອຸທອນ. ໃນໄລຍະປັດຈຸບັນ, ໂຄງການຊຸກຍູ້ການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມໄດ້ແນ່ໃສ່ “ໃນຂະແໜງການທີ່ສຳຄັນເຊັ່ນ: ພະລັງງານໄຟຟ້າ ແລະ ການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່, ແລະ ເຮັດວຽກກ່ຽວກັບຮູບການການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມຂອງຂະແໜງການນັ້ນໆ ເຊັ່ນ: ຂໍ້ຕົກລົງຂອງການສຳປະທານ, ບົດປະເມີນຜົນກະທົບສິ່ງແວດລ້ອມ, ການກວດກາແລະການຕິດຕາມສິ່ງແວດລ້ອມ, ລວມທັງບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມສາທາລະນະ, ສ້າງຈິດສຳນຶກກ່ຽວກັບສິ່ງແວດລ້ອມ, ການບໍລິການ ແລະການປະຕິບັດຂັ້ນສູງຂອງອົງການຕ່າງໆ (ອົງການວິທະຍາສາດ ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ຫ້ອງການວິທະຍາສາດ ເຕັກໂນໂລຊີແລະສິ່ງແວດລ້ອມປະຈຳແຂວງ). “ໄພຂົ່ມຂູ່” ຂອງຄວາມອາດສາມາດຂອງການປະຕິບັດຂອງ...ການອະນຸຍາດກ່ຽວກັບສິ່ງແວດລ້ອມ, ການກົດການແລະການຄວບຄຸມມົນລະພິດ ແມ່ນກຳລັງເກີດຂຶ້ນ, ໂດຍການພັດທະນາຂອງຂະບວນການປະຕິບັດການຂັ້ນມາດຕະຖານທີ່ລະດັບສະເພາະຊາດ (STEA) ແລະສະເພາະແຂວງ (PSTEO) ແລະ “ເຮັດວຽກ” ຮ່ວມກັບຄະນະກຳມະການວາງແຜນແລະການລົງທຶນ ເພື່ອຈະພັດທະນາມາດຕະຖານສິ່ງແວດລ້ອມ ເຊິ່ງອາດຈະໃຊ້ໃນຂໍ້ຕົກລົງການສຳປະທານ.

ກະລຸນາຕິດຕໍ່ພະແນກ ESIA ທີ່ WREA ຂະແໜງການສິ່ງແວດລ້ອມສຳລັບຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມ⁵

ຊັບພະຍາກອນນໍ້າ Ord, 2006. ພັດທະນາແລະປະສົມປະສານອຸດສາຫະກຳອາລູມິນຽມຢູ່ໃນລາວ: ນະໂຍບາຍໂດຍລວມ

ເອກະສານບົດນີ້ໄດ້ອະທິບາຍເຖິງການເຂົ້າຮ່ວມໂຄງການລະຫວ່າງ ຊັບພະຍາກອນນໍ້າ Ord (Ord, 49% ໃນ 70%), ບໍລິສັດການຂຸດຄົ້ນວັດຖຸທີ່ບໍ່ແມ່ນທາດເຫລັກຈີນສາກົນຈຳກັດ (CNMIM, 51% ໃນ 70%) ແລະບໍລິສັດພື້ນທີ່ໃນລາວທີ່ບໍ່ລະບຸນາມ (30%). Ord ແມ່ນຄື “ບໍລິສັດຊັບພະຍາກອນຂອງອິສຕາລີ” ແລະ CNMIM ແມ່ນ “ບໍລິສັດການລົງທຶນຂອງຈີນທີ່ກ່ຽວກັບແຮ່ທາດທີ່ບໍ່ແມ່ນໂລຫະ ແລະເປັນຕົວແທນສາກົນໃຫ້ແກ່ອຸດສາຫະກຳຂອງເຂົາເຈົ້າ” ຜູ້ຊຽນ (Wilinson Media Pty Ltd.) ຊຽນໄວ້ວ່າ “ພູພຽງບໍລະເວນຢູ່ລາວເຮົາມີແຮ່ບອກໄຊທີ່ໃຫຍ່ທີ່ສຸດໃນໂລກທີ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ພັດທະນາ”, ບໍ່

⁵ ໃນຂະນະທີ່ຊຽນເອກະສານ (ແຜນການ ການຊຸກຍູ້ການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມໄລຍະທີ 2, 2007) ທີ່ໄດ້ອ້າງອີງໃນນີ້, ພະແນກຂອງສິ່ງແວດລ້ອມ (ລວມທັງກົມການປະເມີນຜົນກະທົບທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະສັງຄົມ) ໄດ້ຖືກຍ້າຍອອກຈາກ ອົງການວິທະຍາສາດ ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະສິ່ງແວດລ້ອມ ມາຂຶ້ນກັບ WREA ຫັນປຸງນິດ ໃຫ້ກາຍເປັນທຶນ

ວ່າ “ORD, CNMIM ແລະລາວຢູ່ໃນຖານະທີ່ຈະກາຍເປັນຜູ້ທີ່ມີບົດບາດໃນອຸດສາຫະກຳອາລູມິນຽມລະດັບໂລກ “ໂດຍການພັດທະນາ” 138 ຕາກິໂລແມັດຂອງທີ່ດິນ [ການສຳປະທານທີ່ດິນ] ທີ່ພູພຽງບໍລະເວນ” (ເບິ່ງເອກະສານຕິດຂັດ 4) ໃນບ່ອນ “ທີ່ມີແຮ່ບອກໄຊ ໃນດິນແລະຮອບໆດິນ, ເຊິ່ງຄາດວ່າຈະມີປະມານ 2-2.5 ລ້ານໂຕນ”. ໃນຂະນະດຽວກັນນັ້ນ “ການຕໍ່ລອງຢັງຢູ່ໃນຂັ້ນຕອນສຳລັບອາສາສະໜັກຢື່ນເພື່ອທີ່ຈະໃຫ້ຄວາມປອດໄພແກ່ທີ່ດິນຕອນນັ້ນ. ໃນຄວາມສາມາດຕົວນັ້ນ, ORD ກະງົບປະມານການຜະລິດປະຈຳປີໃຫ້ໄດ້ຫລາຍກວ່າ 20 ລ້ານໂຕນຕໍ່ປີ ໃນການຜະລິດບອກໄຊຈາກພູພຽງບໍລະເວນຖ້າເປັນໄປໄດ້, ເຊິ່ງເວລາທີ່ຟອກອອກມາແລ້ວອາດຈະໄດ້ພອຍເຖິງ 5-7 ລ້ານໂຕນຕໍ່ປີ”. ການຜະລິດອາລູມິນຽມຕາມຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຂອງໄຟຟ້າ, ໂຄງການໄດ້ວາງແຜນການທີ່ຈະສ້າງ “ການສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້, ແບບແຜນຂອງພະລັງງານນໍ້າເພື່ອສະໜັບສະໜູນການປະສົມປະສານກັບອຸດສາຫະກຳຂອງອາລູມິນຽມ” ການຕະຫລາດທີ່ມຸ່ງຫມາຍແມ່ນຈີນ ເຊິ່ງແຮ່ບອກໄຊຂອງພວກເຂົາແມ່ນ “ບໍ່ພຽງພໍເລີຍ” ໃນປີ 2005. ໂຄງການແມ່ນຄາດຫວັງການສະໜັບສະໜູນຈາກທະນາຄານໂລກ ແລະ “ຫ້ອງການທີ່ມີການງານທີ່ດີທີ່ສຸດ, ພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ແລະສິ່ງແວດລ້ອມ”. ອີງຕາມຕາຕະລາງເວລາ, ໂຄງການປັດຈຸບັນນີ້ກຳລັງຢູ່ໃນໄລຍະວ່າງຈ້າງໃນ “ການສຳຫລວດຂັ້ນທຳອິດ” ເຊິ່ງຈະໄປແລ້ວ 12000 ແມັດ ແລະເຫັນບໍ່ແຮ່ 500 ບໍ່ແຮ່), ຍ້າຍໄປຫາ “ການສຳຫລວດໃນອະນາຄົດ” (ເພີ່ມເຕີມອີກ 18000 ແມັດແລະຕ້ອງເຫັນ 700 ບໍ່ແຮ່) ໃນກາງປີ 2008 ແລະສຳເລັດການສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້ຂອງໂຄງການໃນເດືອນທັນວາ 2008

ເອກະສານມີຢູ່ທີ່ ??

ວຽງຈັນທາຍມີ 2007

ລາວແລະຈີນອາດພັດທະນາພາກເໜືອແລະແຂວງຍຸນນານເພື່ອຊ່ວຍພັດທະນາແຂວງພາກເໜືອ, 4 ເມສາ

ຈີນເປັນຜູ້ລົງທຶນທີ່ຫລາຍກວ່າຫມູ່ໃນລາວ, 6 ມິຖຸນາ

ໃນວັນທີ 3 ເດືອນເມສາທີ່ວຽງຈັນ, CPI ແລະລັດຖະບານແຫ່ງຈີນຂອງແຂວງຍຸນນານ “ໄດ້ເຊັນລົງນາມ 11 ສະບັບກ່ຽວກັບການຮ່ວມມືການລົງທຶນທີ່ມີມູນຄ່າເຖິງ 1.5 ລ້ານດອລລ່າ” ໃນນັ້ນລວມມີການພັດທະນາພະລັງງານນໍ້າຕົກ (ໂຄງການນໍ້າເຟືອງ), ການກະສິກຳ ແລະ ຂະບວນການອຸດສາຫະກຳໃນວຽງຈັນ ແລະ ຂະບວນການອຸດສາຫະກຳໃນວຽງຈັນ ແລະ ເຈັດແຂວງພາກເໜືອຂອງລາວ,

ການປູກຢາງຢູ່ສີ່ແຂວງພາກເໜືອ ແລະ ໂຮງງານເຫລັກ⁶ (ສັນນິຖານວ່າຢູ່ແຂວງຊຽງຂວາງ) ແລະ ການຂຸດຄົ້ນຖ່ານຫີນ. ໃນເດືອນມິຖຸນາ ອາດຈະກຳລັງໄຕ່ຕອງເລື່ອງການຫຍຸດໂຄງການຊົ່ວຄາວຂອງ ການສຳປະທານໃນປັດຈຸບັນ. ຜູ້ຈັດການທົ່ວໄປຂອງ DP ໄດ້ອ້າງວ່າ “ເຖິງແມ່ນວ່າລັດຖະບານຂອງ ເຮົາຕ້ອງການຈະຫຍຸດສະຫງັກການລົງທຶນໃນຂະແໜງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ເພື່ອຈະອະນຸຍາດໃຫ້ການ ຄົ້ນຄວ້າຢ່າງກວ້າງຂວາງໃນຄວາມເປັນໄປໄດ້ຂອງຜົນກະທົບທາງລົບ, ຂ້າພະເຈົ້າເຊື່ອວ່າ ປະເທດ ຈີນຍັງຄົງເປັນປະເທດອັນດັບໜຶ່ງທີ່ລົງທຶນຢູ່ ສ.ປ.ປ.ລາວ ຖ້າຫາກວ່າປະເທດຈີນລົງທຶນທຸລະກິດໃນ ຫລາຍໆຂະແໜງການ” ໃນເດືອນເມສາທີ່ມີຫົວຂໍ້ທີ່ໄດ້ວາງແຜນແລ້ວ - ເພື່ອປະເຊີນກັບຄວາມ ປະສົງ - ການພັດທະນາ, ຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງຄຳອ້າງອີງນີ້, ການຫຍຸດໂຄງການການສຳປະທານ ທີ່ດິນຊົ່ວຄາວ ແລະ ປັດຈຸບັນມີການສ່ຽງຂອງໂຄງການຫລາຍຂຶ້ນໂດຍຄະນະກຳມະການການຄຸ້ມຄອງ ທີ່ດິນແຫ່ງຊາດກ່ຽວກັບວ່າມັນຈະໄປສຸດຢູ່ໃສ (ວຽງຈັນທາຍມ໌ 2007c) ແລະ ການຊ່ວຍເຫລືອ ໄດ້ບອກໄວ້ໃນບົດຄວາມ “ຈາກພາກສ່ວນທີ່ໜ້າສົນໃຈຈາກຍູນນານ” ໃນ “ການຊ່ວຍເຫລືອໃນ ການວາງແຜນການໃຫຍ່ທີ່ຈະພັດທະນາເສດຖະກິດແລະ ຂຸດສາກະກຳ” ໃນເກົ້າພາກເໜືອຍັງຄົງຢູ່ໃນ ຄວາມສົນໃຈ ແລະ ອາດຈະເປັນການໂຕ້ວາທີກັນຕື່ມ.

ເອີດ ຊິສເຕັມລາວ (ບໍ່ມີວັນທີ) ເອກະສານກ່ຽວກັບໂຄງການ

ບໍລິສັດຜູ້ຊ່ວຍຊານເອີດ ຊິສເຕັມລາວ ໄດ້ເຮັດວຽກກ່ຽວກັບ ອົງການວິທະຍາສາດເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ເຮັດວຽກກັບໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ເຊໂປນ ແລະ ພູເບ້ຍ. ເອີດ ຊິສເຕັມລາວ ມີ ເອກະສານບາງເອກະສານ (ຢ່າງນ້ອຍກໍ່ແມ່ນແປດເອກະສານທີ່ກ່ຽວກັບກິດຈະກຳຂອງບໍລິສັດທີ່ພົວ ພັນກັບເຊໂປນ, ພູເບ້ຍ ແລະ ກົມທໍລະນີສາດ ແລະ ບໍ່ແຮ່) ແລະ ສະເໜີ ແຕ່ບໍ່ໄດ້ຕອບກັບທາງ ຈົດໝາຍອີເລັກໂທຣນິກສຳລັບຂໍ້ມູນທີ່ຂຶ້ນກັບການຮ້ອງຂໍ

ເອກະສານມີຢູ່ທີ່ www.esl.laopdr.com ແລະ www.earthsystems.com.au/lao_eng.htm

3.3 ພາກສ່ວນການສຶກຳ ແລະ ການປູກຝັງ

ການສຶກສາໂດຍລວມໃນພາກນີ້ແມ່ນກ່ຽວກັບຂະແໜງການກະສິກຳ ແລະ ການປູກຝັງ, ຈາກຫລາຍ ສຽງແລະ ຫລາຍກໍລະນີທີ່ລວມຢູ່ໃນການສົນທະນາກັນກ່ຽວກັບການສຳປະທານທີ່ດິນທີ່ສະແດງອອກມາ. (ຂະແໜງປ່າຜະລິດແມ່ນບໍ່ໄດ້ລວມຢູ່ໃນບົດລາຍງານນີ້ເນື່ອງຈາກວ່າມັນບໍ່ໄດ້ອາໄສການສຳປະທານ

⁶ ວຽງຈັນທາຍມ໌ ເດືອນເມສາ 2007 ຫົວຂໍ້ໄດ້ໃຫ້ຕົວເລກລາຍລະອຽດທີ່ມີຄ່າໃນການອ່ານກ່ຽວກັບແຜນການຂະແໜງການ ພັດທະນາການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ຂອງ ທະນາຄານໂລກ (ອະທິບາຍໃນຕອນ 3.2) ໂຮງງານເຫລັກໄດ້ຄ່າຂອງການຜະລິດຄື 5 ແສນ ໂຕນຕໍ່ປີ, ແລະ ລັດຖະບານຂອງແຂວງຍຸນນານໄດ້ລາຍງານວ່າ “ມີຈຸດປະສົງຈະພັກການຮ່ວມມືໃນການກໍ່ສ້າງຄົມມະນາຄົມ” ເນັ້ນ ໃສ່ “ການເຊື່ອມຕໍ່ກັບຕອນກາງຂອງລົດໄຟສິງກະໂປ-ຄຸນຫມິງ”, “ທາງດ່ວນຄຸນຫມິງ-ບາງກອກໃນພາກສ່ວນລາວ” (ເສັ້ນທາງທີ 3) ແລະ “ການເດີນເຮືອຈາກລານແກນ-ແມ່ນ້ຳຂອງ ເພື່ອຈະຕິດຕໍ່ກັບເຄືອຂ່າຍການຄົມມະນາຄົມຂອງຈີນຕໍ່ລາວ” ໃຫ້ເກີດຜົນ. ຫັນປຸງນດິນ ໃຫ້ກາຍເປັນຫີນ

ທີ່ດິນ⁷) ສໍາລັບສາມເຫດຜົນ, ພາກສ່ວນນີ້ເຂົ້າຄອບຄຸມ “ນະໂຍບາຍເນື້ອທີ່” ຫລາຍທີ່ສຸດໃນການໂຕ້
ວາທິກຽວກັບການສໍາປະທານທີ່ດິນ ແລະການວິເຄາະຊ່ອງຫວ່າງໄດ້ສະເໜີໄວ້ທາງລຸ່ມໃນເອກະສານ
ຕິດຄັດ 2. ກ່ອນອື່ນໝົດ, ພື້ນທີ່ກໍ່ສ້າງໂຄງການການປູກຕົ້ນໄມ້ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ແລະການຄາດຫວັງກຽວ
ກັບດິນ ນັ້ນແມ່ນມີໃຫ້ແລ້ວສໍາລັບການປ່ຽນແປງເພື່ອທີ່ຈະປູກ⁸ ໃຫ້ພາກສ່ວນກະສິກໍາແລະການປູກຝັງ
ເປັນພາກສ່ວນພິເສດໃນການສົນທະນາກຽວກັບການພັດທະນາ, ການລົງທຶນ ແລະການດໍາລົງຊີວິດ
ເພາະວ່າປະຊາຊົນລາວເຮົາແມ່ນຊາວກະສິກອນ. ສອງມາ ຄວາມສໍາຄັນຂອງການຫລຸດນ້ອຍຖອຍລົງ
ຂອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແມ່ນໄດ້ມີການບັນຍາຍເຊິ່ງຂະແໜງການພັດທະນາກະສິກໍາ ແລະ ການປູກຝັງ
ແມ່ນໄດ້ຜ່ານການສົນທະນາແລ້ວ ແລະ ຫມາຍຄວາມວ່າຄໍາຖາມສໍາລັບການມີທີ່ດິນ ແລະ ຄວາມ
ເໝາະສົມສໍາລັບກະສິກໍາ ແລະ ການປູກຝັງແມ່ນໄດ້ເພີ່ມການຕໍ່ລອງ ແລະຄວາມບໍ່ແນ່ນອນຂອງ
ການແປຄວາມຫມາຍຂອງຊັບພະຍາກອນເຊັ່ນ: ແຮ່ທາດ ຫລືໄມ້ທ່ອນ. ສ່ວນທີ່ສາມແມ່ນທາງເລືອກ
ອື່ນໆທີ່ຍັງເຫລືອ ແມ່ນການສັນຍາຜູກຂາດທີ່ມີການຖືກຖຽງກັນໃນການສ້າງພື້ນທີ່ສໍາລັບຂະແໜງ
ການກະສິກໍາ ແລະ ການປູກຝັງ. ສຸດທ້າຍ, ມີສິ່ງໜຶ່ງທີ່ແມ່ນ “ອຸປະທານການຄັດເລືອກຕົວຢ່າງ”:
ການຄົ້ນຄວ້າທີ່ເປັນເອກະລາດໄດ້ແນໃສ່ຂະແໜງການກະສິກໍາ ແລະ ການປູກຝັງທີ່ຫລາຍກວ່າການ
ພິຈາລະນາການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່, ປ່າໄມ້, ພະລັງງານນໍ້າ, ອຸດສາຫະກໍາ ແລະ ຂະແໜງການທ່ອງທ່ຽວ,
ບາງເທື່ອອາດເປັນຍ້ອນການປະສົມກັນຂອງສາມເຫດຜົນຂ້າງເທິງ, ແລະພ້ອມທັງອີງຕາມການພົວພັນ
ໃນການແຍກຕົວທາງກາຍະພາບ ແລະ ເຫດຜົນທາງການເມືອງໃນຂະແໜງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່,
ພະລັງງານນໍ້າ ແລະ ການເຂົ້າຮ່ວມຂອງທະຫານໃນການທີ່ຖອຍໃຈໃນການຄົ້ນຄວ້າທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບໃຜ.

**Alton, Bluhm ແລະ ສົມສັກ 2005 - ການສຶກສາຢ່າງພາລາ, ສ.ປ.ປ.ລາວ, ໂຄງການ GTZ
RDMA**

ໃນການລົງເຮັດວຽກໃນພື້ນທີ່ລະຫວ່າງສອງຫາສາມເດືອນໃນເມືອງສິງ (ຫລວງນໍ້າທາ), ພາກເໜືອ
ຂອງໄທ ແລະຍຸນນານ ແລະການຄົ້ນຄວ້າເພີ່ມເຕີມໃນວຽງຈັນ, ການຄົ້ນຄວ້ານີ້ແມ່ນການອະທິບາຍ
ຊ່ອງວ່າງລະຫວ່າງແມ່ນຫຍັງທີ່ຮູ້ກັນແທ້ທີ່ກຽວກັບສັງຄົມ, ເສດຖະກິດ, ເຕັກນິກທີ່ເກີດຂຶ້ນຢູ່ບໍລິເວນ
ນັ້ນ. ການຄົ້ນພົບມີ (1) “ການປູກຢ່າງພາລາແລະຂ່າວລືກຽວກັບການປູກແມ່ນແຜ່ຫລາຍຢູ່ໃນ
ສ.ປ.ປ.ລາວ. ສະຖານະການກຽວກັບຢ່າງແມ່ນປ່ຽນແປງຢ່າງໄວວາ ທີ່ກະຊວງກະສິກໍາແລະປ່າໄມ້ບໍ່ມີ

⁷ ການຄາດຫວັງຄັ້ງນີ້ແມ່ນ ການສໍາປະທານຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ລ້ານຊ້າງ (HIPA) ປົກຄຸມ 6 ແສນເຮັກຕາ ແຕ່ວ່າຈະໄດ້ຫລຸດ
ລົງ 10ພັນ ເຮັກຕາຕາມຂໍ້ກ່າວຫາ (GTZ 2006a:79) ແລະສະແດງຜົນເທິງແຜນທີ່ໃນ Hodgdon (2007); ເບິ່ງເອກະສານຕິດ
ຄັດ 4.

⁸ ຮູບການສໍາປະທານທີ່ດິນແມ່ນຍາກທີ່ຈະເຮັດອອກມາ; 5ແສນເຮັກຕາແມ່ນຖືກອ້າງອີງເລື້ອຍໆວ່າ ແມ່ນເປົ້າຫມາຍຂອງອຸດສາ
ຫະກໍາຂອງການປູກຕົ້ນໄມ້ (Lang & Shoemaker 2006:4); ໃນເດືອນກຸມພາ, ຄະນະກຳມະການການວາງແຜນແລະການ
ລົງທຶນຄາດວ່າ 17 ບໍລິສັດແມ່ນມີເນື້ອທີ່ແລ້ວ 2ແສນ ເຮັກຕາ ໃນການສໍາປະທານທີ່ດິນເພື່ອປູກຢ່າງ. ເບິ່ງເອກະສານຕິດຄັດ 1.
ຫັນປ່ຽນດິນ ໃຫ້ກາຍເປັນທຶນ

ເນື້ອທີ່ປູກຝັງໂດຍປະມານເລີຍ“ (6); (2) ພື້ນທີ່ທີ່ປູກຢາງໃນປີ 2005 ອາດຈະປະມານ 50000 ເຮັກຕາ; (3) “ນັກລົງທຶນຈີນ, ຫວຽດນາມ, ໄທ (ແລະອາດມີປະເທດອື່ນໆ) ກຳລັງຄົ້ນຄວ້າທີ່ຈະ ລົງທຶນໃນຂະແໜງການການປູກຢາງໃນ ສ.ປ.ປ.ລາວ, ແລະ ພວກເຂົາຊອກຫາການສຳປະທານທີ່ ດິນ ແລະການກະກຽມຕ່າງໆ(6);⁹ (4) ໃນທາງກົນກັນຂ້າມຂອງເລື່ອງການພັດທະນາຄວາມປະສົງ ໂດຍສະເພາະ, ການສຶກສາຄວາມເໝາະສົມຂອງດິນ “ເບິ່ງຄືວ່າແມ່ນສິ່ງທີ່ຈຳເປັນຕ້ອງເຮັດກ່ອນ ສຳລັບບໍລິສັດຢາງຫວຽດນາມເພື່ອຈະຕັດສິນໃຈໃນການລົງທຶນໃນລາວ“ (6); ເຖິງແມ່ນວ່າຈະໃຊ້ວິທີ ການທາງວິທະຍາ - ໂດຍສະເພາະແມ່ນແຜນທີ່ທີ່ເໝາະສົມກັບແຜນທີ່ທີ່ບໍ່ເໝາະສົມ - ຕ້ອງການ ສຳລັບການລົງທຶນໃນອະນາຄົດ; (5) “ການຕ້ອງການເນື້ອທີ່ຂອງບຸກຄົນພາຍນອກ ແລະຄວາມປາດ ຖະຫນາ [ຂອງບາງຊຸມຊົນ] ເພື່ອຈະປູກຢາງປະກອບກັບການຈະສ້າງສະຖານະການໃນຂະນະທີ່ [ຊາວບ້ານ] ບາງເທື່ອອາດເຕັມໃຈທີ່ຈະໃຫ້ເນື້ອທີ່ດິນຂອງພວກເຂົາບາງສ່ວນເພື່ອແລກປ່ຽນກັບທຶນ ຫລືການສະໜັບສະໜູນໃນການປູກຢາງ“ (43); (6) ຂັ້ນຕອນການລົງທຶນແມ່ນໄດ້ອະທິບາຍຢ່າງ ລະອຽດ (ໃນເອກະສານຕິດຄັດ) ເຖິງແມ່ນວ່າ “ເຂົ້າໃຈຍາກ“ (7) ຄຸນນະພາບຂອງການກວດຄົ້ນ ບົດສັນຍາ 4 ບົດ ແມ່ນໄດ້ໃຫ້ຄວາມຕ້ອງການຢ່າງຫລວງຫລາຍ, ຈາກທັດສະນະຄະຕິຄວາມໂປ່ງໃສ ແລະຜົນປະໂຫຍດຂອງບໍລິສັດ (86-7). ບາງເທື່ອອາດແມ່ນສຳຄັນທີ່ສຸດໃນການໄຕ້ວາທິຂອງການສຳ ປະທານທີ່ດິນ (8) ໃນການສົນທະນາກັນເລື່ອງບໍລິສັດປູກຢາງ ຕ້ອງການສຳປະທານດິນທີ່ມີເນື້ອທີ່ ກວ້າງ, ການສຶກສາໂດຍປະມານໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າການສຳປະທານທີ່ດິນທີ່ກວ້າງຢູ່ຫລວງນ້ຳທາ ຍັງເລື່ອນລອຍ ແລະ ຍັງບໍ່ແມ່ນການສະແດງຜົນທາງຂະແໜງການນິເວດວິທະຍາ (ຈຳພວກພູມິປະ ເທດຂອງພູ), ແຕ່ຫລາຍກວ່າການຕັດສິນໃຈຂອງພະນັກງານລັດທ້ອງຖິ່ນ.

Hunt, Glenn 2005. ການປູກຂອງ SSNC-BGA ລົງຢັ້ງຢາມຄຳມ່ວນ: ລາຍງານການລົງພື້ນທີ່ ວັນທີ 4 ເມສາ

ບົດລາຍງານບົດນີ້ໄດ້ສະຫລຸບການຢັ້ງຢາມ 1 ມື້ ໃຫ້ແກ່ [ບໍລິສັດລາວປູກຕົ້ນໄມ້] BGA ຫ້ອງການ ເມືອງຫີນບູນ ແລະສ່ວນແບ່ງຫມູ່ບ້ານໃນແຂວງຄຳມ່ວນ ຂອງການສຳປະທານທີ່ດິນຂອງບໍລິສັດ. ສິ່ງ ທີ່ພົບເຫັນຈາກການໄປຢັ້ງຢາມຫ້ອງການມີ (1) ປະເດັນທີ່ດິນແມ່ນ “ເປັນປະເດັນທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດ“ ບໍລິສັດປະເຊີນຫນ້າກັບ “ຍ້ອນວ່າເວລາທີ່ຄົນໄດ້ທີ່ດິນແລ້ວ, ບາງຄົນກໍຕ້ອງເສຍທີ່ດິນສະເຫມີ“ (ທ່ານ Hunt ທີ່ເປັນຕົວແທນຂອງບໍລິສັດທີ່ເຜີຍແຜ່ບົດຄວາມຈາກໂຄງເລື່ອງຂອງບໍລິສັດ) (2); ໃນການ ປະຕິບັດໂຄງການສອງສາມປີຫລັງ “ໄດ້ປະຕິບັດກົດຈະກຳການພັດທະນາຊຸມຊົນແບບຫລາກຫລາຍ“ ກ່ຽວພັນເຖິງທຶນທາງ (ທີ່ບໍລິສັດໄດ້ຈ່າຍໃຫ້) ໂຮງຮຽນ, ວັດ ແລະໄຟຟ້າ (ສາມຢ່າງສຸດທ້າຍແມ່ນກັບ

⁹ ໃນການທີ່ຈະສົນທະນາກັນເລື່ອງການພັດທະນາການປູກຢາງຂຶ້ນກັບ “ການສຳປະທານທີ່ດິນແລະການຈັດການຕ່າງໆ“ (ຕົວຢ່າງ: ສັນຍາຜູກຂາດ), ການສຶກສາຄັ້ງນີ້ໄດ້ໃຫ້ລາຍລະອຽດເສດຖະກິດຂອງຄອບຄົວກັບການເປັນຜູ້ຖືຫຸ້ນຂະຫນາດນ້ອຍ (ເຖິງແມ່ນວ່າ ລັດຖະບານຈະຢູ່ເບື້ອງຫລັງກໍຕາມ) ຫັນປ່ຽນດິນ ໃຫ້ກາຍເປັນທຶນ

ແຮງງານ ຫລືການປະກອບສ່ວນທາງດ້ານການງານ “ເລັກງນ້ອຍໆ” ຈາກປະຊາຊົນ)¹⁰; (3) ບັນຊີຂອງໂຄງການສໍາປະທານທີ່ດິນແມ່ນໄດ້ໃຫ້ໂດຍຕົວແທນຂອງສັງຄົມ ແລະສິ່ງແວດລ້ອມຂອງບໍລິສັດທີ່ໄດ້ກ່າວວ່າ ການສໍາປະທານທີ່ດິນແມ່ນໄດ້ປະຕິບັດແລ້ວ. (i) ຮອງຫົວໜ້າຂອງບໍລິສັດໄດ້ມາເຖິງໜູ່ບ້ານ (ii) ຫລັກສໍາຄັນຂອງຊາວບ້ານແມ່ນຊາວບ້ານຕ້ອງການທີ່ດິນ (iii) ຕາມຂໍ້ຕົກລົງຂອງແຂວງ, ເມືອງ ແລະຊາວບ້ານ ແລະ (iv) ອີງຕາມກົດໝາຍ. ໃນລະຫວ່າງທີ່ລົງຢັ້ງຢືມຢາມບ້ານ, (4) ບັນຊີໄດ້ຖືກນໍາມາໃຫ້ໂດຍຫົວໜ້າ ແລະຕົວແທນຈາກບໍລິສັດໄດ້ຖືມຄວາມສັບສົນກ່ຽວກັບສ່ວນປະກອບຂອງການດໍາລົງຊີວິດທີ່ຂຶ້ນກັບການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່, ແລະບໍ່ເຫັນດີກ່ຽວກັບບໍລິສັດທີ່ມີບົດບາດໃນການສໍາປະທານທີ່ດິນ (cf. ທີ່ເຫັນໄດ້ໃນ 3.1 ຂ້າງເທິງ); (5) ນາຍບ້ານໄດ້ຕ້ອນຮັບໂຄງການຄືວ່າເປັນຜູ້ໃຫ້ແຮງງານ, ເພີ່ມເຕີມ (i) ໃນວັນທີ “ຄົນບາງຈໍານວນເທົ່ານັ້ນທີ່ໄດ້ເປັນພະນັກງານຖາວອນ”, ພະນັກງານພວກນີ້ຍືນຍັນເນື້ອທີ່ຊັດເຈນ, ການສິດຢາຂ້າສັດຕູພືດ ແລະການໃຊ້ບຸ່ຍ ແລະ (ii) ມັນ “ຍາກທີ່ຈະເວົ້າ” ວ່າວຽກເສີມຂອງເຂົາເຈົ້າມີເລື້ອຍປານໃດ; (6) ເປົ້າໝາຍທີ່ດິນສໍາລັບການອະນຸລັກສໍາລັບການປູກແມ່ນແບບປ່າລາວ; ແລະ (7) ຢູ່ໃນລະຫວ່າງການສົນທະນາຢ່າງບໍ່ເປັນທາງການຂອງສະມາຊິກໃນທີມ, ຫົວໜ້າທີມໄດ້ລາຍງານວ່າ, ໃນຂະນະທີ່ຖາມວ່າຮູ້ສຶກແນວໃດທີ່ຕ້ອງໄດ້ໃຫ້ດິນໃຫ້ແກ່ບໍລິສັດ, ທີ່ໜູ່ບ້ານບໍ່ມີຄວາມສາມາດທີ່ຈະຕໍ່ລອງ ໃນຂະນະທີ່ຕົວແທນຂອງບໍລິສັດໄດ້ນໍາພະນັກງານປ່າໄມ້ແຂວງໄປນໍາ.

ເອກະສານມີຢູ່ທີ່ ingoproject@laopdr.com

Hunt, Glenn 2006. ການປູກຝັງທີ່ດິນກວ້າງໃຫຍ່ທີ່ເມືອງປາກກະດິງ: ລາຍງານຈາກການຢັ້ງຢືມຢາມໂຄງການພັດທະນາຊຸມນະບົດແບບປະສົມປະສານທີ່ປາກກະດິງ, ວັນທີ 23 ມີນາ ບົດລາຍງານບົດນີ້ ຂຶ້ນກັບການລົງຢັ້ງຢືມຢາມພື້ນທີ່ 1 ວັນ, ໄດ້ແນໃສ່ສາມສິ່ງພື້ນທີ່ຂອງໂຄງການ NGO ບ່ອນທໍາອິດແມ່ນຢູ່ Oji [ບໍລິສັດ ປ່າໄມ້ປູກລາວ ຈໍາກັດ] ໂຄງການປູກຕົ້ນໄມ້ວິກ, ບ່ອນທີສອງແມ່ນການສໍາປະທານການປູກຕົ້ນປາມທີ່ໄດ້ຖືກລະຖິ້ມໂດຍ “ນັກລົງທຶນມາເລເຊຍທີ່ບໍ່ມີຄໍາອະທິບາຍ”, ແລະບ່ອນທີສາມແມ່ນບ່ອນທີ່ເສຍຊື່ສຽງທີ່ສຸດຄືສວນປູກຫມາກພ້າວປາກກະດິງ (cf. VT 2007a). ສິ່ງທີ່ພົບເຫັນມີ (1) ຊາວບ້ານໃນເຂດສາມໂຄງການນັ້ນສູນເສຍການເຂົ້າເຖິງຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດຂອງເຂົາເຈົ້າລວມມີທັງເນື້ອທີ່ເຂດດິນຕອນເທິງ; (2) ການຊົດເຊີຍ, ເຖິງແມ່ນວ່າຈະແປໃຫ້ຢ່າງກວ້າງຂວາງເຊິ່ງລວມມີທັງພະນັກງານ, ເຊິ່ງກໍ່ບໍ່ເຂົ້າຮ່ວມນໍາ ຫລືວ່າເປັນແບບ “ມີຂໍ້ຈໍາກັດຫລາຍຂອງພະນັກງານ”; (3) ໂຄງການທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍຂອງທັງສອງ (ບ່ອນທີ1) ແລະໂຄງການ “ທີ່ໜ້າສົງໃສ” (ບ່ອນທີ 2 ແລະບ່ອນທີ 3) ລວມມີການສໍາປະທານທີ່ດິນ “ແມ່ນເປັນເຫດໃຫ້ເກີດຄວາມຍາກລໍາບາກແກ່ຊາວບ້ານ” ທີ່ບ່ອນທີ 1, ບົດລາຍງານໄດ້ກ່າວວ່າ “ການບຽດບຽນ

¹⁰ ເບິ່ງ High (2006) ສໍາລັບການສົນທະນາທີ່ສໍາຄັນຂອງການປະກອບສ່ວນຂອງສັງຄົມຂຶ້ນກັບແຮງງານ ຫັນປຸ່ງນດິນ ໃຫ້ກາຍເປັນທຶນ Page 25 of 45

ຊັບພະຍາກອນໃນໝູ່ບ້ານແມ່ນຜົນສະແດງຂອງ [700-800 ເຮັກຕາ] ເນື້ອທີ່ປູກຝັງ“ ນັ້ນແມ່ນການ ທີ່ໂຄງການບໍ່ໄດ້ຊົດເຊີຍຢ່າງຕະຫລອດຮອດຝັງ, ອີກຢ່າງໂດຍການຊົດເຊີຍທາງດ້ານການເງິນໂດຍ ກົງ, ໂອກາດຂອງແຮງງານ ຫລືພື້ນຖານໂຄງລ່າງ. ຊັບພະຍາກອນໄດ້ສູນເສຍໃຫ້ທີ່ດິນທີ່ໃຊ້ປູກຝັງ ລວມມີທັງດິນກະສິກໍາເຂດຕອນເທິງ, ເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້ທີ່ໃຊ້ເພື່ອຜົນຜະລິດຂອງເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ, ແລະ ດິນທີ່ສະຫງວນໄວ້ໃຫ້ຄອບຄົວໃໝ່ - ຊາວບ້ານໄດ້ບອກຄວາມກັງວົນວ່າ “ບໍ່ມີໜີ້ໄມ້ພຽງພໍ [ເທົ່າທີ່ ບອກ] ທີ່ບ່ອນທີ່ໄປເອົາສໍາລັບຫມົດທຸກຄົນໃນໝູ່ບ້ານ“ ແລະໄດ້ບອກກ່ຽວກັບການລາຍງານວ່າ ພວກ ເຂົາໄດ້ຂໍໃຫ້ເອົາເຮືອນໄວ້ແຕ່ກໍ່ບໍ່ມີໃຜມາສົນໃຈເລີຍ. ສະມາຊິກທີມ (ພະນັກງານ NGO) ກໍ່ໄດ້ພັນ ລະນາໃນສະຖານະການທີ່ NGO ໄດ້ສະໜັບສະໜູນຄືການເຮັດທຶນທາງ ເຊິ່ງໃຊ້ໃນການປູກຝັງ ແລະການຕັດໄມ້ ເຊິ່ງຕໍ່ມາໄດ້ກາຍເປັນການປະເຊີນໜ້າກັບການຜະລິດກິດຈະກຳຂອງໂຄງການ (cf. UNDP 2006: 97). ໃນບ່ອນທີ 2, ບົດລາຍງານໄດ້ບັນລະຍານເຖິງການລະຖິ້ມກິນຈັກຫນັກ, ການ ຢູ່ໃຫ້ກັບປ່າໄມ້ ແລະພະນັກງານ NGO ໄດ້ສິດຕັດໄມ້ເອງ, ໃນການທີ່ຈະເດົາວ່າພື້ນທີ່ນັ້ນກຽງ, ຖືກ ປູກດ້ວຍຕົ້ນປາມ (ເຊິ່ງປັດຈຸບັນນີ້ແມ່ນມີຫຍ້າຂຶ້ນປົກຄຸມໄປຫມົດ) ແລະຖືກລະຖິ້ມ. ທາງທີມງານໄດ້ ອອກຄວາມເຫັນວ່າ “ຊາວບ້ານໜຶ່ງຫລືສອງຄົນໄດ້ກັບໄປຄືນທີ່ພື້ນທີ່ນັ້ນແລະປູກເຂົ້າໃສ່ [ແຕ່ວ່າ] ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງແມ່ນບໍ່ເຫລືອເລີຍ“ ຍ້ອນວ່າພື້ນທີ່ນັ້ນ “ເປັນດິນເສຍທີ່ເຕັມໄປດ້ວຍຕົ້ນປາມ ແລະ ຫຍ້າ“. ໃນບ່ອນທີ 3, ທາງທີມງານໄດ້ລາຍງານວ່າ ການຕັດໄມ້ໄດ້ຕັດດິນຂອງສາມໝູ່ບ້ານ ເຊິ່ງໃນ ອະດີດໄດ້ໃຊ້ເປັນບ່ອນເອົາເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ, ການລ່າ ແລະບາງເທື່ອກໍ່ປູກເຂົ້າ ແລະຕໍ່ມາແມ່ນການ ພັດທະນາປູກຕົ້ນຫມາກພ້າວ - ແຕ່ວ່າບໍ່ເກີດຜົນ, ແຫ້ງແລ້ງ ແລະການປົກຫຸ້ມຂອງໜີ້ຕົ້ນຫມາກ ພ້າວ (ສະໜັບສະໜູນໂດຍການສໍາພາດກ່ຽວກັບລັດທີ່ບໍ່ມີການທຳງານກ່ຽວກັບການເບິ່ງແຍງໜີ້ ຂອງຕົ້ນຫມາກພ້າວ) - ແນະນຳວ່າ “ເປົ້າຫມາຍຂັ້ນຕົ້ນຂອງການປູກຕົ້ນໄມ້ບໍ່ແມ່ນການປູກຕົ້ນ ຫມາກພ້າວ ແຕ່ແມ່ນມີຄວາມຕ້ອງການທີ່ຈະຖອນໄມ້ທ່ອນ“. ການສະຫລຸບນີ້ແມ່ນໄດ້ຮັບການ ສະໜັບສະໜູນໂດຍຄວາມຈິງທີ່ວ່າຕົ້ນໄມ້ຍັງຄົງເກີດຂຶ້ນເຖິງວ່າປັດຈຸບັນຈະມີການລະຖິ້ມ ແລະ ພື້ນທີ່ ດິນປູກຝັງບໍ່ໃຫ້ຜົນຜະລິດທີ່ພື້ນທີ່ທີ 2 - ເຊິ່ງປຽບໄດ້ທາງຂະໜາດ (ແລະຮູບຖ່າຍທາງພູມິປະເທດ) ຕໍ່ກວ່າ 30 km

ເອກະສານມີຢູ່ທີ່ ເຄືອຂ່າຍຂອງ INGO ingoproject@laopdr.com

Diane, Atonella 2006. ການປ່ຽນແປງຢູ່ເລື້ອຍໆຂອງເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ຂອງການປູກຢາງຢູ່ ຊາຍແດນຂອງລາວ

ບົດລາຍງານການລົງຕົວຈິງ

ໃນການລົງຄົ້ນຄວ້າຕົວຈິງທີ່ພື້ນທີ່ເປັນເວລາ 4 ອາທິດ ໃນປີ 2005 ໄດ້ດຳເນີນໃນລະຫວ່າງໄລຍະ ການລົງພື້ນທີ່ສໍາລັບການສຶກສາການແກ້ໄຂບັນຫາເສດຖະກິດຢູ່ແຖວຊາຍແດນຈີນ-ລາວ, ບົດລາຍ ງານນີ້ໄດ້ຂຽນຂຶ້ນເພື່ອເປັນສ່ວນປະກອບຂອງທ່ານ Alton ແລະເພື່ອນຮ່ວມງານ (2004) ລາຍງານ

ວ່າ “ກັບລາຍລະອຽດການວິເຄາະເພີ່ມເຕີມຂອງປ່າໄມ້ສັງຄົມ, ໃນການ “ຍ້າຍຕົ້ນໄມ້ໄປປູກບ່ອນໃໝ່” ໃນພາກເໜືອຂອງລາວ, ເຊິ່ງຂັດກັບພື້ນຖານຂອງການຂ້າມຊາຍແດນກັບຈີນ”. ດັ່ງທີ່ທ່ານ Alton ກັບຄະນະທີມງານ, ທ່ານ Diana ໄດ້ແນໃສ່ການຜະລິດແບບນ້ອຍໆ. ການຄົ້ນພົບຂອງທ່ານ Diana ມີ (1) ພື້ນທີ່ໄດ້ໃຊ້ລະບົບການປູກຈາກຫ້ອງການກະສິກຳປ່າໄມ້ເມືອງ ແລະຫ້ອງການກະສິກຳແລະປ່າໄມ້ແຂວງ ເຊິ່ງສວນທາງກັບນະໂຍບາຍລະດັບຊາດຕາມຄວາມຈິງ “ອະນຸຍາດໃຫ້ການສຳປະທານທີ່ດິນໃຫ້ການປູກຝັງແກ່ຊາວຈີນ [ນັກທຸລະກິດ]”, (2) ລະບົບພື້ນບ້ານແມ່ນຍັງສ້າງບັນຫາໃຫ້ແກ່ຊາວບ້ານຢູ່ ເຊິ່ງຜູ້ທີ່ຕ້ອງການປູກຢາງຕື່ມອີກນອກຈາກເຂດດິນກະສິກຳ, ແລະຜູ້ທີ່ຮຽກຮ້ອງວ່າລະບົບການແບ່ງເຂດແມ່ນຍັງສັບສົນຫລາຍ¹¹. ບາງເທື່ອສິ່ງສຳຄັນທີ່ສຸດໃນການໂຕ້ວາທີວ່າດ້ວຍການສຳປະທານ (3) ການຕົກລົງປູກຢາງ ແມ່ນປູກກັບຄອບຄົວແລະລະບົບເຄືອຂ່າຍສັງຄົມອື່ນໆ, ຫລາຍກວ່າການຂຶ້ນກັບສັນຍາໂດຍກົງ, “ໄດ້ຮັບການຍິ່ງຍິນວ່າມີຄວາມປອດໄພຕໍ່ຊາວນາຫລາຍຂຶ້ນໃນເງື່ອນໄຂຂອງທຶນ ແລະການສັນຍາທີ່ດິນແມ່ນມີຄວາມຫນ້າສົງໄສໃນເງື່ອນໄຂຂອງການນຳແຮງງານເຂົ້າມາ ແລະການຕອບແທນຕະຫລາດຂອງກາວລາເຕັກ, ແລະ ໄລຍະເວລາຂອງການປ່ອຍດິນ” ແລະ ນອກຈາກນັ້ນ ຍັງມີຄວາມສ່ຽງສູງເນື່ອງຈາກວ່າພວກເຂົາໃຊ້ເນື້ອທີ່ກວ້າງກວ່າເກົ່າ ແລະ “ຫລຸດຜ່ອນດິນທີ່ເຫລືອໃຫ້ແກ່ຊາວນາໃນຕະລຫອດໄລຍະຂອງສັນຍາ (30-40 ປີ)

ເອກະສານເອົາໄດ້ຈາກຜູ້ຂຽນ Antonella.Diana@anu.edu.au

Lang & Shoemaker 2006. ການສ້າງຄວາມທຸກຈົນໃນລາວ: ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ ແລະ ອຸດສາຫະກຳການປູກໄມ້

ການໂຕ້ຖຽງທີ່ວ່າ “ປ່າໄມ້ແລະດິນທຳມະດາແມ່ນສິ່ງສຳຄັນໃນລະບົບການດຳລົງຊີວິດຂອງຊຸມຊົນຊົນນະບົດໃນລາວ” ແລະ ໂດຍສະເພາະແມ່ນຊາວບ້ານທີ່ທຸກທີ່ສຸດ “ຜູ້ທີ່ຂຶ້ນກັບປ່າໄມ້ຫລາຍທີ່ສຸດ” ສຳລັບການດຳລົງຊີວິດ, ບົດລາຍງານບົດນີ້ໄດ້ກຳນົດເອົາ ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີທີ່ໃຊ້ກຳລັງໃນການປູກຕົ້ນໄມ້ຂັ້ນທຳອິດ, ມີການໂຕ້ຖຽງວ່ານີ້ແມ່ນ “ຂຶ້ນກັບຫລັກຖານປອມ - ທີ່ມີເນື້ອທີ່ກວ້າງທີ່ບໍ່ໄດ້ໃຊ້ ຫລືຢູ່ພາຍໃຕ້ການເຊື່ອມໂຊມ ຂອງປ່າໄມ້...ທີ່ມີຄ່ານ້ອຍຫລືບໍ່ມີເລີຍສຳລັບຊຸມຊົນ” (2) ອີງຕາມເອກະສານການວິເຄາະຂອງທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ, ສິ່ງທີ່ພົບເຫັນມີຄື: (1) ການປະເມີນຜົນຂອງທະນາຄານພັດທະນາອາຊີແມ່ນໂຄງການປູກຕົ້ນໄມ້ອຸກສາຫະກຳ (1993-2003) ແມ່ນບໍ່ປະສົບຜົນສຳເລັດແລະການສະແດງຜົນຂອງມັນກໍ່ບໍ່ຫນ້າປະທັບໃຈ (2) ດັ່ງທີ່ຫລັກຖານທາງເອກະສານໄດ້ສະແດງມາແລ້ວຫລາຍສ່ວນ, “ຍັງມີພື້ນຖານທີ່ຍັງປະຕິບັດຢູ່ແຕກຕ່າງກັນໃນການເຂົ້າໃຈກັນເຊັ່ນ

¹¹ ທ່ານ Diana ໄດ້ຂຽນວ່າສິ່ງທີ່ຄຸກຄາມຢ່າງແທ້ຈິງທີ່ມີຕໍ່ກັບຊາວນາຜູ້ທຸກຈົນແມ່ນມາຈາກການປາບພື້ນທີ່ພ້ອມທັງການສະສົມຂອງຊາວນາຜູ້ທີ່ຮັ່ງມີ-ໃນການຂັດແຍ້ງກັນຢ່າງເປັນທາງການ [ຫລັກຄວາມຍຸດຕິທຳ] ຂະບວນການອະນຸຍາດໃຫ້ທີ່ດິນ-ຕັດສິນຊາວນາຜູ້ທຸກຈົນໃນໂອກາດທີ່ຈະເກັດກວດ, ເຂົ້າເຖິງເນື້ອທີ່ການປູກຝັງ. Ducourtieux ແລະທີມງານ (2005) ລາຍງານສິ່ງທີ່ພົບເຫັນທີ່ຄ້າຍຄືກັນຢູ່ແຂວງ ໄຊຍະບູລີ ຫັນປ່ຽນດິນ ໃຫ້ກາຍເປັນທຶນ

ການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແນວໃດ ແລະ ຄ່າຂອງມັນຕໍ່ກັບບຸກຄົນພາຍນອກ (ພະນັກງານທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ ແລະພະນັກງານລັດຖະບານສູນກາງ) ກັບຊາວບ້ານທ້ອງຖິ່ນ“, ເຊິ່ງໄດ້ຄົ້ນພົບຫລາຍກໍລະນີ “ພວກເຂົາໄດ້ເວົ້າວ່າ ພວກເຂົາບໍ່ໄດ້ຫລຸດຈໍານວນເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້“ ແລະໃຊ້ປ່າໄມ້ສໍາລັບການປູກເຂົ້າ, ການເພີ່ມຈໍານວນຂອງສັດລ້ຽງ ແລະສໍາລັບການສະສົມໄມ້ທ່ອນ, ພືນ, ໄມ້ໃຜ່, ແລະເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ; ແລະ (3) ຫລັກຖານທີ່ເກີດຈາກການສັງເກດນີ້ແມ່ນກົງກັນຂ້າມກັນ (ຖ້າຜູ້ຫນຶ່ງແນໃສ່ຄໍາວ່າ “ບໍ່” ໃນການອ້າງອີງຂ້າງລຸ່ມ) ຫລືຖ້າສົນໃຈຫລາຍກວ່ານັ້ນ, ຄໍາຖາມກ່ຽວກັບຂະບວນການເສດຖະກິດທີ່ມີຄຸນຄ່າ (ຖ້າຜູ້ໃດແນໃສ່ຄໍາວ່າ “ນ້ອຍ”) ອ້າງອີງໃນ - ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີຍືນຍັນວ່າ “ການປູກອາດຈະຖືກສ້າງຂຶ້ນໃນບ່ອນທີ່ປ່າໄມ້ເຊື່ອມໂຊມ ເຊິ່ງອາດຈະມີຄ່າທາງເສດຖະກິດຫລືບໍ່ມີເລີຍ“

ເອກະສານມີຢູ່ທີ່ <http://chrislang.org/tag/lao>

Lang, Chris 2006. ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງອຸດສາຫະກໍາການປູກຕົ້ນໄມ້ຢູ່ໃນກໍາປູເຈຍ ແລະລາວ ອີງຕາມການດໍາເນີນການຄົ້ນຄວ້າຄັ້ງທໍາອິດແລະຄັ້ງທີສອງໃນທ້າຍປີ 2006, ບົດລາຍງານບົດນີ້ໄດ້ສະເໜີລາຍລະອຽດບາງສ່ວນກ່ຽວກັບຂະແໜງການປູກຕົ້ນໄມ້ໃນພາກເໜືອຂອງລາວ ແລະທັງມີການປະກົດວ່າມີການປຽບທຽບກັນລະຫວ່າງລາວ ແລະກໍາປູເຈຍ. ສິ່ງທີ່ພົບເຫັນມີ (1) ການສໍາປະທານການປູກຕົ້ນໄມ້ແມ່ນເປັນລາງວັນໃຫ້ແກ່ ບໍລິສັດຢາງຫວຽດນາມຢູ່ພາກໃຕ້, ກັບບໍລິສັດຢາງຈີນຢູ່ທາງພາກເໜືອ ແລະບໍລິສັດ ຈີນແລະອິນເດຍ ໃນແຂວງຈຸດສູນກາງ; (2) ປຽບທຽບກັບກໍາປູເຈຍ, ການສໍາປະທານທີ່ຂຶ້ນກັບການປ່ຽນແປງສັນຍາໃນລາວ ແມ່ນພົວພັນເຖິງການສົນທະນາໃນການແກ້ໄຂປ່າໄມ້ ແລະການຫລຸດລົງຂອງປ່າໄມ້ຫລາຍກວ່າ; (3) ໂຄງການປູກຢາງ Dac Lac ທີ່ມີເນື້ອທີ່ 10000 ເຮັກຕາຢູ່ທາງພາກໃຕ້ໄດ້ຖືກບັນລະຍາຍວ່າເປັນແບບທີ່ໃຫ້ເພີ່ມຂຶ້ນເປັນ 50000 ຫລື 100000 ຂອງເນື້ອທີ່ດິນສະເໜີໃຫ້ແກ່ບໍລິສັດຫວຽດນາມ; (4) ອ້າງອີງເຖິງປັດຈຸບັນຂອງ “ດິນທີ່ເຊື່ອມໂຊມ“, ໂຄງການ “ໄດ້ຈ່າຍຄ່າຊົດເຊີຍໃນບ່ອນທີ່ຕັດພືດທີ່ເປັນລາຄາ, ແຕ່ບໍ່ຮັບຈ່າຍໃນບ່ອນທີ່ເປັນນາເຂົ້າຢູ່ດິນຕອນເທິງຂອງຊາວນາ“; (5) ມີປ້າຍຫ້າມໃຫ້ສັດລ້ຽງໄປກິນຫຍ້າຢູ່ໃນໂຄງການປູກຢາງໃນແຂວງຈໍາປາສັກເທົ່າທີ່ສັງເກດໄດ້; ແລະ (6) ຊາວບ້ານ 4 ຄົນໄດ້ພົບກັບທີມຄົ້ນຄວ້າໄດ້ຮັບເງິນຈໍານວນ 1\$ ຕໍ່ມື້ໃນການທໍາຄວາມສະອາດພື້ນທີ່ຫລັງຈາກສໍາເລັດກິດຈະກໍາ

ເອກະສານມີຢູ່ທີ່ <http://chrislang.org/tag/laos>

Hunt Glenn 2007. ການຕັດສິນໃຈຂອງບ້ານ ແລະຄວາມຕ້ອງການຂອງບ້ານ. ບົດຮຽນຈາກສອງອາສາສະຫມັກຢູ່ປຸ່ນ, ໝູ່ບ້ານເບົາຫມາຍ. ການສະເໜີຜົນງານທີ່ກະຊວງກະສິກໍາແລະປ່າໄມ້/ຄະນະກໍາມະການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນແຫ່ງຊາດກ່ຽວກັບການສົນທະນາການປູກໄມ້, ວັນທີ 15 ກຸມພາ.

ບົດສະເໜີຜົນງານ, ທີ່ຂຶ້ນກັບການຄົ້ນຄວ້າຂອງທ່ານ Hunt ອີງຕາມຫຼັກຖານຈາກສອງຫມູ່ບ້ານທີ່ໄດ້ປະຕິເສດທີ່ຈະເຂົ້າຮ່ວມ ໂຄງການການສຳປະທານການປູກຕົ້ນໄມ້ໃນການທີ່ຈະຂຽນບົດສະຫຼຸບກ່ຽວກັບ ຂະບວນການຂໍຄວາມເຫັນທີ່ລວມມີໂຄງການສຳປະທານທີ່ “ການສຳປະທານ” ແມ່ນແບບສອບຖາມການສຳປະທານ, ສະຖານທີ່ທີ່ຊາວບ້ານໃນພື້ນທີ່ການສຳປະທານມີສິດໃນການຕໍ່ລອງແລະປະຕິເສດ. ສິ່ງທີ່ພົບເຫັນໃນຫມູ່ບ້ານທຳອິດມີ (1) ຂະບວນການຂອງຫ້ອງການການວາງແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະການກຳນົດດິນທີ່ເກີດຂຶ້ນໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ຊາວບ້ານ“ ມີການຕັດສິນໃຈຍ້ອນວ່າ, ໃນທາງກົງກັນຂ້າມກັບຫມູ່ບ້ານອື່ນໆທີ່ທາງຫ້ອງການການວາງແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະການກຳນົດທີ່ດິນ ເບິ່ງຄືວ່າມີການໂອນທີ່ດິນຈາກຫມູ່ບ້ານ, ໃນຫມູ່ບ້ານນີ້ໄດ້ສ້າງການມີອຳນາດ ແລະຄວາມຮັບຜິດຊອບ; ແລະ (2) “ການເຊື່ອມໂຊມຂອງດິນຕໍ່ປະຊາຊົນແມ່ນບໍ່ຄືກັນກັບການເຊື່ອມໂຊມຂອງດິນສຳລັບບໍລິສັດ” ໂດຍສະເພາະແມ່ນ “ຊາວບ້ານໄດ້ແຈ້ງການວ່າທີ່ດິນປັດຈຸບັນນີ້ຕົກເປັນເປົ້າໝາຍສຳລັບການປູກຕົ້ນໄມ້...ສຳລັບຄວາມແຕກຕ່າງແລະ ຫລາກຫລາຍຂອງການດຳລົງຊີວິດ“. ໃນຫມູ່ບ້ານທີ 2, (3) ບໍລິສັດປູກໄມ້ມີກິນລະຍຸດເຂົ້າເຖິງຊາວບ້ານໃນ 4 ໂອກາດແຕກຕ່າງກັນ, ແຕ່ໃນແຕ່ລະຄັ້ງບໍ່ປະສົບຜົນສຳເລັດ, ໃນຄວາມພະຍາຍາມທີ່ຈະເອົາດິນທີ່ບໍລິສັດປູກຕົ້ນໄມ້ນັ້ນ ເຊິ່ງອາດຈະຕິກັບດິນຕອນນ້ອຍໆ ທີ່ພວກເຂົາໄດ້ປ້ອງກັນໃນໝູ່ບ້ານຂ້າງໆ; (4) ຊາວບ້ານໄດ້ຖາມອາສາສະມັກຍີ່ປຸ່ນ (ທີ່ມີໂຄງການຢູ່ໃນບ້ານຂອງເຂົາເຈົ້າ) ທີ່ເຂົ້າແຊກແຊງຜົນປະໂຫຍດຂອງເຂົາເຈົ້າກັບຫ້ອງການຂອງບໍລິສັດທີ່ວຽງຈັນ, ເພື່ອທີ່ຈະໄປຖາມຄຳຖາມ; (5) ບໍລິສັດທີ່ວຽງຈັນໄດ້ລາຍງານວ່າລາວບໍ່ໄດ້ລະວັງກ່ຽວກັບກິດຈະກຳປະເພນີ ແລະຄິດວ່າທາງບໍລິສັດຈະນັບຖືຄວາມຕ້ອງການຂອງຊາວບ້ານ.

ເອກະສານມີຢູ່ທີ່ ເຄືອຂ່າຍຂອງ INGO ingoproject@laopdr.com

Barney, Keith 2007a. ບົດລາຍງານໂດຍຫຍໍ້ກ່ຽວກັບການສຳປະທານປ່າໄມ້ ແລະ ການຂັດແຍ້ງຂອງສັງຄົມໃນແຜ່ນດິນໃຫຍ່ອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້ (ຮ່າງສະບັບວັນທີ 24 ເມສາ 2007)

ບົດລາຍງານຂອງທ່ານ Barney 3 ຫນ້າ, ທີ່ຂຶ້ນກັບວັນນະຄະດີທີ່ມີຢູ່ ແລະການສະແດງຄວາມເຫັນຂອງທ່ານເອງໃນເວລາທີ່ທ່ານລົງຕົວຈິງ ແລະການສະລຸບຫຍໍ້ປະຫວັດຂອງການສຳປະທານທີ່ດິນ ແລະ ສະຖານະການປັດຈຸບັນໃນການປະເຊີນຫນ້າກັບການຂັດແຍ້ງທາງທີ່ດິນໃນປະເທດໄທ, ລາວ, ກຳປູເຈຍ, ຫວຽດນາມ ແລະມຽນມາ. ສິ່ງທີ່ພົບເຫັນໃນ ສ.ປ.ປ.ລາວ ມີ: (1) ການສຳປະທານການປູກໄມ້ເຊິ່ງເຂດກິດຈະກຳປະກອບມີ “ເຂດມີບັນຫາ” ສຳລັບພາກສ່ວນການປູກຕົ້ນໄມ້ຍ້ອນວ່າ (i) ໄລຍະຂອງເຂົາເຈົ້າເຕັງກັນກັບໄລຍະທີ່ຫມູ່ບ້ານກຳລັງເຮັດການກະສິກຳ ແລະ (ii) ມີສິດນ້ອຍໃນການມີສ່ວນຮ່ວມ ຫລື ເປັນຕົວແທນໃຫ້ແກ່ຂະບວນການແບ່ງເນື້ອທີ່“ (2) ຄວາມພະຍາຍາມໃນ “ການຈັດການແບບຍືນຍົງແລະລະບຽບຂອງຂະແໜງການປູກຕົ້ນໄມ້” ໄດ້ “ກ່ຽວກັບຄວາມພໍໃຈ“ (3)

ຄວາມພະຍາຍາມນີ້, ພ້ອມທັງການເລີ່ມມາແຕ່ຕົ້ນ “ສ້າງຄວາມຫມັ້ນຄົງໃຫ້ແກ່ປ່າຕອນເທິງຂອງ ປະຊາຊົນ (ເບິ່ງ GTZ 2007), ແມ່ນໄດ້ຖືກທ້າທາຍໂດຍ “ການບັງຄັບທາງດ້ານເສດຖະກິດການ ເມືອງທີ່ສໍາຄັນຫລັງການລົງທຶນຂອງການປູກໄມ້; (4) ໃນຕົ້ນປີ 2007, ຄະນະກຳມະການການວາງ ແຜນແລະການລົງທຶນໄດ້ບົ່ງຂໍ້ມູນວ່າ “ເນື້ອທີ່ຕໍ່າທີ່ສຸດ 150000 ເຮັກຕາໄດ້ຖືກບໍລິຈາກໃຫ້ແກ່ບໍລິສັດ ປູກໄມ້ (ລວມມີປູກຢາງ ແລະຕົ້ນວິກ) ເປັນຕົວແທນໃຫ້ແກ່ການລົງທຶນ \$500 ລ້ານ; ແຜນ ແລະ ຄວາມກົດດັນທີ່ຢູ່ໃນຂອບເຂດ; ແລະ (5) ໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງກົດຫມາຍສໍາລັບການຈັດການ ແລະ ກົດຫມາຍສໍາລັບການລົງທຶນຕ່າງປະເທດໂດຍກົງ (ແລະໂດຍສະເພາະແມ່ນການສໍາປະທານທີ່ດິນ) ແມ່ນ “ຍັງຄົງຢູ່ພາຍໃຕ້ການພັດທະນາ” ການຊອກຫາຈາກປະເທດອື່ນໆແມ່ນຄ້າຍຄືກັບສະຖານະ ການໃນປະເທດລາວເຊິ່ງລວມມີ (a) ຂະບວນການສໍາປະທານທີ່ດິນໄດ້ເລີ່ມຈາກ “ການຕົກລົງໃນ ບຸລິມະສິດ” ສໍາລັບຂະໜາດຂອງເນື້ອທີ່ດິນເຊິ່ງບໍ່ມີລາຍລະອຽດປະກົດ (ກຳປູເຈຍ), (b) ການຂັດ ແຍ້ງກັນທາງດ້ານທີ່ດິນລະຫວ່າງຊຸມຊົນແລະ ລັດວິສາຫະກິດປ່າໄມ້ (SFE) ບໍ່ຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງ ອະນຸມັດໃຫ້ລັດວິສາຫະກິດປ່າໄມ້ຂອງຫວຽດນາມ ແລະ (c) ຄວາມຂັດແຍ້ງລະຫວ່າງທຳນຽມ ແລະຂໍ້ ບັດຍັດຕໍ່ລະບົບຜູ້ເຊົ່າຊັບພະຍາກອນຕ້ອງໄດ້ເຂົ້າໃຈ ຜ່ານການພົວພັນຂອງເຂົາເຈົ້າເພື່ອທີ່ຈະ “ຕັດ [ເກົ່າແລະໃໝ່] ລະຫວ່າງຄວາມທຸກຈົນ, ເສດຖະກິດສັງຄົມ ແລະຄວາມຍຸດຕິທຳທາງສັງຄົມ” (ໃນ ທົ່ວປະເທດ)

ເອກະສານມີຢູ່ທີ່ຜູ້ຊ່ຽນ kbarney@yorku.ca

Barney Keith 2007b. ພະລັງງານ, ການເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ການເຮັດໃຫ້ດິນຈືດ: ການປູກຕົ້ນໄມ້, ພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ, ນິເວດມີການປ່ຽນແປງ ແລະ ຊຸມຊົນກໍ່ມີການປ່ຽນແປງຢູ່ເຂດເມືອງທຶນ ບູນຂອງ ສ.ປ.ປ.ລາວ

ບົດລາຍງານຈາກພາກສະໜາ

ອີງຕາມການສັງເກດຂອງການທີ່ໄດ້ດຳເນີນໃນປີ 2005-2007 ຢູ່ເຂດເມືອງທຶນບູນ ເຊິ່ງແມ່ນ ພາກສ່ວນໜຶ່ງຂອງ Oji-LPFL (formerly BGA) ຂອງໂຄງການປູກຕົ້ນໄມ້ ແລະແມ່ນເຂດລຸ່ມ ກ້ອງເຂື່ອນຂອງໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າເທີນທຶນບູນ, ບົດລາຍງານດັ່ງກ່າວແມ່ນການສຶກສາ ກ່ຽວກັບດິນ ໂດຍການສັງເກດຢ່າງຊັດເຈນ ເພື່ອຈະຊ່ວຍໃຫ້ທ່ານ Barney ສາມາດຂຽນບົດ ນິພົນປະລິຍາເອກທາງດ້ານພູມິສາດ. ບົດລາຍງານທີ່ແມ່ນຂໍ້ກຸນແຈພົບເຫັນແມ່ນເນັ້ນໃສ່ການພັດທະ ນາການປູກຕົ້ນໄມ້ ແລະເນັ້ນໃສ່ຄວາມໂປ່ງໃສຂອງໂຄງການ, ການຂັດສິດຜົນປະໂຫຍດເຊິ່ງໄປຄຽງຄູ່ ກັນກັບລະບຽບຫລັກການຂອງການປະຕິບັດກິດຈະກຳ ແລະການສືບສວນວິທີການນຳໃຊ້ເພື່ອເຂົ້າໃຈ

ການປະຕິບັດຢູ່ບ້ານ, ຄວາມບໍ່ເໝາະສົມນໍາການນໍາໃຊ້ທະນາຄານພັດທະນາ ແລະ ການບໍ່ແບ່ງຜົນ ກໍາໄລຂອງໂຄງການລົງທຶນຈາກເອກະຊົນ. ໂດຍສະເພາະ (1) ການສະຫລຸບຂອງບົດລາຍງານຢ່າງ ຈະແຈ້ງ (ບໍ່ຕ້ອງສົງໄສ) ຫລືວ່າຍ້ອນມີບັນດາບໍລິສັດຫລາຍພາກສ່ວນກ່າວໃນບົດລາຍງານນີ້...ຈິ່ງໄດ້ ເນັ້ນໃຫ້ມີການກະທໍາ ໂດຍການບັງຄັບໄດ້ປະຕິບັດຢ່າງເໝາະສົມກ່ຽວກັບຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດ ລ້ອມຂອງໂຄງການເຂົາເຈົ້າ. ໂດຍການເນັ້ນໜັກໃຫ້ມີການປະຕິບັດຢ່າງມີຫມາກຜົນ ເພື່ອທົດແທນ ສິ່ງທີ່ຊຸມຊົນໄດ້ສູນເສຍຍ້ອນໂຄງການຜະລິດໄຟຟ້ານໍ້າຕົກນີ້ (8). ສິ່ງທີ່ພົບເຫັນສະເພາະອີກຢ່າງຄື: (2) ບໍລິສັດປູກປ່າລາວ ຈໍາກັດ (LPFL) ມີຈຸດປະສົງວາງເປົ້າຫມາຍ “ທໍາລາຍປ່າ” ເພື່ອມາປູກຕົ້ນ ວິກ ແຕ່ຂາດເງື່ອນໄຂປັດໃຈຕ່າງໆເພື່ອວິເຄາະສິ່ງນັ້ນ. (3) ດິນທີ່ມີແຜນມອບໃຫ້ (LUPLA) ມີຂະ ບວນການນໍາໃຊ້ຕາມຈຸດປະສົງສະເພາະດິນທີ່ຊາວບ້ານບໍ່ໄດ້ນໍາໃຊ້. ແຕ່ຊາວບ້ານພັດບໍ່ມີອົງການທ້ອງ ຖິ່ນທີ່ຈະມີອິດທິພົນຕໍ່ຂະບວນການນີ້ໄດ້. (4) ໄລຍະສໍາເລັດໂຄງການການສໍາປະທານທີ່ດິນອົງໃສ່ຂໍ້ ຕົກລົງລະຫວ່າງບໍລິສັດ ແລະລັດ (ຕົວຢ່າງ ການໃຫ້ຂໍ້ຜູກມັດດ້ານອຸປະກອນຕ່າງໆເພື່ອພັດທະນາ ບ້ານ) ກໍ່ເຫັນວ່າຍັງບໍ່ທັນໂປ່ງໃສແລະ ຈະແຈ້ງ ແລະຍັງບໍ່ທັນສະດວກແກ່ຊາວບ້ານ ກໍ່ຄືຜູ້ສັງເກດ ການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງອີກດ້ວຍ; (5) ພາກສ່ວນພາຍນອກໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຢ່າງຈະແຈ້ງຈາກການໄດ້ ຈ້າງງານຢ່າງມີຜົນດີທີ່ໂຄງການໄດ້ນໍາມາໃຫ້ໃນຊ່ວງປີ 2005-2006. (6) ເມື່ອສົມທຽບການກັບປ່ອຍ ວາງບໍ່ໃຫ້ສິດ. ການທົດແທນມອບໃຫ້ຊາວບ້ານ ເພື່ອເຂົ້າໄປນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ເຫັນວ່າຍັງບໍ່ທັນເໝາະສົມ, ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ຊາວບ້ານຮູ້ສຶກວ່າສິ່ງທີ່ໄດ້ຮັບຍັງບໍ່ທັນມີຜົນປະໂຫຍດຫຍັງເລີຍທີ່ໄດ້ຈາກໂຄງການ. ເຂົາເຈົ້າເຫັນວ່າ ເຂົາໄດ້ຕັດສິດທີ່ເພື່ອທໍາການເພາະປູກ; (7) ຊາວບ້ານບໍ່ມີກິນໂກການສະເໜີຂໍ້ຂ້ອງ ໃຈຢ່າງເປັນທາງການທີ່ຈະສະເໜີຕໍ່ໂຄງການ ແລະກໍ່ມີຄວາມຜິດຫວັງບໍ່ໄດ້ຜົນປະໂຫຍດ ຖ້າຫາກວ່າ ອໍານາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນຖືກບໍລິສັດຊື້ຈ້າງຈ່າຍເງິນໃຫ້ເຂົາ; (8) ໄດ້ຮັບສໍາປະທານດັ້ງເດີມ ແມ່ນ ໄດ້ຮັບເງິນກູ້ຈາກທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ ເຊິ່ງແມ່ນໂຄງການປູກຕົ້ນໄມ້ອຸດສາຫະກໍາ (ITPP) ເພື່ອເລີ່ມຕົ້ນໂຄງການ; (9) ຂໍ້ມູນພື້ນຖານຂອງຜູ້ໄດ້ຮັບສໍາປະທານສໍາລັບການນໍາໃຊ້ດິນຕົວຈິງ ເຊິ່ງ ໄດ້ມອບໃຫ້ເພື່ອຕໍ່ສູ້ທາງດ້ານການພັດທະນາ ປູກຕົ້ນໄມ້ໂດຍທົ່ວໄປ ແລະ CDM ໄດ້ຮັບການແຕ່ງ ຕັ້ງມາເປັນທາງການເພື່ອຊຸກຍູ້ລະດັບທີ່ມີຢູ່ແລ້ວນີ້. ເຖິງຢ່າງນັ້ນກໍ່ຕາມ ກໍ່ບໍ່ປາສະຈາກຄວາມຜິດພາດ ໄດ້ຕໍ່ລະບົບການປູກຝັງທີ່ອົງໃສ່ການດໍາລົງຊີວິດຕົວຈິງຂອງຊາວບ້ານ; (10) ບັນຫາສ້າງຂຶ້ນໂດຍການ ພັດທະນາກິດຈະກໍາການປູກຕົ້ນໄມ້ເຮັດໃຫ້ມີຄວາມໂກດເຄືອງຕໍ່ຜົນກະທົບດ້ານລົບ ຕໍ່ຊາວບ້ານທີ່ຢູ່ ກ້ອງເຂື່ອນ ຈາກການສ້າງໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ ເຊິ່ງໄດ້ເຮັດໃຫ້ເນື້ອທີ່ການກະສິກໍາທີ່ຢູ່ ຕາມແຄມຝັ່ງຂອງປະຊາຊົນນໍ້າຖ້ວມ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ຊາວບ້ານໄດ້ໄປອາໄສການປູກຝັງຢູ່ ເຂດດິນເນີນສູງ ແລະ (11) BGA ບົດປະເມີນຜົນທາງດ້ານສັງຄົມ ແລະສິ່ງແວດລ້ອມໄດ້ປະເມີນ ໂດຍຜູ້ຊ່ຽວຊານຄົນໜຶ່ງໃນປີ 2002 ແຕ່ບໍ່ໄດ້ເນັ້ນໜັກເຖິງຜົນໄດ້ຮັບດ້ານລົບຈາກການກໍານົດເຂດ ດິນເນີນສູງ (ການຈູດປ່າເພື່ອການກະສິກໍາ) ເພື່ອພັດທະນາການປູກຝັງ

ເອກະສານມີຢູ່ທີ່ http://www.yorku.ca/Publications/YCAR_Working_Paper_Series.html

DOF-JICA 2007. ໂຄງການທົດລອງວິທີການພັດທະນາການສໍາຫລວດເພື່ອວິເຄາະປ່າທີ່ຖືກທໍາລາຍຢ່າງແຮງໃນເຂດດິນທີ່ຈະມີການປ່ຽນໄປເຮັດຢ່າງອື່ນ ໂດຍອີງໃສ່ເທັກໂນໂລຊີພາບຖ່າຍທາງດາວທຽມ

ການສຶກສາດັ່ງກ່າວໄດ້ອີງໃສ່ວິທີການຕ່າງໆສໍາລັບພາບຖ່າຍທາງດາວທຽມ, ພາບຖ່າຍທາງອາກາດ (ໄດ້ຖ່າຍທຸກໆປີ, ແຕກຕ່າງທາງລະດູການ ແລະທາງດ້ານຂະໜາດ) ເພື່ອກໍານົດວິເຄາະຜົນເຊື່ອມໂຊມຂອງດິນໃນການປ່ຽນແປງໄປເປັນດິນປູກຝັງ. ເຂດພູມິສາດສໍາລັບການສຶກສາແມ່ນ ເມືອງອາດສະພັງທອງ ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ ເຊິ່ງເປັນເຂດທີ່ຫ່າງໄກສອກຫລີກ - ປະກອບດ້ວຍ SPOT 5 (2006) ແລະ Landsat (ລະຫວ່າງປີ 1970 ຫາປີ 2004) ພ້ອມດຽວກັນກໍໄດ້ປຸງທຽບການສໍາຫລວດຂອງຊາວບ້ານ ແລະສະຖານທີ່ສໍາປະທານດິນ. ການສະເໜີຜົນສໍາຫລວດມີການຊັກຊ້າຈົນມາຮອດທ້າຍເດືອນ ກໍລະກົດ 2007.

Lestrelin, Guillaume 2007. ການເຊື່ອມໂຊມຂອງດິນຢູ່ໃນລາວ: ການປະກົດເປັນຈິງ ແລະ ການບັນລະຍາຍ

ເອກະສານນີ້ແມ່ນ ການຕໍາຫນິຕໍ່ຄໍາຮ້ອງຂໍ ເຊິ່ງການພັດທະນາຢູ່ລາວ ໄດ້ຖືກນາບຊູ່ຈາກລະບົບການເຊື່ອມໂຊມຂອງດິນ ແຜ່ຂະຫຍາຍອອກໄປຈາກດິນຖືກເຊາະເຈື່ອນ, ການເຊື່ອມໂຊມຈາກການທໍາລາຍປ່າໄມ້ ເຊິ່ງພົວພັນກັບຜົນກະທົບຢູ່ກ້ອງເຂື່ອນ (4) ນີ້ບໍ່ໄດ້ຫມາຍຄວາມວ່າແມ່ນການພົວພັນໂດຍກົງກັບການສໍາປະທານທີ່ດິນ, ໄດ້ເວົ້າເຖິງການເຊື່ອມໂຊມຂອງການພັດທະນາດິນຕອນເທິງ ແລະ ການຖາມເຖິງການເຂົ້າເຖິງຂອງບ່ອນທີ່ສໍາປະທານທີ່ດິນທາງດ້ານການຈັດການ ແລະຕົວຢ່າງການພັດທະນາແບບນິຍົມ. ສິ່ງທີ່ພົບເຫັນມີ (1) “ຫລາຍກວ່າການວາງໃຈໃນການສັງເກດຫລັກຖານ, ການສົນທະນາກ່ຽວກັບສິ່ງແວດລ້ອມໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນແບບວັນນະຄະດີຢ່າງເປັນທາງການປະກົດວ່າອີງຕາມການຄາດການລ່ວງໜ້າຫລາຍເກີນໄປ ພິຈາລະນາສາຍສໍາພັນແບບບັງເອີນລະຫວ່າງປ່າໄມ້ ແລະການກວດລ້າງພື້ນທີ່. ການເຊື່ອມໂຊມຂອງດິນ, ການຕົກຕະກອນ ແລະ ລະບອບການປົກຄອງແຫ່ງວິທະຍາສາດນໍ້າ ແລະຈາກນີ້, ກ່ຽວກັບປະເດັນສັງຄົມ ແລະເສດຖະກິດຄວາມທຸກຈົນ, ໃນລະຫວ່າງການຜະລິດກະສິກໍາ ແລະຄວາມປອດໄພຂອງອາຫານ“ (6); (2) ດິນຕອນເທິງ “ຜູ້ທີ່ຢູ່ເທິງນໍ້າ” ແລະຜູ້ທີ່ມີຄວາມອ່ອນແອທາງດ້ານນິເວດວິທະຍາຕາມຄໍາກ່າວ (ອີງຕາມຄວາມບາງຂອງດິນ ແລະຄວາມສູງຊັນຂອງດິນເປັນການຄຸມຄາມ ການປະເຊີນໜ້າກັນຂອງຜົນຜະລິດ ຂອງການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນແຫ່ງຊາດ (ດິນຕອນລຸ່ມທີ່ກ່ຽວກັບການກະສິກໍາ ແລະພະລັງງານນໍ້າ), ຍັງຄົງມີຈຸດສໍາຄັນຂອງ “ການເຊື່ອມໂຊມ” ໃນການໂຕ້ວາທີ່ກ່ຽວກັບ ແລະການປະຕິບັດຂອງການຈັດວາງອານາເຂດໃຫມ່ຄືກັນກັບ ການວາງແຜນການໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະການກໍານົດທີ່ດິນ ແລະການຈັດສັນຫມູ່ບ້ານໃຫມ່ (BOX 5: ອານາເຂດ); ແຕ່ວ່າ, (3) ການຜູກມັດກັບປະເດັນຂອງຜົນຜະລິດຂອງດິນຕອນເທິງ

ແລະການເຂົ້າເຖິງແມ່ນໄດ້ມີການແນະນຳເພີ່ມຂຶ້ນເພື່ອໃຫ້ເປັນຮູບເປັນຮ່າງ ໃຫ້ເປັນທີ່ນິຍົມ ແລະ ຫລຸດກົນລະຍຸດການຈັດການການພັດທະນາດິນຕອນເທິງ
ເອກະສານມີຢູ່ທີ່ຜູ້ຂຽນ guillaume.lestrelin@durham.ac.uk

BOX 5: ທິດສະດີກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ເຄື່ອງມື: ອານາເຂດ

ແນວຄວາມຄິດຂອງອານາເຂດ - ການປະຕິບັດການສ້າງອານາເຂດ - ໄດ້ຖືກພັດທະນາໂດຍນັກວິທະຍາສາດການເມືອງ ທ່ານ Robert Sack ຜູ້ທີ່ສັງເກດວ່າ ລັດສ້າງ ແລະຈັດການອານາເຂດເຫມືອນດັ່ງຍຸກປະຖົມບູຮານ. ແນວຄວາມຄິດໂດຍປະມານໄດ້ອ້າງອີງເຖິງທິດສະດີຂອງທ່ານ Max Weber ກ່ຽວກັບລັດ, ແລະ ສະຖານທີ່ຕັ້ງທີ່ບໍ່ຍອມໃຫ້ມີສິດທີ່ຈະໃຊ້ພື້ນທີ່ທີ່ເອົາໃຫ້, ແຕ່ວ່າປ່ຽນແປງມັນໄປໃນທາງທີ່ສຳຄັນສອງທາງ: ທາງທີ 1: ສິດທິຫນຶ່ງດຽວໃນຄວາມຮຸນແຮງແມ່ນບໍ່ອະນຸຍາດ, ມັນຕ້ອງການຄວາມເອົາໃຈໃສ່ຕໍ່ເນື່ອງຕໍ່ກິດຈະກຳທີ່ໄດ້ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນ ແລະ ຮັກສາກົດລະບຽບຂອງລັດໃນອານາເຂດ. ທາງທີ 2, ການສ້າງກິດຈະກຳແບ່ງອານາເຂດຂອງລັດແມ່ນສຳຄັນ ຕໍ່ເສດຖະກິດແລະສັງຄົມ. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ການປະຕິບັດຂອງອົງການແບ່ງອານາເຂດ, ການດູແລ ແລະການຈັດວາງໃຫມ່ (ຫລືການແບ່ງອານາເຂດແບບສັ້ນ) - ກິດຈະກຳປະເພດພື້ນຖານໂຄງລ່າງ, ຊີວະພິຊິກ, ແລະການບໍລິຫານການຈັດປະເພດຂອງທີ່ດິນ, ນິຍາມ ແລະການແບ່ງບັນທີ່ດິນໃຫມ່ຂອງເມືອງ ແລະບ້ານ, ແລະການເກັບພາສີ - ປະກອບມີສ່ວນສຳຄັນຂອງກິດຈະກຳກັບການພົບປະກັນຂອງປະຊາກອນ ແລະປະຕິກິລິຍາຕໍ່ລັດ ແລະ ການກົນກັງຂ້າມກັນກັບການຮຽນແບບຂອງການໃຊ້ປະໂຫຍດຈາກລັດ ແລະ ການປ້ອງກັນປະຊາກອນຂອງເຂົາເຈົ້າ. ການແບ່ງອານາເຂດໃນອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້ ເບິ່ງ Vandergeest ແລະ Peluso 1995 (ປະເທດໄທ), ທ່ານ Li 1999 (ອິນໂດເນເຊຍ); ທ່ານ Sowewine 2003 (ຫວຽດນາມ) ແລະທ່ານ Rida (ລາວ)

Manivong & Cramb 2007. ເສດຖະກິດຂອງຜູ້ຖືຫຸ້ນຂະໜາດນ້ອຍໃນການຜະລິດຢາງໃນພາກເຫນືອຂອງລາວ

ເຖິງແມ່ນວ່າການສຶກສາຄັ້ງນີ້ໄດ້ເລັ່ງໃສ່ການຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍ (ແລະເຖິງແມ່ນວ່າບໍ່ໄດ້ບອກເຖິງການສຳປະທານທີ່ດິນ) ແມ່ນການເຂົ້າເຖິງຢ່າງງ່າຍດາຍສຳລັບການປະຕິບັດຂອງການປະເມີນຜົນຂອງອຳນາດທີ່ດິນ. ຜູ້ຂຽນໄດ້ພັດທະນາແນວຄວາມຄິດຂອງ “ການໃຊ້ຄວາມອາດສາມາດ” ເຊິ່ງລວມມີການໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທາງດ້ານກາຍະພາບ (ໃນກໍລະນີນີ້ແມ່ນ ດິນ, ພູມອາກາດ ແລະພູມິປະເທດ) ກັບການເຂົ້າເຖິງ (ໃນກໍລະນີນີ້ແມ່ນພື້ນຖານໂຄງລ່າງ) ລະດັບຂະໜາດຂອງພື້ນທີ່ໃນຫລວງນ້ຳທາ ອີງຕາມຄວາມເໝາະສົມສຳລັບປູກຢາງ. ບົດລາຍງານທີ່ຄ້າຍກັບບົດນີ້ແມ່ນໄດ້ສະແດງຢູ່ເທິງແຜນທີ່ຂອງເອກະສານຢູ່ທີ່

www.nafri.org.la/documents/Special_report/Manivong%20and%20Cramb_REVISED.pdf

NAFRI (Vongkhamhor ແລະ ທີມງານ) 2007a. ປະເດັນສຳຄັນຂອງຜູ້ຮ່ວມທຸ້ນຂະໜາດນ້ອຍ ຂອງການປູກຢາງຢູ່ທີ່ແຂວງອຸດົມໄຊ ແລະແຂວງຫລວງພະບາງ, ສ.ປ.ປ.ລາວ

ບົດລາຍງານບົດນີ້ໄດ້ແນໃສ່ຜູ້ທີ່ມີທຸ້ນສ່ວນນ້ອຍໆຂອງການປູກຢາງ ແລະກ່ຽວພັນກັບການສຳປະທານ ທີ່ດິນ. ຜ່ານການໂຕ້ວາທົກງ່ວກັບການມີທາງເລືອກອື່ນ. ນອກນີ້ຍັງໄດ້ສະລຸບລວມຂະບວນການເຫັນດີ ໃຫ້ລົງທຶນ (23) ແລະຍົກສູງສາມຈຸດ: (1) ຍ້ອນວ່າມີຄວາມຕ້ອງການທີ່ຍົກສູງການນຳເຂົ້າເຖິງພື້ນທີ່, ການສັນຍາຂອງການປູກຢາງ ແລະບໍ່ລວມມີການສຳປະທານທີ່ດິນຂະໜາດນ້ອຍ (ໃນ 10 ເຮັກຕາ); (2) ຍ້ອນວ່າການຂັດແຍ່ງກັນລະຫວ່າງຫລັກຖານທີ່ແຕກຕ່າງກັນ (ຕົວຢ່າງ: ສົມມຸດວ່າການສຳ ປະທານແມ່ນຫມາຍເຖິງການສຳປະທານທີ່ໃຫຍ່) ຫລືອາດຍ້ອນວ່າເກີດຄວາມສັບສົນກ່ຽວກັບສະຖານ ທີ່ ຫລືຂອບເຂດເນື້ອທີ່, ລາຍລະອຽດຂອງໂຄງການ, ລວມມີປັດຈຸບັນ ບໍ່ມີເອກະສານຂອງການສຳ ປະທານທີ່ດິນ, ແມ່ນເປັນການຍາກທີ່ຈະຕິດຕາມ ຖ້າບໍ່ມີການສະແດງອອກມາຕໍ່ກັບປະເດັນດັ່ງກ່າວ ແລະ (3) “ການວາງແຜນທີ່ຈະໃຊ້ດິນກວ້າງສຳລັບການປູກຢາງ ເບິ່ງຄືວ່າໄດ້ຮັບອະນຸຍາດໂດຍບໍ່ມີ ການບົ່ງບອກຕົວຈິງຂອງດິນເທິງແຜນທີ່. ທັງສອງກໍລະນີນີ້ແມ່ນສຳລັບການສຳປະທານທີ່ດິນຂອງລັດ ພ້ອມທັງການສັນຍາການປູກ. ໃນຂະນະທີ່ຕົວແທນສາຍພື້ນທີ່ພາຍໃຫ້ທ້ອງການກະສິກຳ ແລະປ່າໄມ້ ແຂວງ ແລະ PIPC [PDPI??] ແມ່ນຮັບຜິດຊອບນັກລົງທຶນຕ່າງປະເທດໃນຂະແໜງການກະສິກຳ, ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແມ່ນບໍ່ໄດ້ແບ່ງກັນເບິ່ງທັງສອງຝ່າຍ” (16)

ເອກະສານມີຢູ່ທີ່ NAFRI

Schipani, Steven 2007. ການທ່ອງທ່ຽວແບບອະນຸລັກແມ່ນທາງເລືອກໃຫ້ແກ່ການປູກຢາງເທິງ ດິນເນີນສູງ. ຈຸດປະກາຍ 8: 5 -17

ການສຶກສາຄັ້ງນີ້ ຂຶ້ນກັບປະສົບການຂອງນັກຂຽນທີ່ເປັນທີ່ປຶກສາຂອງ ການທ່ອງທ່ຽວແບບອະນຸລັກ ຂອງລັດຖະບານ, ໄດ້ໃຊ້ການປຽບທຽບຂອງການທ່ອງທ່ຽວແບບອະນຸລັກ ແລະການປູກຢາງຢູ່ແຂວງ ຫລວງນ້ຳທາເພື່ອ “ໃຫ້ດິນໂດຍການວາງແຜນພ້ອມທັງທັດສະນະຄະຕິແບບກວ້າງໄກເທິງທາງເລືອກ ຂອງກິດຈະກຳການດຳລົງຊີວິດ (ຊຸມຊົນທີ່ຂຶ້ນກັບການທ່ອງທ່ຽວແບບອະນຸລັກ) ໄດ້ມີຢູ່ພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ ແລ້ວ, ນັ້ນອາດແມ່ນການປ່ຽນແປງໄປສູ່ການປູກຢາງ” (6)¹² ສິ່ງທີ່ພົບເຫັນລວມມີ (1): ຊາວບ້ານ

¹² ບັນທຶກວ່າການເລັ່ງໃສ່ການປູກຢາງ, ເຊິ່ງຫມູ່ບ້ານໄດ້ປູກ “ເປັນເຈົ້າຂອງຜູ້ດຽວຫລືພາຍໃຕ້ການເປັນເຈົ້າຂອງດິນຫລາກຫລາຍ ແລະຂໍ້ຕົກລົງການແບ່ງລາຍຮັບກັບຜູ້ລົງທຶນ” (6), Schipani (ເໝືອນດັ່ງທີ່ຫລາຍໆຄົນໄດ້ປະເຊີນຫນ້າ-ຫລາຍກວ່າການເລີ່ມງານ ດ້ານການສຶກສາ-ການສຳປະທານທີ່ດິນ) ບໍ່ໄດ້ພະຍາຍາມເຖິງຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງການຂຶ້ນກັບການສຳປະທານ, ການຂຶ້ນກັບ ສັນຍາ ແລະການຖືທຸ້ນຂະໜາດນ້ອຍ

ແມ່ນຍອມຮັບການປູກຢາງ “ຫລືວ່າເປັນເຂົາເຈົ້າຜູ້ດຽວຫລືພາຍໃຕ້ການເປັນເຈົ້າຂອງທີ່ດິນຫລາກ
ຫລາຍ, ແລະຂໍ້ຕົກລົງການແບ່ງລາຍຮັບກັບຜູ້ລົງທຶນລາວ ຫລືສາກົນ” (6); (2) ໃນປີ 2005,
ຫລາຍກວ່າ 4580 ເຮັກຕາຂອງປ່າໄມ້ທີ່ເຊື່ອມໂຊມ ແລະຕອນດິນທີ່ເປົ່າວ່າງໄດ້ຖືກກວາດລ້າງ ແລະ
ໄດ້ຖືກແທນທີ່ໂດຍການປູກຢາງຂະໜາດນ້ອຍຢ່າງກະທັນຫັນໃຫ້ກັບທາງຢາງຢູ່ເມືອງສິງ ແລະເມືອງ
ນ້ຳທາ” (3) ການຖືກຖຽງກັນກ່ຽວກັບການທ່ອງທ່ຽວແບບອະນຸລັກພົບກັບຈຸດປະສົງຂັ້ນຕົ້ນຂອງການ
ຈັດການປ່າສະຫງວນໃນ ສ.ປ.ປ.ລາວ, ໃນຂະນະທີ່ການປູກຢາງຊະນິດດຽວບໍ່ພົບຫຍັງເລີຍ; (4)
ການທ່ອງທ່ຽວແບບອະນຸລັກຢູ່ຫລວງນ້ຳທາ “ແມ່ນການກຳເນີດລະດັບທີ່ຮີບດ່ວນ ແລະ ສຳຄັນ
ສຳລັບການແລກປ່ຽນກັບຕ່າງປະເທດໂດຍບໍ່ມີການບັນທຶກກ່ຽວກັບທີ່ດິນ”, ແມ່ນໄດ້ກຳເນີດເງິນແລ້ວ
ຫລາຍກວ່າເມື່ອທີ່ຂອງແຂວງ 4580 ເຮັກຕາຈະກຳເນີດຂຶ້ນຖ້າມີການຜະລິດ, ແລະກຳລັງຂະຫຍາຍ
ໃນການມີກຳໄລບົນພື້ນຖານການຊົມໃຊ້ຫລາຍກວ່າການກວາດລ້າງພື້ນທີ່ ແລະ ກໍ່ອາດແມ່ນການນຳ
ແຮງງານເຂົ້າມາ; ແລະສະຫລຸບລວມແລ້ວ, (5) “ກິດຈະກຳການທ່ອງທ່ຽວແບບອະນຸລັກ ແລະການ
ປູກຢາງສາມາດດຳເນີນໃນແຂວງດຽວກັນ, ແຕ່ບໍ່ແມ່ນໃນສະຖານທີ່ດຽວກັນຢ່າງທັນທີ” (15) (cf.
VT 2007d)

ເອກະສານມີຢູ່ທີ່ <http://www.undplao.org/newsroom/juthpakai.php>

ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ, ອົງການພັດທະນາຝະລັ່ງ ແລະ ກະຊວງກະສິກຳປ່າໄມ້ (ກຳລັງດຳເນີນ)
ການກະສິກຳ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຕ້ອງການການປະເມີນ (TAR: LAO 40105)
ການສຶກສາຄັ້ງນີ້ໄດ້ເຮັດວຽກເພື່ອທີ່ຈະບອກວ່າສິ່ງທີ່ເຫັນແມ່ນ “ການທ້າທາຍທີ່ບໍ່ມີລຳດັບຕໍ່ການວາງ
ແຜນ ແລະ ການຈັດການທາງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ” ກ່າວຄື “ຄວາມກວ້າງພາຍນອກ-ສ້າງ
ຄວາມກົດດັນ” ໂດຍບໍລິສັດຈີນ, ຫວຽດນາມ ແລະອິນເດຍ ເພີ່ມສິນຄ້າໂດຍກົງແລະການເຮັດໃຫ້ດິນ
ຮາບພຽງໂດຍການປູກ ແລະ ການພັດທະນາຜູ້ຖືຫຸ້ນຂະໜາດນ້ອຍຂອງການກະສິກຳ. ສູນຂອງ
ໂຄງການ ແລະເອກະສານທົ່ວຂໍ້ທີ່ຂຽນໂດຍ ຜູ້ຊ່ຽວຊານ ແລະອີງຕາມບົດສູດທ້າຍທີ່ຢູ່ລະຫວ່າງກາງ
ແລະທ້າຍປີ 2007 ແລະ ຈາກລາຍລະອຽດແລະການສຸມໃສ່ການເຮັດວຽກອາດຈະເລີ່ມຂຶ້ນ ເພື່ອໃຫ້
ບົດອອກມາໃນທ້າຍປີ 2007.

ຕິດຕໍ່ ADB, AFD ຫລື MAF ສຳລັບຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມ

Dwyer, Michael (ກຳລັງດຳເນີນ). ສຶກສາດ້ານການວິເຄາະ (ການສຳປະທານຂະໜາດນ້ອຍ
ເຊິ່ງທັດສະນະການເບິ່ງທີ່ມີການພົວພັນກັບຜູ້ເຊົ່າທີ່ດິນ ແລະ ການປະເມີນດິນທີ່ເຫມາະສົມແລ້ວ)
ເມື່ອເນັ້ນເຖິງການວິເຄາະວິທີການທີ່ເຫມາະສົມ ແລະ ການຫລຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຕໍ່ສັງຄົມ, ການ
ຄົ້ນຄວ້າຂອງທ່ານ Dwyer ໄດ້ສືບສວນເບິ່ງຄືນຂໍ້ມູນຈາກການສ້າງພູມິສາດກຳນົດເຂດ ແລະການນຳ
ໃຊ້ພູມິສາດຕ່າງໆກ່ຽວກັບດິນ, ຜູ້ເຊົ່າດິນ, ດິນນຳໃຊ້ ແລະດິນທີ່ມີຄວາມເຫມາະສົມອາດນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນ

ຂົງເຂດເສດຖະກິດຢູ່ພາກເໜືອ ຄືແຂວງຫລວງນໍ້າທາ ເຊິ່ງສິ່ງທີ່ພົວພັນກັບແຫລ່ງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດໄດ້ມີການປ່ຽນແປງໄປ ຍ້ອນມີການກໍ່ສ້າງອາຄານຫລວງຫລາຍ ກ່ຽວກັບການນຳມາເຊິ່ງແມ່ນຈາກການລົງທຶນທັງນັ້ນ. ສິ່ງທີ່ພົບເຫັນມີ: (1) ການສຳປະທານທີ່ດິນຂະໜາດນ້ອຍ (ອະນຸຍາດໃຫ້ພຽງແຕ່ 10 ເຮັກຕາ) ກໍ່ໄດ້ນຳໃຊ້ບາງຄັ້ງຄາວໃນຮູບການສົມທົບກັນຄືການລວມກັນ ແທນທີ່ຈະປູກແຕ່ພືດຊະນິດດຽວ. ການສັນຍາການປູກໄດ້ກຽມໃຫ້ສະເພາະ “ດິນຂອງລັດທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ” ກໍ່ຄື “ດິນຂອງລັດທີ່ສ້າງໃຫ້ມີໃຫມ່ອີກ”, (2) ເມື່ອກ່າວເຖິງຄວາມສຳຄັນດ້ານການປະຕິບັດຕົວຈິງກ່ຽວກັບແນວຄວາມຄິດຂອງການເຊື່ອມໂຊມ ແລະການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນ, ການປະຕິບັດຕົວຈິງຂອງດິນລັດທີ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດເຫັນວ່າ ມີການພົວພັນກັນຢ່າງດີລະຫວ່າງດິນນຳໃຊ້ ແລະຜູ້ເຊົ່າດິນ ເຊິ່ງກຳລັງດຳເນີນກິດຈະກຳຕ່າງໆ, ລະຫວ່າງສະຖານທີ່ກ່ຽວກັບການວາງສະແດງການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະການກຳນົດທີ່ດິນ (LUPLA) ແລະກົດໝາຍກ່ຽວກັບສິດເປັນເຈົ້າຂອງຊັບສົມບັດ; ແລະ (3) ຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບຜົນກະທົບການພັດທະນາການປູກຢາງ ເພື່ອຄຳປະກັນສະບຽງອາຫານມີຄວາມສັບສົນລະຫວ່າງການເປັນເຈົ້າຂອງທີ່ດິນ ຂອງຫມູ່ບ້ານຕ່າງໆ ແລະການຈ້າງງານ, ພາສີ ແລະຕົວຈິງກໍ່ແມ່ນເປືອກນອກ, ການຂາດແຄນຂໍ້ມູນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນຢ່າງຖືກຕ້ອງ, ແລະການສົ່ງໃຫ້ອີກຄົນໜຶ່ງໃນຮູບການ 2+3 ຂອງສັນຍາປູກຝັງ (ຮູບແບບຜູ້ຈັດການ) ກົງກັບ 1+4 ສັນຍາດ້ານການປູກຝັງ (ຮູບແບບຄຳຈ້າງແຮງງານ)¹³ ບົດລາຍງານຈາກການລົງເຮັດວຽກຢູ່ທ້ອງຖິ່ນສາມາດຫາໄດ້ຈາກທ້າຍປີ 2007.

ສາມາດເອົາໄດ້ຈາກຜູ້ຂຽນ mdwyer@berkerley.edu

NAFRI/ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້ (ກຳລັງດຳເນີນ). ອົບຮົບການຄຸ້ມຄອງການສຳປະທານບາງເມືອງທີ່ຄັດເລືອກ

NAFRI & FAO (ກຳລັງຈະເຂົ້າມາ): ວິເຄາະການລົງທຶນ ແລະ ຜົນກຳໄລສຳລັບການພັດທະນາປູກຢາງ ແລະການຄຳປະກັນສະບຽງອາຫານຢູ່ເຂດເມືອງພິນ ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ

ສະຖາບັນຍຸດທະສາດລວມກ່ຽວກັບສິ່ງແວດລ້ອມ, ຍີ່ປຸ່ນ (ບໍ່ແນ່ນອນ) ປະກົດການຄົ້ນຄ້ວາກ່ຽວກັບການສຶກສາການປູກຝັງ (ປີ 2006)

¹³ ສັນຍາຜູກຂາດແມ່ນໄດ້ພັນລະນາເຖິງສ່ວນປະກອບ 5 ສ່ວນດັ່ງນີ້: ທີ່ດິນ, ແຮງງານ, ການປ້ອນວັດຖຸດິບ, ການຂະຫຍາຍ ແລະ ການຕະຫລາດ. ໃນແບບ 2+3, ຊາວບ້ານໃຫ້ແຮງງານແລະທີ່ດິນ, ໃນຂະນະທີ່ຜູ້ລົງທຶນໄດ້ໃຫ້ທັງຫມົດ. ໃນແບບ 1+4, ຊາວບ້ານໄດ້ໃຫ້ແຕ່ທີ່ດິນ

3.4 ຂະແໜງການທ່ອງທ່ຽວ, ການຄ້າ ແລະ ອຸດສາຫະກຳ

ໂດຍມີການຍົກເວັ້ນເລັກນ້ອຍ, ການສຳປະທານທີ່ດິນໃຫ້ແກ່ການທ່ອງທ່ຽວ, ການຄ້າ ແລະ ກິດຈະກຳດ້ານອຸດສາຫະກຳເຫັນວ່າບໍ່ໄດ້ກັງວົນ ແລະ ມີຄວາມລະມັດລະວັງເໝືອນຂະແໜງການອື່ນໆ, ມີທ່າທົ່ວຍ້ອນ (i) ຂົງເຂດດັ່ງກ່າວບໍ່ໄດ້ເນັ້ນເຖິງການຂຸດຄົ້ນແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ (ii) ຂົງເຂດດັ່ງກ່າວໄດ້ກວມເອົາເນື້ອທີ່ແຄບ ແລະ (iii) ໄດ້ມີການສົມທຽບເລື່ອງລາວຕ່າງໆເລັກນ້ອຍ¹⁴. ການສຶກສາສອງກໍລະນີຢູ່ນີ້: GTZ (2006a) ຢູ່ພາກສ່ວນ 3.1 ແລະ RTEA (2007) ຢູ່ພາກສ່ວນ 3.5 - ເຊິ່ງໄດ້ເນັ້ນກ່ຽວກັບການທ່ອງທ່ຽວ, ການຄ້າ ແລະ ອຸດສາຫະກຳດ້ານການສຳປະທານທີ່ດິນ ຢ່າງນ້ອຍກໍ່ພຽງຜ່ານໆ. ເຖິງແມ່ນວ່າການສົບທຽບທາງການຄົ້ນຄວ້າ ແບບເລັກນ້ອຍໂດຍມີຄວາມລະມັດລະວັງ ເມື່ອສົບທຽບກັບບັນດາຂະແໜງການອື່ນໆ, ການນຳໃຊ້ການສຳປະທານທີ່ດິນເພື່ອດຶງດູດການລົງທຶນໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນການເຂົ້າຮ່ວມໃນຫລາຍໆໂຄງການທີ່ເປັນທີ່ຮູ້ດີເຊັ່ນ: ໂຮງແຮມ ແລະ ບ່ອນການພະນັນ ເຊັ່ນຢູ່ ໂຮງແຮມດອນຈັນພາເລຊ, ແດນສະຫວັນ, ໂບເຕັນ ແລະ ບ່ອນການພະນັນທີ່ສາມຫລ່ຽມທອງຄຳ; ສູນກາງຊື້ຂາຍຢູ່ຕະຫລາດເຊົ້າ, ແລະ ຂົງເຂດການຄ້າທີ່ກວ້າງຂວາງຄືສະໜາມກິລາຫລັກ 21 ເພື່ອເກມອາຊີ, ເຂດພັດທະນາການຄ້າຫ້ວຍຊາຍ ແລະ ເຂດການຄ້າສະຫວັນ-ເຊໂນ. ຂໍ້ມູນໂຄງການລະອຽດຢູ່ໃນບົດແນບທ້າຍ 1, ເຊິ່ງປະກອບຂໍ້ມູນຈາກຫນັງສືພິມວຽງຈັນທາຍມ໌ ເຊິ່ງກ່າວເຖິງການສຳປະທານທີ່ດິນລະຫວ່າງເດືອນ ມັງກອນ 2006 ແລະ ເດືອນພຶດສະພາ 2007.

3.5 ການຄົ້ນຄວ້າດ້ານການພັດທະນາ

ການສຶກສາທົບທວນຄືນ ຂອງພາກສ່ວນດັ່ງກ່າວນີ້ແມ່ນການທົບທວນຄືນ ນອກຂະແໜງການສະເພາະ. ການສຶກສາແມ່ນມີທ່າອ່ຽງໄປດ້ານການຄົ້ນຄວ້າຂອງປະເດັນທີ່ສຳຄັນດ້ານການພັດທະນາ ກໍ່ຄືວິທີການເຊິ່ງໂຄງການມີທ່າອ່ຽງເນັ້ນຫນັກໃສ່ການວາງແຜນຈາກຂໍ້ມູນ ໄດ້ຈາກພາບຖ່າຍທາງດາວທຽມຢູ່ໃນລະດັບແຂວງ, ເມືອງ ແລະ ເຂດ ຕາມມາດຕາສ່ວນທີ່ໄດ້ກຳນົດໃຫ້. ລັກສະນະການສຶກສາສອງຢ່າງກໍ່ບໍ່ເປັນຫນ້າເຊື່ອຖືວ່າຈະພົບຮູບການສຳປະທານທີ່ດິນທີ່ມີຄວາມສຳຄັນສຳລັບການພັດທະນາພູມິປະເທດອັນກວ້າງຂວາງ ແລະ ກໍ່ອາດນຳໄປສູ່ການໃຫ້ການແນະນຳສືບສວນເບິ່ງຄືນໃນອະນາຄົດເພາະພົບເຫັນວ່າມີການສັບສົນບິນເປັນເກີດຂຶ້ນ. ຍ້ອນວ່າເຂົາເຈົ້າໄດ້ພົບການສຳປະທານທີ່ດິນມາຈາກໄລຍະທີ່ໄກຫລາຍ, ການສຶກສາດັ່ງກ່າວຈຶ່ງມີບົດບາດສຳຄັນທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ດຳເນີນ ເພື່ອເປັນຂົວຕໍ່ລະຫວ່າງຜູ້ນຳໃຊ້ດິນສຳປະທານທີ່ໄດ້ກ່າວໃນພາກສ່ວນ 1 ການສຳປະທານທີ່ດິນໃນຮູບການພົວພັນເຖິງຊັບສົມບັດນ້ອຍໆ ແລະ ລະຫວ່າງການສຳປະທານທີ່ດິນຂອງໂຄງການພັດທະນາປະຈຸບັນ ເຊິ່ງຕັດອອກຈາກຕົວຢ່າງຂອງຄວາມເປັນຈິງ, ເປັນຮູບປະທຳຂອງການຈັດວາງເລື່ອງການທຳມາຫາກິນຂອງ

¹⁴ ຂໍ້ຍົກເວັ້ນ 2 ຂໍ້ທີ່ໄດ້ເວົ້າໃນນີ້ແມ່ນ GTZ (2006a) ໃນຕອນທີ 3.1 ແລະ RTEA (2007) ໃນຕອນທີ 3.5

ຊຸມຊົນທີ່ກ່ຽວພັນເຖິງການຕະຫລາດ, ການເຂົ້າມາຈັດການເລື່ອງກົດລະບຽບການຕ່າງໆ ແລະສິ່ງອື່ນທີ່ ທຳມະຊາດປະກົດໃຫ້ເຫັນມີທັງດ້ານດີ ແລະບໍ່ດີເຊິ່ງມາພ້ອມໆກັນພາຍໃຕ້ຄຳຮ້ອງຂອງຄຳທີ່ວ່າ ການ ພັດທະນາ.

ອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອການພັດທະນາ 2006. ບົດລາຍງານການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນ ມະນຸດຂອງປະເທດ: ການຄ້າສາກົນ ແລະ ການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ

ເພື່ອປະກອບໃຫ້ຄົບບົດລາຍງານການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດປີ 2001 ທີ່ກ່າວເຖິງ “ການ ພັດທະນາຊົນນະບົດ” ບົດລາຍງານປີ 2006 ໄດ້ກ່າວເຖິງວິທີການຂອງການຂະຫຍາຍຕົວໄປຍັງນາໆ ປະເທດຂອງຮູບການພັດທະນາຢູ່ລາວ. ໂດຍອີງໃສ່ການຄົ້ນຄວ້າໄລຍະຕົ້ນເປັນຫລັກ, ບົດລາຍງານ ໄດ້ກ່າວເຖິງ ການທົບທວນຄືນບັນດາຂະແໜງການຕ່າງໆເຊັ່ນ ການຜະລິດໄມ້, ໄມ້ແປຮູບ, ການທ່ອງທ່ຽວ, ກະສິກຳ, ເສດຖະກິດ, ບໍ່ແຮ່, ໄມ້ທ່ອນ, ພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ. ພ້ອມດຽວກັນກໍ ສະຫລຸບສະຖິຕິ (ເບິ່ງສະເພາະຕາຕະລາງ 30, 32, 33 ຢູ່ເອກະສານຕິດຄັດ IV) ແລະບາງກໍລະນີ ຄົ້ນຄວ້າສໍາລັບໂຄງການທີ່ມີການສໍາປະທານທີ່ດິນ: ໂຄງການບໍ່ແຮ່ເມືອງເຊໂປນ ແຂວງສະຫວັນນະ ເຂດ, ໂຄງການນໍ້າຜາເຕັນບໍ່ດີບຸກທີ່ໃຊ້ເຄືອບໂລຫະຢູ່ແຂວງຄຳມ່ວນ ແລະນໍ້າຖິ້ມ 1, ນໍ້າມັງ 3, ນໍ້າ ເລິກ, ເທີນຫີນບູນ, ໂຄງການໄຟຟ້ານໍ້າຕົກນໍ້າເທີນ 2. ເມື່ອກ່າວເຖິງຂົງເຂດການນໍາໃຊ້ເຂົ້າໃນການ ພັດທະນາຄົນເຊັ່ນ ຂະແໜງການກະສິກຳ, ປ່າໄມ້, ບໍ່ແຮ່, ພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ ແລະ ການທ່ອງທ່ຽວ, ບົດລາຍງານກ່ຽວກັບການສໍາປະທານທີ່ດິນ ໄດ້ອະທິບາຍຢ່າງກວ້າງຂວາງ ກ່ຽວກັບ ຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງ “ການສົ່ງອອກພ້ອມທັງການພັດທະນາຄົນໃຫ້ມີຄວາມສາມາດສູງ” ເຊັ່ນ ຂົງເຂດຂະແໜງການກະສິກຳ, ໄມ້ແປຮູບ, ການທ່ອງທ່ຽວແລະເສດຖະກິດກ່ຽວກັບການເຄື່ອນຍ້າຍ ປະຊາກອນ. ສິ່ງທີ່ກ່າວມານີ້ແມ່ນພົວພັນໂດຍກົງກັບການພັດທະນາຄົນ. ສິ່ງທີ່ພົບພັນກັບ ການ ພັດທະນາຄົນທີ່ມີຄວາມສາມາດນ້ອຍ” ໄດ້ແກ່ຂົງເຂດບໍ່ແຮ່, ໄມ້ທ່ອນ ແລະໄຟຟ້າເພື່ອການສົ່ງອອກ. ໃນຂະແໜງການດັ່ງກ່າວ, ການນໍາໃຊ້ກຳລັງຄວາມສາມາດພັດທະນາຄົນໄດ້ອີງໃສ່ແຫລ່ງລາຍຮັບຈະ ແຈ້ງຈາກຊັບພະຍາກອນທີ່ນໍາໃຊ້, ໂດຍສະເພາະມີການບັນເທົາໃຫ້ຫລຸດຜ່ອນ ແລະການຊົດເຊີຍ ຕ່າງໆ, ຜົນກະທົບຈາກການທຳລາຍສິ່ງແວດລ້ອມ, ການທຳມາຫາກິນຂອງຄົນທ້ອງຖິ່ນ ແລະການສົ່ງ ອອກອື່ນໆ. ເຖິງແມ່ນບໍ່ໄດ້ກ່າວໃນກອບປະເດັນຂອງການສໍາປະທານທີ່ດິນ, ບົດລາຍງານສະ ເໜີການສໍາປະທານແມ່ນອີງໃສ່ຊັບພະຍາກອນສົ່ງອອກ ເຖິງແມ່ນປັດຈຸບັນການສົ່ງອອກຈະເພີ່ມຂຶ້ນ ຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ກໍຄວນໃຫ້ມີຂອບເຂດຈຳກັດແລະຈັດວາງຍຸດທະສາດໃຫ້ດີ, ໂດຍການນໍາໃຊ້ແຫລ່ງລາຍ ຮັບມາຈາກຊັບພະຍາກອນເພື່ອລົງທຶນໃສ່ຂະແໜງການສາທາລະນະສຸກ, ການສຶກສາ ແລະ ຂົງເຂດ ອື່ນທີ່ມີຜົນກະທົບທະວີຄູນຕໍ່ການພັດທະນາຄົນ ທີ່ມີການເຊື່ອມຕໍ່ກັບເສດຖະກິດຂອງທ້ອງຖິ່ນ, ໄດ້ມີ ການກະທົບທາງດ້ານລົບເລັກນ້ອຍ ຕໍ່ຂົງເຂດສາທາລະນະສຸກ ແລະຄວາມຫມັ້ນຄົງຂອງຊົນນະບົດ ແລະມີໂອກາດນ້ອຍໃນເມື່ອ “ຂາດວິໄນກ່ຽວກັບພາສີ” ຫລືວ່າ “ການຊອກຫາການເຊົ່າດິນ”

Bechstedt & Gilbos (2007): ເອກະສານຄວາມເປັນມາກ່ຽວກັບການປະເມີນຜົນກະທົບຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ສັງຄົມ

ການປະເມີນ 2 (PSIA 2), 2 ເອກະສານ ແລະ ບົດສະຫລຸບ

ເປັນເວລາ 85 ວັນໃນຊ່ວງປີ 2006-2007, ການສຶກສາດັ່ງກ່າວເພື່ອກວດສອບການກະທົບດ້ານສັງຄົມຂອງການໃຊ້ຈ່າຍເບື້ອງລັດໂດຍການສັງເກດການສຶກສາຜົນການບໍລິການເບື້ອງລັດ ພ້ອມທັງນະໂຍບາຍດ້ານກະສິກໍາກ່ຽວກັບເຂດທຸກຍາກ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນກຸ່ມຊົນເຜົ່າແລະຜູ້ຍິງ. ຄະນະທີມງານໄດ້ລົງທ້ອງຖິ່ນໄປຍັງຫລາຍໆເຂດ ແລະສຶກສາ 4 ຂົງເຂດຂອງໂຄງການພັດທະນາ (ໂຄງການພັດທະນາຂອງລູກຊໍາບວກຢູ່ ແຂວງບໍລິຄໍາໄຊ, ໂຄງການພັດທະນາຊົນນະບົດຢູ່ເຂດພູດອຍຂອງ GTZ ຢູ່ແຂວງບໍ່ແກ້ວ, ໄຊຍະບູລີ ແລະຫລວງນໍ້າທາ, ໂຄງການທະນາຄານໂລກກ່ຽວກັບກອງທຶນຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ໂຄງການປະຕິຮູບ ແລະ ບູລະນະການປົກຄອງຢູ່ແຂວງສາລະວັນ) ແລະ 3 ກໍລະນີ ສຶກສາດ້ານພຶດຜົນແລະຂອງໃຊ້ເຊັ່ນ (ການປູກຢາງຢູ່ແຂວງຫລວງນໍ້າທາ, ປູກກາເຟຢູ່ ແຂວງເຊກອງ, ແລະ ການປູກສາລີຢູ່ແຂວງຫົວພັນ) ເຊິ່ງທັງຫມົດນັ້ນກໍໄດ້ກໍານົດເນື້ອທີ່ດິນໃຫ້ສໍາປະທານຢູ່ໃນພູມິປະເທດອັນກວ້າງຂວາງເພື່ອການພັດທະນາເຊິ່ງແມ່ນການທ້າທາຍທີ່ສຸດຢູ່ ສ.ປ.ປ.ລາວ ການສຶກສາໄດ້ວາດພາບກ່າວເຖິງທັງສອງບ່ອນຄື “ເທິງ” ແລະ “ລຸ່ມ” ເຊິ່ງມີຄວາມທ້າທາຍກ່ຽວກັບການພັດທະນາອີງໃສ່ແຕ່ແຫລ່ງຊັບພະຍາກອນຢ່າງດຽວ: (1) ອັດຕາການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ ໄດ້ກໍານົດຄາດຄະເນຢ່າງຈະແຈ້ງວ່າມາແຕ່ແຫລ່ງຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດເທົ່ານັ້ນ (1:25) ໄດ້ມີການຮ່ວມກ່າວເຖິງການຂຸດຄົ້ນແຫລ່ງຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ (ໄມ້, ແຮ່ທາດ, ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ) ແລະຂອບເຂດອັນກວ້າງຂວາງຂອງການສໍາປະທານທີ່ດິນ...ເຊິ່ງບາງເທື່ອກໍນໍາມາເຊິ່ງການຈັດວາງພື້ນທີ່ປ່າທໍາມະຊາດ ເພື່ອການປູກຢາງພາລາ, ມັນແລະຜົນລະປູກອື່ນໆທີ່ເປັນສິນຄ້າໄດ້ (1:171); (2) ລາຍຮັບຈາກການລົງທຶນດັ່ງກ່າວ “ຈະຊ່ວຍປະກອບສ່ວນຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກຢ່າງຈະແຈ້ງ ຖ້າຫາກມີການລົງທຶນຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ” (1:25) ແຕ່ເຖິງຢ່າງນັ້ນກໍຕາມ (3) ພະນັກງານແຂວງ ແລະ ຊຸມຊົນທີ່ຢູ່ທ້ອງຖິ່ນໄດ້ຖືກເກາະຢູ່ລະຫວ່າງການ, ອັນທີໜຶ່ງ “ກະຕືລືລົ້ນນໍາແຫລ່ງທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ຈະມີໂອກາດໄດ້ເຮັດວຽກ” ອັນທີສອງ “ການກຽມພ້ອມຂອງຂະແໜງການເອກະຊົນເພື່ອສໍາຫລວດທາຜົນປະໂຫຍດຝ່າຍດຽວກັບຂາດປະສົບການໃນການຕໍ່ລອງ, ຂອບເຂດທາງດ້ານກົດຫມາຍບໍ່ຈະແຈ້ງ, ແລະການຈັດຕັ້ງຢູ່ທ້ອງຖິ່ນແມ່ນບໍ່ແທນນັ້ນ, ແລະ (4) ການເລັ່ງໃສ່ການເຊື່ອມເສດຖະກິດໃນຮູບແບບການເຊື່ອມສານກັນຢ່າງແຂງແຮງ ແລະການຊັກຊວນການພັດທະນາຈາກພາຍນອກ - ທັງຫມົດນີ້ໄດ້ເຮັດໃຫ້ມີການອົບພະຍົກຈາກຊົນນະບົດເຂົ້າມາໃນເມືອງ, ຈາກນັ້ນກໍໄປປະເທດເພື່ອນບ້ານໄກ້ຄຽງ ໂດຍສະເພາະແມ່ນປະເທດໄທ. ໃນເມື່ອເປັນແບບນັ້ນ, ຈິ່ງເກີດມີຄວາມສ່ຽງສູງຕໍ່ການຄ້າປະເວນີ, ການຕິດ

ເຊື້ອເອດສ໌, ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງທາງຮ່າງກາຍ ການຕົກເປັນເຫຍື້ອຂອງການຄ້າຂາຍມະນຸດ
(ສະຫລຸບ: 32)

ຂໍ້​ມູນ​ເພີ່ມ​ເຕີມ​ສາມາດ​ເອົາ​ໄດ້​ທີ່ ທະນາຄານ ໂລກ ແລະ ອົງການສະຫະພາຍເອີລົບ ທີ່​ວຽງ​ຈັນ

ສະຖາບັນສາກົນສໍາລັບການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ, ອົງການອະນຸລັກທຳມະຊາສາກົນ, ຄະນະກຳມະການແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ແລະ ອົງການວິທະຍາສາດ ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະສິ່ງແວດລ້ອມ. ໂຄງການປະເມີນກ່ຽວກັບການຄ້າ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມແບບວ່ອງໄວ (ສະບັບຮ່າງ ບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດສໍາລັບ ສ.ປ.ປ.ລາວ)

ການຮ່ວມມືລະຫວ່າງອົງການດັ່ງກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນ, ໂຄງການໄດ້ປະເມີນກ່ຽວກັບການຄ້າແລະສິ່ງແວດລ້ອມ ແບບວ່ອງໄວໄດ້ຄົ້ນຄວ້າ 7 ຫົວຂໍ້ສໍາຄັນສໍາລັບສຶກສາເອກະສານ ແລະໄດ້ສົນທະນາກັບຄະນະຊ່ຽວຊານ ຂອງຄະນະກຳມະການດັ່ງກ່າວທີ່ປະກອບດ້ວຍ ກະຊວງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ, ກະຊວງການຕ່າງປະເທດ, ສະຖາບັນມະຫາວິທະຍາໄລຂອງລາວ ແລະ ສະມາຄົມການຄ້າແລະອຸດສາຫະກຳແຫ່ງຊາດລາວ ໄດ້ຮ່ວມກັນວິເຄາະບັນດາຂົງເຂດທີ່ຮ່ວມກັນດໍາເນີນຢູ່ດ້ານການຮ່ວມມືລະຫວ່າງຜູ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ເຊິ່ງແຕ່ກ່ອນມາແມ່ນພາກສ່ວນກົງກັນຂ້າມ: ການຄ້າແມ່ນການສະໜັບສະໜູນຄ້າຍຄືເປັນທະນາຍ ແລະ ການປົກຄອງສິ່ງແວດລ້ອມກໍແມ່ນການສະໜັບສະໜູນ ກໍຄ້າຍຄືການເປັນທະນາຍ. ສິ່ງທີ່ພົບເຫັນປະກອບມີ: (1) ເພື່ອໃຫ້ການຄ້າໄດ້ດໍາເນີນໄປໃນແງ່ທາງບວກ, ສ້າງອົງກອນກ່ຽວຂ້ອງໃຫ້ມີຄວາມສາມາດ, ກໍຕ້ອງໄດ້ມີແນວຄິດເນັ້ນເຖິງບັນຫາວິທີທາງໃຫ້ເກີດຂຶ້ນໄດ້ ແຕ່ບໍ່ໄດ້ຫມາຍຄວາມວ່າໃຫ້ຈຳກັດຂະບວນການສຶກສາການປະເມີນຂົງເຂດສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ, ຫມາຍຄວາມວ່າຕ້ອງຮັກສາບາດກ້າວເດີນກ່ຽວກັບກິດຈະກຳການລົງທຶນໄປພ້ອມໆກັນ. ໃນຂົງເຂດລະດັບສາກົນ, (2) ປະເທດລາວແມ່ນເຕັມໄປດ້ວຍຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດທີ່ມີຄຸນນະພາບສູງເຊັ່ນ: ບໍ່ແຮ່, ທ່າແຮງພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ, ປ່າໄມ້ ແລະຂົງເຂດຂະແຫນງການກະສິກຳ. ສິ່ງນີ້ສາມາດດຶງດູດໃຫ້ນັກລົງທຶນມາດໍາເນີນທຸລະກິດໄດ້: ພ້ອມກັນນັ້ນເຂົາເຈົ້າກໍຈະນໍາເອົາມາດຕະຖານຂອງເຂົາເຈົ້າເອງພ້ອມທັງລະບອບບໍລິຫານການພົວພັນຂອງເຂົາເຈົ້າເອງ - ຈາກນັ້ນກໍອາດເກີດມີຮູບການເປັນນາຍໜ້າຂາຍທັງຫມົດກິດຈະກຳຕ່າງໆ ໃຫ້ຜູ້ປະມູນຄົນທຳອິດ ເຊິ່ງຕ້ອງຫລີກເວັ້ນສິ່ງນີ້ໃຫ້ໄດ້ (47); (3) ເຖິງແມ່ນຈະມີການປະຕິບັດດໍາເນີນງານໄດ້ຢ່າງດີເລີດກໍຕາມ, ການຕິດຕາມຢ່າງເປັນເອກະລາດ ກໍເຫັນວ່າມີຄວາມຈຳເປັນທັງນີ້ເພື່ອປ້ອງກັນຜົນເສຍຫາຍ ທີ່ອາດສາມາດເກີດຂຶ້ນໄດ້ຕໍ່ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງບໍລິສັດ ກ່ຽວກັບຂົງເຂດສັງຄົມ. ກ່ຽວກັບຂົງເຂດພາຍໃນປະເທດ (4) ໃນເມື່ອມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງການອົງກອນທີ່ມີຄວາມສາມາດອັນກວ້າງໃຫຍ່ ແລະເຂັ້ມແຂງເພື່ອຕິດຕາມການຈັດຕັ້ງລະບຽບຫລັກການ (ຂະແຫນງການຄົ້ນຄວ້າລະດັບຊາດ) ໂອກາດທີ່ມີກໍຄືຈະຕ້ອງປະເມີນລະອຽດຊ່ອງວ່າງຂອງອົງກອນດັ່ງກ່າວ(48); ແລະ (5) ຄວາມພະຍາຍາມເຂົ້າເປັນສະມາຊິກ

ອົງການການຄ້າໂລກ ສາມາດປະກອບແຫລ່ງຈາກພາຍນອກກ່ຽວກັບມາດຕະຖານສາກົນຂອງລະບອບ
ກົດໝາຍ. ເອກະສານມີຢູ່ທີ່ <http://www.iucnlaos.org/News.htm>

NAFRI (ອົງປະກອບການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ) 2007b. ສະບັບຮ່າງວິເຄາະການກະເສດ-ນິເວດວິທະຍາ
ປື້ມດັ່ງກ່າວແມ່ນອີງໃສ່ປະສົບການ LSFU ARP ຢູ່ເມືອງໂພນໄຊ ແຂວງຫລວງພະບາງ ແລະ
ເມືອງນາທມີ ແຂວງອຸດົມໄຊ, ໂດຍອີງໃສ່ວິທີການຂອງຄົນທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອເປັນເຈົ້າການກຳນົດເຂດ
ແລະວິເຄາະລະບົບກະສິກຳ, ແນໃສ່ການສ້າງແຜນການແລະ ກຳນົດການຄົ້ນຄວ້າບຸລິມະສິດກະສິກຳ
ປ່າໄມ້, ການພັດທະນາ ແລະ ການຂະຫຍາຍກິດຈະກຳອື່ນໆ (6). ວິທີການທີ່ນຳມາໃຊ້ ແລະ
ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແມ່ນການເກັບຂໍ້ມູນໄປພ້ອມກັນທັງສອງຢ່າງທັງທາງຊີວະວັດຖຸ ແລະເສດຖະກິດ
ສັງຄົມ.ການເຮັດວຽກດັ່ງກ່າວກ່ຽວກັບການວິເຄາະການກະເສດ-ນິເວດວິທະຍາ ກຳນົດລັກສະນະຂອງ
ເຂດເມືອງ, ເຂດບ້ານ, ສະຖານທີ່ຕັ້ງຂອງບ້ານ, ສາທາລະນຸປະໂພກ, ການປ້ອງກັນ ແລະການ
ພັດທະນາປ່າໄມ້, ເຂດທຸກຍາກ, ແລະເຂດພັດທະນາສະຖານທີ່ບໍລິການຕ່າງໆ. ສິ່ງທີ່ພົບເຫັນມີຄື:
(1) ການວິເຄາະການກະເສດ-ນິເວດວິທະຍາ ໂດຍອີງໃສ່ມາດຕະຖານຂອງເມືອງ ແລະ ຂອບເຂດ
ສະຖານທີ່ການພັດທະນາ ເຫັນມາດຕະຖານວິທີການເຮັດແຜນທີ່ກຳນົດເຂດ ແມ່ນນ້ອຍຫລາຍສຳລັບ
ແຜນທີ່ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ການກຳນົດດິນໃຫ້ນຳໃຊ້ຂອງຊາວບ້ານ. (2) ການສ້າງຄວາມເປັນເຈົ້າ
ການກ່ຽວກັບການເກັບກຳຂໍ້ມູນ ແລະການວາງແຜນກິດຈະກຳຢ່າງນ້ອຍກໍ່ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນຄືກັນກັບ
ການເກັບກຳຂໍ້ມູນ; (3) ຄຸນນະພາບຂອງຂໍ້ມູນແມ່ນໄດ້ມາຈາກການສະໜັບສະໜູນຈາກຫລາຍ
ພາກສ່ວນ ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂອງເມືອງເຊິ່ງຄວາມຮູ້ ຂອງການສຶກສາເຂດດັ່ງກ່າວ ແມ່ນເຂົາ
ມີຄວາມເຂົ້າໃຈຢ່າງກວ້າງຂວາງ. (4) ມູນຄ່າໃນການເກັບກຳຂໍ້ມູນແມ່ນຕ່ຳ ແຕ່ຄຸນນະພາບຊຳພັດສູງ
ເຊິ່ງໄດ້ຮັບແຫລ່ງຂໍ້ມູນດ້ານເສດຖະກິດສັງຄົມຈາກທ້ອງຖິ່ນ ແທນທີ່ຈະແມ່ນເອົາລະດັບຊາດມາເຮັດ
ແທນ. ແລະ (5) ໂດຍການກຳນົດ “ປະເດັນແລະບັນຫາ” ກ່ຽວກັບການຄົ້ນຄວ້າ, ການຂະຫຍາຍ
(ທາງອອກຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ເຜີຍແຜ່), ການພັດທະນາ (ທາງອອກແມ່ນຕ້ອງໄດ້ສ້າງໂຄງລ່າງ ຫລື
ສາລານຸປະໂພກ). ການວິເຄາະການກະເສດ-ນິເວດວິທະຍາເຫັນວ່າແມ່ນປະເດັນທີ່ໃຫຍ່ແຕ່ກໍ່ຕ້ອງປັບ
ໃຫ້ມີການຈັດການກະທຳໃຫ້ເກີດຂຶ້ນໃນທຸກໆກິດຈະກຳຂອງຂົງເຂດນີ້.

ຂໍ້ມູນສາມາດເອົາໄດ້ທີ່ NAFRI

**ອົງການວິທະຍາສາດ ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ - ການຊຸກຍູ້ໂຄງການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ
(2007) ກະລຸນາເບິ່ງພາກ 3.2 ຂ້າງເທິງ**

ໂຄງການຊຸກຍູ້ການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ດຳເນີນໄປໃນປັດຈຸບັນແມ່ນສະແດງໃຫ້ເຫັນ “ການວາງ
ແຜນແບບເຊື່ອມສານໄດ້ມາຈາກພາບຖ່າຍທາງດາວທຽມ” ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢູ່ແຂວງອຸດົມໄຊ ໂດຍ
ການນຳໃຊ້ມາດຕາສ່ວນຂອງດິນຢູ່ແຂວງ ເພື່ອທົດສອບດ້ານການວາງແຜນໂດຍການວາງແຕ້ມຮູບທີ່

ໄດ້ຂໍ້ມູນຈາກພາບຖ່າຍທາງດາວທຽມ. ການກະທຳແມ່ນເຮັດໃນລະດັບຊາດ ແລະ ເຂດທ້ອງຖິ່ນ. ໂຄງການໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ການຈະເສື່ອມສານແຜນການທີ່ໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນຈາກພາບຖ່າຍທາງດາວທຽມ ເຊິ່ງມີຫນ້າທີ່ພົວພັນກັບການຕິດຕາມ ແລະກວດກາສະພາບແວດລ້ອມໄດ້ແນວໃດ, ການອອກຂໍ້ຕົກລົງອະນຸມັດກ່ຽວກັບສິ່ງແວດລ້ອມ, ການກວດຄົ້ນຜົນກະທົບຕໍ່ການປະເມີນຜົນຈາກສິ່ງແວດລ້ອມ, ການຕັດສິນສະຖານທີ່ໂຄງການ ແລະການດຳເນີນງານຕ່າງໆຂອງໂຄງການ ເຊິ່ງອາດສາມາດກະທົບໃສ່ສິ່ງແວດລ້ອມ, ພ້ອມທັງຫນ້າທີ່ການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມຕ່າງໆ. ພ້ອມນັ້ນກໍ່ຈະຕ້ອງນຳໃຊ້ວິທີການແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ຄົ້ນຫາວິທີການໃຫ້ເກີດການຮ່ວມມືຢູ່ໃນພາກສ່ວນທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມຢູ່ໃນແຂວງ. ຜົນງານດັ່ງກ່າວຄວາດວ່າຈະໄດ້ໃນເດືອນ ສິງຫາ 2007.

ຂໍ້ມູນລະອຽດສາມາດເອົາໄດ້ຈາກ ອົງການວິທະຍາສາດ ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ

GTZ (ກຳລັງດຳເນີນ) ໂຄງການພັດທະນາຊຸມນະບົດຢູ່ເຂດພູດອຍ

ເຖິງແມ່ນການຄົ້ນຄວ້າບໍ່ແມ່ນການສົມທຽບຂອງຫົວຂໍ້ຂອງການສຳປະທານທີ່ດິນ, ໂຄງການພັດທະນາຊຸມນະບົດຢູ່ເຂດພູດອຍກໍ່ໄດ້ເຮັດວຽກຢູ່ສອງແຂວງພາກເໜືອຂອງລາວກໍ່ຄື ແຂວງບໍ່ແກ້ວ ແລະ ແຂວງຫລວງນ້ຳທາ - ເຊິ່ງກ່ຽວກັບເລື່ອງນີ້ກໍ່ໄດ້ຫຍຸດສະຫງ່າໄປໄລຍະຫນຶ່ງກ່ຽວກັບການສຳປະທານທີ່ດິນອັນກວ້າງໃຫຍ່. ທັງນີ້ແມ່ນອີງໃສ່ຄຳສັ່ງແຫ່ງຊາດໃຫ້ຫຍຸດການສຳປະທານ¹⁵. ນອກນັ້ນແຂວງໄຊຍະບູລີຢູ່ເຂດເໜືອກໍ່ພົບເຫັນມີການສຳປະທານທີ່ດິນອັນກວ້າງຂວາງ ເຊິ່ງແມ່ນຍຸດທະສາດການພັດທະນາຂອງແຂວງ. ຢູ່ເມືອງສິງ, ແຂວງຫລວງນ້ຳທາ ແລະກໍ່ອາດມີຢູ່ເມືອງອື່ນໆອີກ, ໂຄງການໄດ້ຮ່ວມວາງແຜນກັບອຳນາດການປົກຄອງເມືອງດ້ານມາດຕາສ່ວນວາງແຜນການ, ເຊິ່ງແມ່ນເປັນຂໍ້ກຸນແຈວິທີການໃຫມ່ນຳມາໃຊ້ ໂດຍການຮ່ວມກັບອົງການວິທະຍາສາດ ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ໂຄງການຊຸກຍູ້ການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ, ການສຶກສາຂອງສູນທົດລອງຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳແຫ່ງຊາດ ໄດ້ສຶກສາສອງປະເດັນດັ່ງກ່າວມາແລ້ວຢູ່ຂ້າງເທິງນັ້ນ, ແລະ ການອອກແຮງການສຶກສາອື່ນໆ ກໍ່ມີຫລາຍແຕ່ບໍ່ໄດ້ກ່າວຢູ່ທີ່ນີ້. ການອອກແຮງກຳລັງດຳເນີນຢູ່ແມ່ນການວິເຄາະການເສື່ອມສານດິນໃຫ້ມີຄວາມເໝາະສົມສຳລັບການຊົມໃຊ້ ແລະ ມີການຕັດສິນໃຈຢູ່ທ້ອງຖິ່ນເອງ.

ສຳລັບຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມ ໃຫ້ຕິດຕໍ່ຫ້ອງການ GTZ ໂຄງການພັດທະນາຊຸມນະບົດຢູ່ເຂດພູດອຍ (ຫ້ອງການຢູ່ວຽງຈັນ)

ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ (ກຳລັງດຳເນີນ). ການປະເມີນຄົງທີ່ສອງກ່ຽວກັບການມີສ່ວນຮ່ວມການປະເມີນຄວາມທຸກຈົນ

ຂໍ້ມູນຍັງບໍ່ແນ່ນອນ; ຕິດຕໍ່ ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ ຫ້ອງການທີ່ວຽງຈັນ

¹⁵ NAFRI 2007a:38 ບັນທຶກທີ 8

ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ (ກຳລັງດຳເນີນ). ການປ້ອງກັນການຄ້າເດັກ ແລະ ຜູ້ຍິງ ແລະ ຊຸກຍູ້
ການອົບພະຍົກແຮງງານຢ່າງປອດໄພຖືກຕ້ອງຢູ່ເຂດປະເທດລຸ່ມແມ່ນ້ຳຂອງ

ຂໍ້​ມູນ​ຍັງ​ບໍ່​ແນ່ນອນ; ຕິດ​ຕໍ່​ ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ ທ້ອງ​ການ​ທີ່​ວຽງ​ຈັນ

ສະຫະພາບເອີຣົບ (ກຳລັງດຳເນີນ) ສະໜັບສະໜູນການພັດທະນາແບບຍືນຍົງຢູ່ເຂດເນີນສູງ ແລະ
ສົນທະນານະໂຍບາຍຫາສະຖານທີ່ໃໝ່

ທະນາຄານໂລກ (ກຳລັງດຳເນີນ). ສົນທະນານະໂຍບາຍກ່ຽວກັບເຂດເນີນສູງ

4 - ພາກສະຫລຸບ

ປະເດັນທີ່ສໍາຄັນຂອງບົດລາຍງານນີ້ໄດ້ພົບແມ່ນ ຜົນກະທົບໃນດ້ານລົບຂອງໂຄງການການສໍາປະທານ ທີ່ມີ ການພົວພັນກັບການດໍາລົງຊີວິດຂອງຊາວບ້ານ ເຊິ່ງມີຜົນມາຈາກ ສອງປະເດັນຫລັກ (ດັ່ງທີ່ໄດ້ສັງລວມຕໍ່ ໄປນີ້): ການຫັນປ່ຽນຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ໃຫ້ກາຍເປັນຕະຫລາດສິນຄ້າ ແລະ ສິດທິກ່ຽວກັບທີ່ດິນ, ທັງສອງປະເດັນ ແມ່ນສະແດງໃຫ້ເຫັນຄວາມສໍາຄັນຂອງການສືບຕໍ່ການສຶກສາບັນຫາ ແລະ ການໃຫ້ການ ສະໜັບສະໜູນຄວາມພະຍາຍາມໃຫ້ມີການດຸ່ນດ່ຽງທີ່ດີຂຶ້ນລະຫວ່າງກົດລະບຽບ ແລະ ຂບວນການອະນຸ ມັດການລົງທຶນ.

ປະເດັນທີ່ໜຶ່ງແມ່ນ ພຽງແຕ່ເກີດມາຈາກຂບວນການ ຂອງ ການຫັນປ່ຽນຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ໃຫ້ ກາຍເປັນສິນຄ້າແປຮູບ. ອີງຕາມການຄົ້ນຄວ້າຂອງ ໂປໂລນີ ສັງເກດວ່າມີການຜະລິດສິນຄ້າ(ພາກ 4) ແລະ ສິ່ງຜົນໃຫ້ເກີດມີ “ຄວາມບໍ່ດຸ່ນດ່ຽງຂອງສັງຄົມ “ (ເບິ່ງຢູ່ໃນບົດຕົວຈິງ), ຜົນກະທົບຕໍ່ການດໍາລົງ ຊີວິດຂອງໂຄງການສໍາປະທານຢູ່ໃນພື້ນທີ່ອາດຈະເບິ່ງວ່າເປັນ “ມູນຄ່າ” ທີ່ບໍ່ສາມາດຫລີກລ້ຽງ ໄດ້ຈາກການຫັນປ່ຽນ ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ໃຫ້ກາຍເປັນສິນຄ້າ, ການປະສົມປະສານເຂດ ຂົນນະບົດຮອບດ້ານໃຫ້ກາຍເປັນຕະຫລາດຂອງພາກພື້ນ ແລະ ຕະຫລາດໂລກ. ໂປໂລນີເວົ້າວ່າ ນີ້ແມ່ນ “ການຄ້າທີ່ມີສິ່ງແລກປ່ຽນ” ລະຫວ່າງການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນ ແລະ ຄວາມບໍ່ດຸ່ນດ່ຽງ, ແລະ ແມ່ນມີຄວາມຈິ ັງໄດ້. ດັ່ງທີ່ພະນັກງານປ່າໄມ້ຄົນໜຶ່ງໄດ້ມີຄໍາເຫັນ ຢູ່ໃນໜັງສືພິມ ວຽງຈັນທາຍສ (2007) ວ່າ, “ ພວກ ເຮົາຍອມຮັບວ່າໃນໄລຍະທໍາອິດ ມັນຈະມີບາງບັນຫາກັບຊາວບ້ານ, ແຕ່ຖ້າວ່າມັນ ເຮົາບໍ່ປ່ຽນຈາກການ ຜລິດແບບທ້ອງຖິ່ນ ໄປເປັນການຜລິດແບບ ອຸດສະຫະກໍາ, ແລ້ວເວລາໃດພວກເຮົາຈຶ່ງຈະເຮັດ?” ການ ອີງໃສ່ແຕ່ທຶນຂອງເອກະຊົນ (ສ່ວນຫລາຍແມ່ນມາຈາກຂ້າງນອກ), ເຊິ່ງອາດຈະດຶງດູດເອົາໂດຍການໃຫ້ ສໍາປະທານ, ພຽງແຕ່ຕ້ອງເພີ່ມຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຄວາມປອດພັຍຂອງຂະແໜງສາທາລະນະ (ເຊັ່ນ ດຽວກັບເອກະຊົນ ແລະ ຊຸມຊົນ), ແລະ ເຮັດໃຫ້ມີ “ ຄວາມລ້າຫລັງ ຫລື ບໍ່ທັນກັບສະພາບ ” ລະຫວ່າງ ຄວາມອາດສາມາດໃນການສ້າງກົດລະບຽບ ແລະ ການປະຕິບັດການລົງທຶນໃນຕົວຈິງ ເກີດມີບັນຫາ ຫລາຍຂຶ້ນ.

ແຕ່ໃນຂະນະທີ່ ການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ໂດຍການນໍາໃຊ້ທຶນຂອງເອກະຊົນ ອາດ ຈະເຮັດ ໃຫ້ມີຄວາມລໍາບາກ ກ່ຽວກັບອຸປະສັກຂອງໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງທີ່ມີຢູ່, ບໍ່ໄດ້ມີການອະທິບາຍ ຢ່າງຄົບຖ້ວນ ວ່າເປັນຫຍັງໂຄງການການສໍາປະທານໃນເຂດພື້ນທີ່ຈຶ່ງມີການພົວພັນທີ່ແຂງແຮງ ກັບ ຜົນ ກະທົບໃນດ້ານລົບ ຕໍ່ການດໍາລົງຊີວິດຂອງຊາວບ້ານ. ມັນບໍ່ໄດ້ມີຄວາມຈໍາເປັນວ່າ ການດໍາລົງຊີວິດຂອງ ຊົນນະບົດ ແລະ ຊຸມຊົນຕ້ອງ “ ຖືກທໍາລາຍຢູ່ໃນຂບວນການ” ຂອງການພັດທະນາຊາດ.

ປະເດັນທີ່ສອງແມ່ນກ່ຽວກັບເງື່ອນໄຂທີ່ເປີດກວ້າງ ຢູ່ພາຍໃນ ຂບວນການ ຂອງການຫັນປ່ຽນ ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດໄປສູ່ການຕະຫລາດສິນຄ້າ: ມັນມີຫລາຍປະເພດທີ່ດິນ ແລະ ຫລາຍຮູບແບບ ຂອງການເປັນເຈົ້າຂອງ ແລະ ສິດທິຂອງຜູ້ນໍາໃຊ້, ທັງການຖືຄອງທີ່ດິນແບບບູຮານ ແລະ ເປັນທາງການ, ສິດທິທາງດ້ານກົດຫມາຍ. ບັນຫາມີຢູ່ວ່າ ຈະປ່ຽນຈາກຮູບແບບການນໍາໃຊ້ທີ່ສັບສົນທີ່ມີຢູ່ນີ້ ແລະ ຮູບ

ແບບການຖືຄອງທີ່ດິນໄປສູ່ ການມີຄຸ້ມຄອງໄດ້ ແລະ ການປະຕິບັດທີ່ໂປ່ງໃສ ກ່ຽວກັບການພັດທະນາ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ, ໂດຍການເຮັດໃຫ້ເກີດຂຶ້ນພ້ອມກັນ (i) ໃຫ້ມີຄວາມເປັນທຳຕໍ່ກັບລະບົບ ການດຳລົງຊີວິດແບບດັ້ງເດີມ - ແລະ ຕໍ່ຄວາມຄາດຫວັງຂອງຊາວບ້ານ ແລະ ຄວາມຕັ້ງໃຈຂອງລັດ ເພື່ອຮັກສາ ຫລື ປັບປຸງລະດັບການ ດຳລົງຊີວິດການເປັນຢູ່ໃນປະຈຸບັນ, ໂດຍສະເພາະໃນກໍລະນີທີ່ ຕ້ອງມີການທົດແທນຄືນຄ່າເສ້ຍຫາຍ - ແລະ (ii) ຖືກກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງຜູ້ປະຕິບັດໂຄງການ ພັດທະນາ (ດ້ານການເງິນ ແລະ ອື່ນໆ).

ຢູ່ໃນຫລາຍກໍລະນີ, ລັດແມ່ນມີອິດທິພົນທີ່ສຳຄັນຫລາຍ, ກ່ຽວກັບການຕໍ່ລອງເພື່ອໃຫ້ໄດ້ການສຳ ປະທານການລົງທຶນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອຊ່ວຍເຂດບ້ານຊົນນະບົດ. ເຊິ່ງໄດ້ປະສົບຄວາມລົ້ມເຫລວໃນການ ປົກປ້ອງສິດ ຜົນປະໂຫຍດຂອງຊຸມຊົນ, ຊຸມຊົນສ່ວນຫລາຍບໍ່ສາມາດມີອຳນາດໃນການຕໍ່ລອງທີ່ສະ ເໜີກັນ ກັບຜູ້ທີ່ມີສຳປະທານ ແລະ ໄດ້ຮັບຄວາມເດືອດຮ້ອນຈາກຜົນກະທົບໃນທາງລົບ.

ການສຶກສານີ້ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນປະເດັ່ນ (1) ຄວາມຫມາຍທີ່ກວ້າງ ຂອງຄຳວ່າ “ສຳປະທານ” ດັ່ງທີ່ໄດ້ ມີຢູ່ທັງໃນເອກະສານມີສອງ ແລະ ຢູ່ໃນສີ່; (2) ບັນຫາທາງຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງ ຊັບສິນ ແລະ ການຕັ້ງຊື່ (ເບິ່ງຢູ່ພາກສອງ) ຢູ່ໃນຂະບວນການຊົດແທນຄືນ; (3) ຄວາມແຕກຕ່າງ ລະຫວ່າງ ທິດສະດີ ຂອງ ລູກຈ້າງ ກັບນາຍຈ້າງ ຍຸດທະສາດການລົບລ້າງ ຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ການພັດທະນາ ທີ່ອີງໃສ່ຊັບພະຍາກອນພື້ນຖານ; (4) ການໂຕ້ຖຽງກັນກ່ຽວກັບຄວາມເໝາະສົມຂອງ ການປະຕິບັດທີ່ດີ ທີ່ສຸດ ຂອງໂຄງການ, ການຕິດຕາມຂອງພາກສ່ວນທີ່ສາມ ແລະ ໂຄງການລົງທຶນຮ່ວມກັນ ແລະ ການສ້າງກົດລະບຽບຂຶ້ນມາ; ແລະ (5) ຊ່ອງວ່າງ ລະຫວ່າງ ກົດຫມາຍ, ນະໂຍບາຍ, ກົດລະບຽບ ແລະ ຫລັກການທີ່ມີຢູ່ ແລະ ການປະຕິບັດຕົວຈິງຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ.

ໃນທີ່ສຸດ, ຈາກການທົບທວນຄືນ “ເອກະສານ” ກ່ຽວກັບການສຳປະທານທີ່ດິນຢູ່ໃນ ສ.ປ.ປ.ລາວ, ບົດລາຍ ງານນີ້ໄດ້ມີບາງຂໍ້ບົກພ່ອງ ເຊັ່ນ: ຍັງຂໍ້ມູນອີກຈຳນວນຫລາຍທີ່ກ່ຽວກັບການສຳປະທານທີ່ດິນ, ພ້ອມທັງ ມີຫລາຍຂໍ້ມູນ ທີ່ຮັບຮູ້ໂດຍພະນັກງານຂອງລັດຖະບານ, ອົງການ INGO ທີ່ເຮັດວຽກ ຢູ່ໃນລາວ ກ່ຽວກັບ ຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງການສຳປະທານທີ່ດິນ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດ, ເຊິ່ງບໍ່ມີເປັນ ເອກະສານທີ່ພິມເຜີຍແຜ່; ພ້ອມທັງ, ມີຫລາຍເລື່ອງທີ່ຮູ້ກ່ຽວກັບການສຳປະທານທີ່ດິນ ແລະ ການດຳລົງ ຊີວິດ ທີ່ຍັງບໍ່ໄດ້ຄິດເຖິງການຄົ້ນຄວ້າ. ສະນັ້ນ ຍັງມີຄວາມຮູ້ຢ່າງຫລວງຫລາຍທີ່ຍັງບໍ່ໄດ້ກ່າວເຖິງໃນບົດ ລາຍງານນີ້

ສິ່ງທີ່ສຳຄັນ ແມ່ນຊຸມຊົນຮູ້ຈັກເລື່ອງນີ້, ແລະ ບົດລາຍງານນີ້ໄດ້ກວມເອົາພາກທີ່ສຳຄັນ. ແຕ່ຍັງມີຫລາຍ ຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ຖືກເກັບກຳ ແຕ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ພິມເຜີຍແຜ່ສູ່ສາທາລະນະ. ເວົ້າເຖິງຂໍ້ມູນມີສອງ ຕົວຢ່າງ: ການກວດ ຄືນຄວາມເປັນເອກະພາບກັນຂອງຂໍ້ມູນ, ອີງຕາມສະຖານທີ່, ບົດຮຽນຈາກພາຍໃນຊຸມຊົນ INGO ກັບບົດ ຮຽນອື່ນໆ, ທັງໃນກໍລະນີ ເໝາະໃສ່ການສຳປະທານ ແລະ ຂໍ້ມູນຈຳນວນຫລາຍທີ່ມີຢູ່ ກ່ຽວກັບບັນຫາອື່ນໆ ເຊັ່ນ: ສຸຂະພາບ, ສະພາບເສດຖະກິດສັງຄົມ ແລະ ການລົງທຶນ ໄດ້ສະໜອງຄວາມເປັນໄປໄດ້ອີກແບບໜຶ່ງ ໃນການສະແດງໃຫ້ເຫັນ ພາບລວມ ລະດັບຊາດ ຂອງ ສາຍພົວພັນລະຫວ່າງ ການສຳປະທານ ທີ່ດິນ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດ.